

Evangelium podle Jana

Výkladové poznámky zpracoval Mgr. Karel Taschner, Th.D.

Bůh se stal člověkem (J 1,1-18)

Pisatelé čtyř evangelií nám popisují jen některé příběhy ze života Ježíše na zemi, protože k úplnému popsání jeho života by nestačilo ani nespočetné množství knih (J 21,25). Matouš měl při psaní na mysli své soukmenovce Židy a zdůrazňoval, že Ježíš naplnil starozákonní proroctví. Marek psal pro Římany. Zatímco Matouš zdůrazňoval zaslíbeného židovského Krále, Mesiáše, Marek představuje Služebníka, který slouží potřebným lidem. Lukáš psal své evangelium pro Řeky a představuje Zachránce všech lidí.

Jan, milovaný učedník píše knihu jak pro Židy, tak i pro pohany a představuje jim Ježíše jako Syna Božího. Jan pohanům vykládá židovská slova a zvyky. Zatímco první tři evangelia popisují předně události v životě Krista, Jan zdůrazňuje význam těchto událostí. Velkým tématem, které prostupuje celým Janovým evangeliem je, že Ježíš Kristus je Syn Boží a kdo se mu odevzdá, tomu dává věčný život (20,31).

I/ Ježíš Kristus je věčné, tvůrčí a vtělené Boží Slovo

„Na počátku bylo Slovo“ (v. 1). Jan ukazuje, že Slovo existovalo před stvořením. Slovo, které je věčné, mělo svou existenci již předtím, než začal svět. „Slovo bylo u Boha“ (v. 1). Zde je vyjádřeno společenství, ale také odlišnost mezi Bohem a Slovem. „Slovo byl Bůh“ (v. 1). Jan zde potvrzuje božství Slova. Jan pak pokračuje tím, že vyhláší tvůrčí působení Slova. Je vyloučena jakákoliv možnost stvoření mimo Slovo. „Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest“ (v. 3). Je zde určitá paralela mezi J 1,1 a Gn 1,1. Bůh stvořil svět skrze své slovo. Bůh stvořil všechny věci skrze Ježíše Krista (Ko 1,16). To znamená, že Ježíš není stvořená bytost. Je věčný Bůh. Stvoření bylo dokončeno, není to proces.

„A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“ (v. 14). Zde je obsažen klíč k pochopení tajemství Ježíše Krista. Jedná se o srdce a vrchol evangelia. Bůh se stal člověkem. Božské Slovo se stalo člověkem Ježíšem. „Přebývalo mezi námi“, doslova vytvořilo stánek mezi námi, což připomíná Boží přebývání ve stánku mezi jeho lidem na poušti. Jan patří mezi očitě svědky slávy Ježíšova pozemského života. „Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“. Spatřením jeho slávy se míní Ježíšova sláva, která se projevovala nejen při proměnění na hoře, ale v celé Ježíšově službě. Jedná se o slávu, kterou poskytl milující nebeský Otec svému milovanému jednorozenému Synu, který je zdrojem milosti a pravdy. Ježíšova služba je výrazem Boží milosti a zjevením jeho pravdy.

Věčné, tvůrčí Boží slovo sestoupilo na tento svět a stalo se lidským tělem, které zjevovalo Boží milost a pravdu. Ačkoliv Jan klade důraz na Kristovo božství, činí zřejmým, že Syn Boží přišel v těle a byl poddán bezhříšné slabosti lidské přirozenosti. Jan ve svém evangeliu ukazuje, že Ježíš byl unavený (4,6) a žíznivý (4,7). I po svém vzkříšení dokázal Tomášovi a ostatním učedníkům, že má reálné tělo (20,24-29), nicméně oslavené. Slovo se stalo tělem zázrakem narození z panny (Iz 7,14; Mt 1,18-25; L 1,26-38). Přijalo bezhříšnou lidskou přirozenost a identifikovalo se s námi v každém aspektu života od narození po smrt. Slovo se stalo reálnou

osobou, kterou bylo možné vidět, dotýkat se a slyšet. Zjevení Boží slávy je důležitým tématem v tomto evangeliu. Ježíš zjevoval Boží slávu ve své osobě, svých skutcích a svých slovech. Jan zaznamenává sedm zázračných znamení, která veřejně zjevují Boží slávu. Ježíš přišel s plností milosti a pravdy a tato plnost je přístupná všem, kdo v něj věří (1,16).

Tak jako naše slova odhalují druhým naše srdce a mysl, tak Ježíš Kristus je Boží Slovo, které nám odhaluje Boží srdce a mysl. „*Kdo vidí mne, vidí Otce*“ (14,9). Slovo je složeno z písmen a Ježíš Kristus je *Alfa i Omega* (Zj 1,11), první a poslední písmeno řecké abecedy. Existoval na počátku, protože je věčný. Mohl o sobě prohlásit – „*Dříve než se Abraham narodil, já jsem*“ (J 8,58). Podle Žd 1,1-3, Ježíš Kristus je poslední Boží slovo lidstvu, protože je vrcholem Božího zjevení.

II/ Ježíš Kristus je světlo života

„*V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila*“ (v. 4-5). Úzké spojení mezi životem a světlem není neočekávané. Ve fyzické světě je život závislý na světle a tato myšlenka je zde přenesena i do duchovního světa. „*To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.*“ Všeobecné osvícení přichází ke každému člověku ve světle svědomí a rozumu. Světlo je zde úzce spojeno se Slovem a je osobní. Míni duchovní osvícení, které člověk přijal výlučně skrze Krista.

Kristus je ústřední zdroj světla, jak si to sám nárokuje. „*Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života*“ (J 8,12). Výrazem svět není míněn pouze stvořený svět, ale také stvořené bytosti, které se vzpouzejí Bohu. V tomto evangeliu se rozlišuje mezi těmi, kteří věří a světem, který nevěří. „*Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal*“ (v. 10). Morální odpovědnost spočívá na těch, kteří světlo odmítli. „*Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali*“ (v. 11). *Přišel do svého vlastního* tj. ke svému vlastnímu lidu, Izraeli. Věřit a přijmout je zde totožné. „*Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž se narodili z Boha*“ (v. 12-13). Byli někteří, kteří Slovo přijali, a Jan se nyní na ně zaměřuje. Věřící přijímají moc stát se Božími dětmi ve smyslu lidu Boží smlouvy. Duchovní narození je odlišné od fyzického narození, proto Jan vylučuje sexuální prostředky (lidské rozhodnutí, vůli manžela).

Jan Křtitel byl poslán, aby svědčil o tom, že v Ježíši Kristu přišlo do světa světlo. Svědectví je klíčové slovo v této knize. Jan Křtitel byl prvním z mnohých, který vydával svědectví o Ježíši. Každý, kdo přijal Ježíše za pravé světlo svého života se má stát svědkem o Ježíši. Věřící v Krista se stávají *syny světla* (J 12,36). I nám platí Ježíšova výzva: „*Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích*“ (Mt 5,16).

Svědectví Jana Křtitele (J 1,19-34)

I/ Životní poslání Jana Křtitele bylo velmi úzce vymezeno – vydat svědectví o Ježíši.

Smyslem života Jana Křtitele bylo vydat svědectví o tom, že Ježíš z Nazareta, syn tesařův, je onen dlouho očekávaný Mesiáš. Janův životopis je stručný. 30 let žil v ústraní od lidí, následuje několik měsíců jeho veřejného působení a již ve 30 nebo 31 letech umírá potupnou smrtí, když byl sťat mečem v žaláři. Jak neočekávaně se objevil, tak náhle jeho život skončil. Krátký život

a přesto do posledního písmene naplnil své životní poslání. Nežil nadarmo a zbytečně, nýbrž splnil to, k čemu byl od Boha poslán. Vydal svědectví o Kristu a stal se svědkem, řecky *martyr* také v *tom* dalším slova smyslu mučedníkem, který zemřel násilnou smrtí.

II/ Když se o Janově působení dozvěděla nejvyšší židovská rada, synedrium, posílají k němu vyšetřovací skupinu kněží a levitů a ptají se kdo je.

Jan se vší otevřeností uvedl věci na pravou míru: Nejsem Mesiáš, ani Eliáš (podle Mal 3,25 měl přijít v posledních dnech), ani ten prorok (jeho příchod předpovídal Mojžíš v Dt 18,15-18). Když je znova vyzván, aby řekl kým je, Jan sám sebe označuje za hlas, který ohlašuje Mesiáše, o němž se hovoří v Iz 40,3.5, „*Hlas volajícího: 'Připravte na poušti cestu Hospodinu! Vyrovnejte na pustině silnici pro našeho Boha!... I zjeví se Hospodinova sláva a všechno tvorstvo společně spatří, že promluvila Hospodinova ústa.* '“ Jan je hlas, který připravuje lidi k přijetí Mesiáše, v němž se zjeví Hospodinova sláva a skrze něho bude promlouvat samotný Hospodin.

III/ Význam křtu Jana a křtu Mesiáše

V tehdejší době byl v židovství praktikován křest proselytů tj. pohanů, kteří přijali židovskou víru a chtěli se stát Židy. Jan však křtil Židy, a jeho křest byl znamením hlubokého pokání jako přípravy na přijetí Mesiáše. Dosavadní židovská zbožnost tak nebyla dostatečná, pokání pro přijetí Mesiáše vyžaduje naprosto radikální proměnu celého života i způsobu zbožnosti. Nastává totiž nový věk, věk nové smlouvy, který předpovídali proroci. V Jr 31,31-34 je podtrženo, že na rozdíl Mojžíšova zákona bude Boží zákon vepsán přímo do srdce lidí a všichni takoví budou Hospodina znát a budou jim odpuštěny všechny nepravosti. Mesiáš křtí Duchem svatým (v. 33; Mt 3,11). Při křtu Duchem svatým, který učedníci prožili o letnicích, se naplnilo zaslíbení proroka Ez 36,25-27. „*Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat je rády a jednat podle nich.*“ Křest Duchem svatým znamená radikální proměnu nitra člověka, jeho srdce, kdy se znovuzrodíme z Ducha svatého a stáváme se Božími syny a dcerami.

IV/ Jan vydává svědectví o tom, že Ježíš je Beránek Boží, který snímá hřích světa

Vedoucím představitelům židovstva je pověřena důležitá informace. „*Uprostřed vás stojí, koho vy neznáte - ten, který přichází za mnou; jemu nejsem hoden ani rozvázat řemínek u jeho obuvi*“ (v. 26). Druhého dne Jan spatřil Ježíše, jak k němu přichází a sdělí všem přítomným, kým Ježíš je: „*Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa*“ (v. 29). Ježíš je ten muž, o kterém stále hovořil a jehož příchod oznamoval. Je Božím služebníkem, o němž píše prorok Izajáš, že je beránek vedený na porážku, který položil svůj život v oběť za vinu a nepravost nás všech (Iz 52,13-53,12). Bůh mu to zjevil tehdy, když Jan Ježíše křtil a viděl, jak na Ježíše „*Duch sestoupil jako holubice z nebe a zůstal na něm*“ (v. 32). Bůh mu to potvrdil nejen zjevením, ale také svým hlasem z nebe.

V/ Naše svědectví

Jan vydal ve své době a v pravou chvíli jasné a nedvojznačné svědectví o Ježíši. Tím naplnil své životní poslání. Zemřel mladý, a přesto k jeho životu již nebylo třeba nic přidat. Jsou lidé umírající ve vysokém věku a jejich život přesto zůstává torzem, jakoby bylo rozestavěno něco, co již nemohlo být dokončeno. Tím nejvýznamnějším posláním našeho života je svým slovem, jednáním, vším čím jsme vydávat svědectví o Ježíši Kristu. Jan Křtitel se později stručně vyjádřil o svém vztahu k Ježíši: „*On musí růst, já však se menšit*“ (J 3,30). Zde je obsaženo tajemství pozhnaného života. Jan nesoustřeďoval pozornost druhých lidí na sebe, nevázal lidi na svou osobu. Jeden malíř nakreslil Jana, jak ukazuje prstem na Ježíše a velký zástup se nedívá na Jana, ale tam, kam ukazuje, na Ježíše.

Naše svědectví má být především pravdivé, nic nenadsazovat. V dnešní době věří tak málo lidí především proto, že nám křesťanům často chybí pravdivé a věrohodné svědectví. Vydávejme osobní svědectví o tom, co jsme skrze víru v Ježíše Krista mohli ve svém životě získat. Usilujme o to, aby naše slova byla v souladu s tím, jak žijeme. Vyprošujme si zmocnění Duchem svatým k pravdivému svědectví o Ježíši Kristu, dárci života věčného.

Povolání prvních učedníků (J 1,35-51)

I/ Nepohrdejme malými začátky

Životním posláním Jana Křtitele bylo vydat svědectví o Ježíši, beránku Božím, který snímá hříchy světa. Je zaslíbeným Božím služebníkem, o němž psal prorok Izaiáš, že je beránek, který položí svůj život v oběť za vinu a nepravost nás všech (Iz 52,13-53,12). Janovo svědectví přineslo výsledky. I když jiné, než bychom snad očekávali. Nestalo se, že by celý zástup, jenž naslouchal slovům Jana Křtitele, přešel na stranu Ježíšovu. Začátky jsou malé, téměř zanedbatelné, a přesto počátek byl dán. Dva z Janových učedníků se stávají Ježíšovými učedníky. Jsou první, ale ne poslední. Zanedlouho se připojí další a další, nekonečně dlouhá řada trvající až do dnešních dnů. Malý, nepatrný počátek, z něhož jako z malé jiskřičky vzejde velký oheň. Tak je tomu s Božím královstvím. Nepohrdejme ani my malými počátky, ale důvěřujme nesmírné Boží moci, která i dnes po přijetí svědectví o Ježíši Kristu je schopna proměňovat lidské životy a konat velké věci.

II/ Povolání prvních dvou učedníků

Sledujme dnes, jak byli povoláni první Ježíšovi učedníci. Slyšeli Janovo svědectví a jdou k Ježíši. První věta, jíž Ježíš v Janově evangeliu pronesl, je závažná otázka. „*Co hledáte?*“ (ČSP), „*Co chcete?*“ (ČEP). Jak bychom odpověděli my, kdyby se nás Ježíš dnes takto zeptal? Co člověče vlastně hledáš, o co Ti v životě jde, kam sis to namířil, o co předně v životě usiluješ? Ti dva tehdy odpověděli zvláštním způsobem. „*Mistře, kde bydlíš?*“ Zřejmě chtěli nějaký čas pobýt v Ježíšově přítomnosti, něco víc se o něm dozvědět. Ježíš je zve, „*Pojďte a uvidíte! A tak šli a zůstali u něj ten den.*“ Nedovídáme se nic o tom, o čem hovořil, i když by nás to jistě zajímalo. Je nám podána zpráva pouze o malé podrobnosti. „*Bylo kolem čtyř hodin odpoledne.*“ Proč evangelista považuje za nutné zmínit tuto podrobnost, když se nedovídáme o jiných informacích, které by nás zajímaly? Z následujících informací se dovídáme, že během rozhovoru s Ježíšem došlo k významné události. Jeden z těch dvou, Ondřej vyhledal svého rodného bratra a oznámil mu významnou zprávu: „*Nalezli jsme Mesiáše.*“ Mluví nejen za sebe,

ale i za druhého, jenž byl spolu s ním v Ježíšově domě. Mnozí vykladači se domnívají, že se jednalo o Jana Zebedea, který se též stal dalším z učedníků Ježíše Krista. První dva lidé se stali Ježíšovými následovníky a tak je připomenuta i hodina, v níž se to stalo.

III/ Povolání Šimona Petra, Filipa a Natanaela

Poznání Ježíše se pak šíří jako řetězová reakce. Ondřej k Ježíši přivede svého rodného bratra Šimona a oba jsou překvapeni, když na něj Ježíš pohlédl a prohlásil: „*Ty jsi Šimon, syn Janův; budeš se jmenovat Kéfas (což se překládá: Petr).*“ Ježíš zná jménem nejen jej, ale i jeho otce a předpovídá, že jednou bude nazýván Petrem tj. Skalou. Ježíš znal Petra dříve, než Petr poznal Ježíše.

Pak je vyprávěno o další dvojici, z nichž se stali Ježíšovi učedníci. Ježíš se rozhodl vydat do Galileje a sám vyhledal Filipa, který pocházel z Betsaidy, kde bydleli Ondřej i Petr. Ježíš vyzval Filipa k tomu, aby jej následoval. Filip vyhledal Natanaela a sdělil mu, s kým se setkal. „*Nalezli jsme toho, o němž psal Mojžíš v Zákoně i proroci, Ježíše, syna Josefova z Nazareta.*“ Natanaelovi bylo jasné, že se jedná o v tehdejší době mnohými horlivě očekávaného Mesiáše, jehož příchod Mojžíš i proroci již v dávné době předpovídali. Natanael však vyjádřil své vážné pochybnosti, zda z tak nevýznamného místa, o kterém není nikde ve starozákonních spisech žádná zmínka, může vzejít něco dobrého. Filip jej vybídne, aby šel k Ježíši a přesvědčil se sám o tom, kým je. Ježíš se pochybnostmi nenechá mýlit a vítá jej při prvním setkání slovy: „*Hle, to je opravdu Izraelita, ve kterém není lsti.*“ Ježíš věděl, že Natanael předtím, než jej Filip zavolal, seděl pod fíkem, ale ví i to, že bezelstný Izraelita, který přijme Ježíšovo poselství a stává se příkladem toho, jak by Izraelci měli přijímat svého Mesiáše. Z úst předtím pochybujícího Natanaela zaznívá úžasné a pravdivé vyznání. „*Mistře, ty jsi Syn Boží, ty jsi král Izraele.*“

Příběh o povolání prvních pěti Ježíšových učedníků končí vzácným Ježíšovým příslibem, který byl určen nejen Natanaelovi, ale i nám všem. „*Amen, amen, pravím vám, uvidíte nebesa otevřená a anděly Boží vystupovat a sestupovat na Syna člověka.*“

Svatba v Káně Galilejské (J 2,1-12)

I/ Význam znamení v Janově evangeliu

Začíná zpráva o Ježíšově veřejném působení, která se v Janově evangeliu soustřeďuje na Ježíšových sedm zázraků, jež jsou nazývána *znamení*. Znamení ve Starém zákoně jsou události, které ukazují, že je činí Boží prorok, který vyřizuje pravdu Božího slova (1 Sa 10,1-9). V Janově evangeliu zjevují Ježíšovu slávu jako toho, kdo byl poslán nebeským Otcem jako Mesiáš, v němž je přítomna moc Božího království darující život věčný všem, kteří v Ježíše uvěří a stanou se jeho učedníky. Jedná se o projevy přítomnosti království, které vrcholí ve smrti a vzkříšení Krista, v seslání Ducha a v druhém příchodu Ježíše Krista v moci a slávě.

Prvním zázrakem, znamením který Mojžíš způsobil v Egyptě, byla proměna vody v krev (Ex 7,19nn.), což je projevem přísného Božího soudu. Ježíšův první zázrak, jeho první znamení je projevem Boží milosti. Proměna vody ve víno je kontrastem mezi vodou používanou k židovskému očišťování podle Mojžíšova zákona a novým věkem přítomnosti Božího království, který je zde vykreslen jako svatební hostina s kvalitním vínem, na níž mohou lidé jásat a veselit se, jak to předpovídal již prorok Izajáš (Iz 25,6-9). Zázraky, jež jsou znamením

Ježíšovy moci a autority vedly k tomu, že jeho učedníci v něj uvěřili a důvěra v pravdivost všech jeho slov v nich byla stále více posilována a prohlubována. V závěru svého evangelia Jan uvádí, že Ježíšova znamení „*zapsána jsou, abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu*“ (J 20,31).

II/ Prosba Ježíšovy matky a ochota k poslušnosti Ježíšových slov

Na svatbu v Káně Galilejské byl pozván Ježíš, jeho učedníci a zřejmě také jeho rodní bratři (v. 12). Podle evangelií Ježíš vždy přijímal pozvání k návštěvě. Byla to příležitost k osobnějším a důvěrnějším vztahům k druhým lidem. Využívejme i my takových příležitostí ke svědectví o Ježíši a pastýřské službě druhým lidem. Ježíš přijal také pozvání na svatbu. Možná vstupoval do manželství někdo z Ježíšových příbuzných a jeho matka Marie cítí určitou odpovědnost za průběh svatby. Svatební hostina se v tehdejší době konala za velké účasti nejen příbuzných, ale též mnohých spoluobčanů a trvala celý týden. Bylo k tomu třeba opatřit mnoho jídla a pití. Nedostatek vína na svatební hostině by byl velkým selháním.

Ježíšova matka mu ohlásila, že pro svatebčany již není víno. Nepřímo se jednalo o žádost, aby její syn zasáhl a pomohl v této nepříjemné situaci. Mohli bychom říci, že se jednalo o přímou prosbu o pomoc. Ježíšova odpověď zní: „*Co mi chceš, ženo? Ještě nepřišla má hodina.*“ Není to neuctivé vůči matce, ale dává jasně najevo, že již není pod její autoritou, ale musí činit to, co chce jeho nebeský Otec. Ježíš se řídí nebeským časovým plánem, který určuje Otec a ani jeho vlastní matka mu v tom nesmí bránit. Slova Marie služebníkům ukazuje, že je ochotna nechat činit Syna to, co se mu líbí a co je správné. Služebníkům říká závažné slovo: „*Udělejte, cokoli vám nařídí.*“ Také sama je ochotna k bezvýhradné poslušnosti všeho, co Ježíš přikazuje. V tom je Maria příkladem i pro nás. Také my obdobně používáme přímou modlitbu, abychom Bohu naznačili, co považujeme za důležité, aby učinil. To samozřejmě můžeme činit, ale máme mu plně důvěřovat a zařídít se v důvěře a poslušnosti podle toho, jak na naši prosbu odpoví.

III/ Poslušnost Ježíšových příkazů vede k zázrakům, zjevujícím jeho moc.

Ježíš přikázal služebníkům, kteří pečovali o řádný průběh svatby, aby naplnili šest kamenných nádob určených k židovskému obřadnímu očištění, aby je naplnily vodou a donesli správci hostiny. Vody bylo asi 500 litrů, a když jí správce ochutnal, ocenil, že se jedná o velmi kvalitní víno. K zázraku proměny vody ve víno došlo teprve poté, co služebníci uposlechli jeho příkazu. Chceme-li i my poznávat Ježíšovu moc a prožívat zázraky i v našich životních situacích, pak je třeba naprosté poslušnosti. Slovo Božího syna má stejnou moc, jaké mělo při stvoření slovo jeho Otce. Bůh řekl a stalo se. Učiňme toto základní rozhodnutí, které bude rozhodovat o tom, co budeme v našem životě konat. „*Udělejte, cokoli vám nařídí.*“ I když Božímu slovu někdy nerozumíme a zdá se nám, že nám nemůže pomoc řešit konkrétní situace v našich životech, přesto je třeba uposlechnout. Pro Boha není nic nemožného. On je schopen proměňovat naše životy a skrze nás slabé a bezmocné konat své mocné dílo v tomto světě. Dejme se Bohu cele k dispozici a náš život získá pravý smysl a naplnění.

Očištění chrámu (J 2,13-25)

I/ Ježíš svou horlivost pro Boha projevil očištěním jeruzalémského chrámu

Jan zařazuje událost očištění chrámu na začátek svého evangelia, zatímco synoptická evangelia (Mt, Mk, L) na konec Ježíšovy služby. Někteří vykladači se domnívají, že Jan tak činí proto, že mu nejde tolik o to, v jakém časovém pořadí se události odehrály, ale o jejich hlubší význam v Ježíšově službě. Jan tak hned v úvodních kapitolách ukazuje na mimořádnost Ježíšova poslání pro Izrael i celý svět. Řada vykladačů se domnívá, že k očištění chrámu došlo na začátku i na konci Ježíšova působení.

Při velikonočních svátcích si Židé připomínali jedení beránka (pascha), jehož krev na veřejích jejich domů je zachránila od Božích soudů a vyvedení z otrocké služby v Egyptě. Od každého Žida se očekávalo, že o těchto svátcích navštíví jeruzalémský chrám, zaplatí chrámovou daň a přinese oběť za svůj hřích. Výměna peněz za Tyrské mince, jimiž se platila chrámová daň a prodej zvířat potřebných pro oběti, se konaly ve chrámových prostorách na nádvoří pohanů a přinášely velké zisky. Z Božího chrámu se tak stávalo tržiště, kde se dalo vydělat hodně peněz.

Boží Syn svou horlivost pro zájmy svého nebeského Otce projevil tím, že si z provazů udělal bič, jímž vyhnal z chrámu dobytek a ovce a stoly peněžoměnců zpřevracel. Vyčistil tak chrám od toho, co tam nepatřilo. Jednalo se o dům jeho Otce a neměl být znečištěn obchodním podnikáním. Učedníci si vzpomněli na slova Žalmy, „*Horlivost pro tvůj dům mne stráví*“ (Ž 69,10). Nový anglický překlad správně postihuje smysl tohoto výroku takto: Horlivost pro tvůj dům mne zničí. Očištěním chrámu vyhlásil Ježíš boj pokryteckému náboženství, které chrám znesvěcovalo. Ježíš přišel, aby očistil celý Izrael od různých falešných tradic a pověr, aby Izrael navrátil k pravé víře v Hospodina. Je to zápas o uchování čistoty domu Božího. Chrám byl v centru tehdejší židovské zbožnosti. Byl místem zvláštní Boží přítomnosti. V novozákonní době chce Bůh přebývat v našich srdcích, vnitru člověka, skrze Ducha svatého, který působí očištění a proměnu našeho vnitřního člověka.

Židé si tehdy žádali nějaké zázračné znamení, že si Ježíš takový pobuřující čin smí dovolit. Ten odpovídá: „*Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej postavím*“ (v. 19). Chrám byl v té době představován již 46 let a byl dostavěn až v roce 64 po Kristu tj. celkem za 84 let. Jak by ho jeden člověk mohl postavit ve třech dnech? Ježíš však mluvil o chrámu svého těla, o své smrti a vzkříšení a jeho učedníci to pochopili až po jeho vzkříšení. Jeho nepřátelé použili tento Ježíšův výrok při procesu proti němu a někteří jej posměšně citují v situaci, kdy umírá na kříži. Šest let po dostavění tj. v roce 70 po Kr. byl jeruzalémský chrám zničen Římany a od té doby nebyl již nikdy postaven.

Také dnes, kde Ježíš Kristus je přítomen svým Duchem, dochází k očištění. Nejen jeruzalémský chrám, ale i církve Kristova ve všech dobách byla v nebezpečí, že se stane institucí, která je různým způsobem znečištěna a potřebuje duchovní obnovu. Tak tomu bylo nejen v době světové reformace, kde si Bůh použil Luthera, Kalvína a další reformátory, ale také v době duchovních probuzení v různých zemích. Toto očišťování z Ducha svatého na základě poslušnosti Božího slova potřebuje církve i dnes a také naše společenství.

Očištění a duchovní obnovování potřebujeme i jako jednotlivci. Apoštol Pavel píše křesťanům v Korintě. „*Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá*“ (1 K 6,19). V novozákonní době je tělo každého křesťana chrámem, v němž přebývá Duch svatý a skrze něho je přítomen i Ježíš Kristus a nebeský Otec. Bůh Otec, Ježíš Kristus i Bůh Otec. Potřebujeme být znovu a znovu očišťováni, zbavováni nečistých myšlenek a zlých činů.

Horlivost Božího syna, s nímž zápasil o to, aby celý izraelský národ činil vůli nebeského Otce, aby se vrátil zpět k pravé bohoslužbě, jej nakonec stála život. Jeho bojová akce vyčištění chrámu se stala i součástí soudní žaloby, na základě které byl odsouzen k trestu smrti ukřižováním. Jestliže budeme věrní Pánu, budeme muset se i my některých věcí vzdát a snášet protivenství. Utrpení, kterým procházíme, často slouží k našemu vnitřnímu pročišťování. Příběh o vyčištění chrámu nám připomíná, že Ježíš má právo očistit i náš život, naše nitro od všeho nečistého. Uposlechneme jeho příkazů, které nacházíme pod vedením Ducha svatého v Božím slově?

II/ Křesťanství má svůj základ a centrum v Ježíši Kristu a spásném významu jeho smrti a vzkříšení

Častěji během Ježíšovy služby jej židovští vůdci žádají, aby jim dal znamení, které bude důkazem jeho Bohem dané mesiášské pravomoci a autority. On to odmítá kromě znamení Jonáše, jímž je Ježíšova smrt, pohřeb a vzkříšení. *„Pokolení zlé a zpronevěřilé si hledá znamení; ale znamení mu nebude dáno, leč znamení proroka Jonáše. Jako byl Jonáš v břiše mořské obludy tři dny a tři noci, tak bude Syn člověka tři dny a tři noci v srdci země“* (Mt 12,39-40). Duchovně slepí lidé nechápali duchovní pravdu a vykládali ji ve fyzických pojmech. Evangelista ukazuje, že Boží sláva a přítomnost jsou zjeveny v jednorozeném Synu Ježíši Kristu a jeho spásných činech.

III/ Víra je plnou důvěrou v Boha a poslušností Božího slova

Ježíš při velikonočním pobytu v Jeruzalémě činil zázračná znamení, která nejsou podrobně popisována. Pro tato zázračná znamení mnozí v Jeruzalémě uvěřili v jeho jméno. *„Ježíš jim však nesvědčoval, kdo je, poněvadž všechny lidi znal; nepotřeboval, aby mu někdo o něm říkal svůj soud. Sám dobře věděl, co je v člověku“* (J 2,24-25). Ježíš rozpoznal, že víra způsobená viděním jeho zázraků neznamenalala plnou důvěru v něj a ochotu plnit jeho slova (J 8,30-31). Věděl co je v každém lidském srdci a myslí.

Jan ve svém evangeliu zřetelně ukazuje, že nestačí věřit, že Ježíš má moc konat zázraky, ale je třeba mu v důvěře svěřit své životy a stát se jeho učedníky. Nestačí přijímat Ježíše jako Divotvorce, ale vírou jej přijmout jako Spasitele. Někteří dokonce prohlašovali, že Ježíš své zázraky konal v moci vládce démonů (Mt 12,24). Stejná zázračná znamení některým lidem pomohla, aby jej vírou přijali a získali spasení, zatímco jiní se utvrdili ve své slepotě (J 9,39). V Janově evangeliu vidíme, že Ježíš se pro své zázraky stal populárním, ale postupně narůstá počet těch, kteří jej a jeho slovo odmítají. Řada lidí chtěla vidět jeho zázraky, ale nebyli ochotni být poslušní jeho slova. Ježíš znal všechny lidi a věděl, co je v každém z nich. Dokonale znal lidské srdce. Nenechme se ani my oklamat tím, co lidé říkají. Záleží předně na tom, zda jsou ochotni žít podle Božího slova. Spasitelná víra se projevuje plnou důvěrou v Boha a poslušností Božího slova.

Ježíšův rozhovor s Nikodémem (J 3,1-21)

Na základě přečteného oddílu si připomeneme 3 věci: Kdo to vlastně byl Nikodém. Za jakých okolností a s čím přišel k Ježíši. Jaké je základní Ježíšova poselství.

I/ Kdo byl Nikodém

Nikodém byl farizeus. Na farizee jsme se zvyklí dnes dívat negativně. V Ježíšově době však tvořili nejváženější, nábožensky nejvlivnější a vedoucí skupinu židovstva. Zbožnost farizeů má svůj základ a sílu v myšlence bezpodmínečné a svrchované vlády Boží nad člověkem. Usilovali o to, aby Boží zákon formoval celou židovskou společnost i život každého jednotlivce. Farizeové pevně věřili ve vzkříšení z mrtvých a Boží soud, při němž bude všem odplaceno podle jejich skutků. **Nikodém byl členem synedria**, nejvyšší židovské rady, nejvyššího správního úřadu, jemuž předsedal úřadující velekněz. Byl tedy významnou osobností jak v náboženském, tak i politickém životě Izraele. **Nikodém byl zákoníkem**, mistrem tj. učitelem Božího zákona (v. 10) s právem učit druhé. Kromě svého významného postavení v tehdejší společnosti **Nikodém byl především člověk, který potřeboval Ježíše**. Mnozí vykladači soudí, že přišel v noci, protože přiznat se veřejně k Ježíšovi by pro muže jeho postavení bylo nebezpečné. Nikodém mohl patřit ke skupině, o níž v J 12,42 čteme: „*Přesto v něho uvěřili mnozí z předních mužů, ale kvůli farizeům se k němu nepřiznávali, aby nebyli vyloučeni ze synagogy.*“ Jiní vykladači Nikodémův příchod k Ježíši v noci vykládají tím, že patřilo ke zvláštní horlivosti rabínů, že studovali a vedli učené rozhovory i v noci. Nestačí o Ježíšovi pouze vědět. Potřebujeme se osobně setkat s Ježíšem a pak zůstat ve stálém společenství s ním.

II/ Nikodém přichází k Ježíši a slyší naléhavou výzvu ke znovuzrození

Oslovuje Ježíše takto: „*Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním*“ (v. 2). Nikodém rozpoznal, že Ježíš přišel od Boha jako učitel Božího zákona, a proto s ním chce vést odbornou debatu. Začíná rozhovor tím, že se přiznává, že má k Ježíši respekt, současně však vyjadřuje své sebevědomí učitele: *Víme*. Ježíš, o němž platí, že *dobře věděl, co je v člověku* (J 2,25) rozpoznává, co Nikodém především potřebuje slyšet. **Nikodém přichází s tou nejzákladnější otázkou**, na níž člověk potřebuje znát odpověď. **Co je nejdůležitější pro záchranu, spasení člověka?** Ježíšova odpověď na otázku po záchraně, spasení, věčném životě s Bohem zní: „*Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží*“ (v. 3).

Tato odpověď musela na Nikodéma působit jako studená sprcha. Přes všechnu svou učenost vlastně neví to nejzákladnější. Prozrazuje to jeho odpověď: „*Jak se může člověk narodit, když už je starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit*“ (v. 4). Vůbec nerozumí tomu, co znamená narodit se znovu, nebo narodit se shůry. Ježíš není pouze učitelem. On je také Mesiášem, který podle židovského vyučování je vykladačem Božího zákona v nejvyšší autoritě, je také Synem Božím, jehož ústy promlouvá sám Bůh Otec. Ježíš mu sděluje, že člověk, takový jaký jest ve své síle a na základě svých skutků, nemůže jako hříšník obstát v Boží blízkosti. Znovu mu důrazně sděluje: „*Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se*

kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího“(v. 5). Jediná možnost mít podíl na Božím království se otevírá teprve tehdy, když se nově narodíme „z vody a z Ducha“. Voda ukazovala tehdy na Janův křest pokání, ale pro nás po dokonání Kristova díla spasení skrze jeho smrt a vzkříšení odkazuje ke křtu, kdy ve víře činíme pokání ze starého života, umíráme starému člověku a povstáváme skrze Ducha svatého k novému životu. Apoštol Pavel tento nový život skrze víru v Krista nazývá novým stvořením (2 K 5,17; Ga 6,15), ale též „*koupel znovuzrození a obnovou Ducha Svatého*“ (Tit 3:5, ČSP). Již Starý zákon prorocky vyučuje o narození spojeným s vodou a Duchem v Ez 36,25-27, které je spojeno s novým pořádkem mesiášského věku, v němž bude existovat nová zkušenost očištění a nového života z Ducha svatého. „*Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni...A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha.*“ V tomto Izraelem dlouho očekávaném věku již žijeme, protože v Ježíši Kristu již Mesiáš přišel. Nikodém, jako vysoce postavený představitel Izraele slyší již potřebu výzvy, která se týká nejen Izraelitů, ale lidí ze všech národů i nás: „*Musíte se narodit znovu*“(v. 7). Je třeba přijmout nový duchovní život z Boha.

III/ Nový život z Boha působí Boží Duch, když vírou přijímáme Boží slovo o spasení v Ježíši Kristu.

„*Vždyť jste se znovu narodili, nikoli z pomíjitelného semene, nýbrž z nepomíjitelného, skrze živé a věčné slovo Boží... to je to slovo, které vám bylo zvěstováno v evangeliu*“ (1Pe 1,23.25). **Jádro křesťanského poselství, evangelia, dobré zprávy, Ježíš oznamuje ve v. 14-17:** „*Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.*“ Ježíšovo vyvýšení na kříž, kde vydal svůj život v oběť za hřích všech lidí a jeho vzkříšení a vystoupení zpět na nebesa daruje těm, kdo v něj věří záchranu od Božího soudu, spasení, život věčný. Je to úžasný dar Boží lásky každému, kdo přijal Ježíše Krista za Spasitele a Pána svého života. „*Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, je již odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé*“ (v. 18-19).

Můžeme se radovat z toho, že jsme znovuzrozenými lidmi, kterým byl skrze víru v Krista darován věčný život? Jaké jsou základní projevy nového života? Když se narodí nemluvně, začne dýchat a z úst se ozývá křik, aby se o něj někdo postaral a projevil mu lásku. Modlitba je takovým dýcháním znovuzrozeného dítěte a voláním k Bohu o pomoc a jeho slitování. Malé dítě potřebuje nasytit, pít a později jíst. „*Jako čerství novorozenci se dožadujte neředeného mléka Božího slova, abyste jím rostli ke spáse*“ (1 Pt 2,2). Pak smíme žít život, který má být stále mocněji proměňován třemi základními projevy nového duchovního života – vírou, láskou a nadějí.

Ježíš a Jan Křtitel (3,22-36)

I/ Křest Janův, křest Ježíšových učedníků a křest ve jménu Ježíše

Mezi Janovými učedníky a Židy vznikly spory o očišťování. Otázka očišťování byla pro Židy důležitá. Podle Zákona bylo nutné uchovávat se kulticky čistý omýváním svého těla, aby bylo možné účastnit se náboženských obřadů, sloužit Bohu a líbit se mu. Farizeové přidávali mnohé své tradice o očišťování k Zákonu, jejichž zachovávání se stávalo břemenem. Pro očištění

pohanů bylo nutné, aby se stali Židy tím, že podstoupí křest proselytů. Jan však vyzývá ke křtu Židy jako projev pokání, vnitřní proměny, která musí předcházet přijetí Mesiáše. Důraz je na vnitřní proměnu života. Křest Ježíšových učedníků („*Ježíš sám nekřtil*“, J 4,2) má stejný smysl jako Janův křest. Vyjadřuje ochotu k radikální změně života. Křest ve jménu Ježíše, který se koná v církvi dnes, začal být vykonáván až po letnicích (Sk 2,38; 8,16; 10,48), kdy věřící v Krista přijímali odpuštění a dar Ducha svatého.

II/ Příkladný Janův vztah k Ježíši

Janovi učedníci závidí větší úspěch Ježíšovy služby, když za ním přichází více lidí než za Janem. Jan odpovídá, že člověk si nemůže nic přisvojit, co mu nebylo dáno od Boha. Má usilovat o specifické naplnění života, jež mu určil sám Bůh. Připomíná, že jim sdělil, že on sám není Mesiášem, ale je pouze jeho předchůdcem.

Proroci hovořili o tom, že Hospodin je ženichem, který se raduje ze své nevěsty, jíž je Izrael (Iz 62,5; 54,5; Jr 2,2; 3,20). Jan používá přirovnání, že Ježíš jako Mesiáš je ženichem a on je přítelem ženicha, který mu naslouchá a plní jeho rozkazy Jeho radostí je slyšet hlas ženicha a ne se stavět na jeho místo. Dokonce již před svým narozením se radoval ve svém Pánu (L 1,44). Také lid nové smlouvy, církve, je nevěsta Kristova (2 K 11,1-3; Ef 5,22-33). Jednoho dne ženich přijde a vezme si nevěstu do nebeského domova (Zj 19,6-9; 21,9nn.).

Jan je i pro nás vzácným příkladem svou pokorou, když usiluje ne o to, aby se stal on sám velikým, ale aby jeho životem byl vyvýšen Ježíš. „*On musí růst, já však se menšit*“ (v. 30) jsou poslední a nejpozoruhodnější slova Janova vyznání. Necht' se stanou i naším základním životním postojem.

III/ Ježíš je svědkem, který přichází z nebe a mluví slova Boží.

Jan vydával svědectví o Ježíši, Ježíš vydává svědectví o Boží pravdě. Ježíš sám je pravdou, která osvobozuje (J 14,6; 8,32). On je Bůh, který přišel z nebe (J 6,38-42). Vydává svědectví o tom, co viděl a slyšel od Otce. Otec poslal a zplnomocnil svého Syna (34-35). Ježíš reprezentuje Otce a mluví slova Boží. Jeho svědectví je z první ruky, bez prostředníka (32-33). Bůh ho pověřil svým slovem a udělil mu v plnosti svého Ducha. Ježíš je milovaným Božím Synem (Mt 3,15). Když přijímáme jeho svědectví, máme podíl na jeho lásce a bohatství. Kdo odmítá jeho svědectví, odmítá Otce (J 8,38). Vůči Ježíšovu slovu nelze být neutrální: buď mu důvěřujeme, nebo jej odmítáme.

IV/ „Kdo věří v Syna, má život věčný. Kdo Syna odmítá, neužije život, ale hněv Boží na něm zůstává“ (v. 36).

Jan v tomto výroku shrnuje vyučování celé kapitoly. Klíčové je věřit v Syna a neodmítat jej. Věčný život má ten, kdo věří v Syna. Jedná se o Boží život ve věřících. Opakem věčného života je věčná smrt, Boží hněv. „*Kdo nevěří, již je odsouzen*“ (3,18). Rozsudek však ještě není vykonán, protože Bůh je trpělivý a volá hříšníky k pokání (2 Pt 3,9).

Když Ježíše přijímáme vírou za svého Záchrance a Pána, máme účast na jeho životě a znovuzrozením se stáváme dětmi Boží rodiny. Jedná se o *živé společenství*, protože Ježíše přijímáme do svého života a on žije skrze Ducha svatého v nás a proměňuje naše života tak, abychom mu byli podobní. Jedná se o *milující společenství*, protože on je ženich a my jsme jeho nevěsta. Jedná se o *vyučující společenství*, protože s námi sdílí Boží pravdu. Je pro nás

radostí přijímat jeho slovo, meditovat nad ním a učinit jej součástí našich životů. Jedná se o *misijní společenství*, které vydává pravdivé svědectví o Ježíši Kristu, který daruje věčný život těm, kdo v něj uvěří a stanou se jeho učedníky.

Rozhovor se samařskou ženou je příkladem Ježíšova citlivého přístupu k lidem (Jan 4,1-42)

Na cestě z Judska do Galileje se Ježíš v blízkosti samařského města Sychar u Jákobovy studně setkává se samařskou ženou a jeho rozhovor s ní přijmeme jako příklad Ježíšova citlivého přístupu k lidem, který je modelem a vzorem i pro nás.

I/ Základní informace o tom, s kým se Ježíš setkává.

1/ Jednalo se o Samařanku. Židé Samařany považovali za potomky smíšených manželství Židů a pohanských přistěhovalců v době po vyvrácení severního Izraele. Od 4. století před Kristem si postavili na hoře Garizim vlastní chrám a Boha uctívali svým vlastním způsobem. Mezi Židy a Samařany panovalo vždy velké napětí. Židovský vůdce Jan Hyrkán podnikl v roce 128 př. Kr. vojenskou akci a chrám na Garizim zbořil. Samařané později na oplátku znesvětili jeruzalémský chrám, když v jeho prostorách rozházeli lidské kosti. Židé považovali Samařany za odpadlíky od pravé víry a nestýkali se s nimi. Žena u studnice Jákobovy byla Samařanka.

2/ V tehdejší židovské kultuře nebylo považováno za vhodné, aby hovořil se ženou. V tradici otců zachovanou v Talmudu se říká: „S ženou se nemá hovořit na ulici, dokonce ani se svou vlastní ženou a jistě ne s ženou někoho jiného kvůli pomluvám mužů“ (Abot 2). A na jiném místě čteme: „Je zakázáno pozdravit ženu.“ Také samotní Ježíšovi učedníci po návratu z města jsou překvapeni, že Ježíš rozmlouval s ženou.

3/ Tato žena se zřejmě pro svůj způsob života vyhýbala kontaktům s lidmi. Je to zřejmé z toho, že přichází sama ke studni k čerpání vody v pravé poledne, což nebylo obvyklé. Měla již pět mužů a nyní žila nelegitimně s dalším. Rabíni v tehdejší době zakazovali ženě provdat se více než dvakrát či nejvýše třikrát. Samařané uznávali za svatá Písma pouze Toru (5 knih Mojžíšových) a tam byl za nelegitimní vztah s mužem určen trest kamenováním.

II/ Žádná ze jmenovaných bariér však nezabránila Ježíši, aby vedl s touto ženou pastýřský rozhovor

Ježíš v této ženě rozpoznává ženu, která sice nežije podle Božích zákonů, ale v prázdnotě svého dosavadního hříšného života jako vyprahlá a žíznivá touží po pravém, plném životě. Výsledkem rozhovoru s Ježíšem je, že jí posloužil nejen k víře, ale učinil z ní i první misionářku mezi Samařany.

III/ Ježíš navazuje kontakt tím, že poprosí o trochu vody.

Dárce vody života prosí o několik doušek studniční vody. „Dej mi pít!“ (v. 7). Pán nebe i země je po cestě unavený a prosí o trochu vody. Jak příkladná je pokora našeho Pána i nám, když chceme sloužit našim bližním k víře. Jestliže se pro svou víru a styl života nad druhými povyšujeme či se jim raději vyhýbáme, pak jim nemůžeme být ku prospěchu. Navázání úzkého kontaktu znamená, že jim dáme najevo, že jsme jako křesťané normální lidé, kteří mají stejné

lidské potřeby, radosti i starosti jako ostatní. Pro navázání kontaktu s druhými lidmi je potřeba pokorného a laskavého přístupu. Žena je překvapená, že Ježíš s ní vůbec navazuje rozhovor a dokonce jí prosí o vodu. Lidé citlivě vnímají, jak k nim přistupujeme. Všichni lidé i malé děti jsou citliví na to, když se setkají s pokorou a láskou, jež má svůj zdroj a pramen v Bohu.

IV/ Ježíš, který navázal rozhovor v roli prosebníka, pokračuje v rozhovoru tak, že přichází s jedinečnou nabídkou.

"Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala pít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou..." "Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému" (v. 10.13). Žena zatím neví, že hovoří s tím, kdo je větší než praotec Jákob a jaký je pravý smysl výrazu „živá voda“. Chtěla by se však napít takové vody, po které by již nežíznila a nemusela již pro vodu chodit do studně. Ježíš jí však vede od věcí pozemských k pochopení věcí duchovních, k přijetí Božího daru studnice vody prýstící k životu věčnému.

V/ Než člověk může přijmout dar věčného života, potřebuje přijmout odpuštění a očištění od všech hříchů svého dosavadního života.

Ježíš jedná s velkou citlivostí a taktem, ale musí obnažit bolestné věci jejího dosavadního života. Proto rozhovor pokračuje: *„Ježíš jí řekl: 'Jdi, zavolej svého muže a přijď sem!'. Žena mu řekla: 'Nemám muže.' Nato jí řekl Ježíš: 'Správně jsi odpověděla, že nemáš muže. Vždyť jsi měla pět mužů, a ten, kterého máš nyní, není tvůj muž. To jsi řekla pravdu'" (v.16-18).* Žena poznává, že se setkala s někým, kdo o ní všechno ví, neomlouvá její hřích, ukazuje jí pravou bídu hloubku její nouze, a přesto jí neodsuzuje a nezavrhuje. **Nejprve viděla v Ježíši unaveného a žíznivého poutníka, pak jej rozpoznává jako proroka a nakonec,** když vyjádří naději, že přijde Mesiáš, Kristus, který dá odpovědi na všechny otázky, slyší Ježíšovo slovo: *"Já jsem to - ten, který k tobě mluví"* (v. 26) a rozpoznává v něm **Mesiáše**. Slyší od něho též odpověď na základní spornou otázku mezi Židy a Samařany, zda Hospodina mají lidé uctívat na hoře Garizim či v Jeruzalémě: *"Věř mi, ženo, že přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v Jeruzalémě... Ale přichází hodina, ano již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě"* (v. 21.23.24).

VI/ Samařanka se stává svědkem Ježíše Krista (Mesiáše) mezi svými soukmenovci.

„Žena tam nechala svůj džbán a odešla do města a řekla lidem: 'Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem dělala. Není to snad Mesiáš?' Vyšli tedy z města a šli k němu" (v. 28-30). Voda ve vědru z Jákobovy studnice již pro ní není tak důležitá a spěchá, aby všem v městě pověděla o svém setkání s Ježíšem. Svědectví jedné ženy posloužilo mnohým k tomu, že i oni se setkali osobně s Ježíšem a uvěřili v něho jako v Mesiáše, dárce vody života, Spasitele světa. *„Mnoho Samařanů z onoho města v něho uvěřilo pro slovo té ženy, která svědčila: 'Všecko mi řekl, co jsem dělala.' Když k němu ti Samařané přišli, prosili ho, aby u nich zůstal. I zůstal tam dva dny. A ještě mnohem víc jich uvěřilo pro jeho slovo. Oné ženě pak říkali: 'Teď už věříme ne proto, cos nám o něm řekla; sami jsme ho slyšeli a víme, že toto je opravdu Spasitel světa'" (v. 39-42)*

VII/ Ježíš ve svém slově k učedníkům odhaluje jaké je jeho poslání v tomto světě a jaké má být též poslání jeho učedníků.

"Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, který mě poslal, a dokonal jeho dílo... Hle, pravím vám, pozvedněte zraky a pohleďte na pole, že již zbělela ke žni. " (v. 34.35b). Jsme zde především proto, abychom činili vůli Boží. Bůh chce „aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu. Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, který dal sám sebe jako výkupné za všechny, jako svědectví v určený čas“ (1 Tm 2,4-6). Spasitelná víra je divem, zázrakem Boží milosti a proměňuje celý život. Zvát lidi k Božímu Synu, Ježíši Kristu, kterého Bůh poslal, aby svou smrtí na kříži otevřel pro lidstvo studnici vod k životu věčnému, je základním posláním jeho církve i jednoho každého z nás. Živá víra vede vždy k radostnému, živému svědectví o Ježíši, Spasiteli světa. Příběh o Ježíšově rozhovoru se samařskou ženou je nám příkladem toho, jak i my zmocnění Ježíšovým Duchem, Duchem milosti, pravdy a lásky máme citlivě přistupovat k lidem a vést je k osobnímu setkání s Ježíšem, Spasitelem světa.

Ježíš uzdravuje syna královského služebníka (J 4,43-54)

I/ „Neuvidíte-li znamení a zázraky, neuvěříte“ (v. 48)

Po krátkém působení mezi Samařany pokračuje Ježíš v cestě do Galileje. O Galileji, v níž Ježíš pobýval 30 let, prohlásil: „*Prorok nemá vážnost ve své vlasti*“ (v. 44b.; srov. Mt 13,57). Kupodivu se však dovídáme, že „*Galilejští jej přijali, protože viděli všechno, co učinil v Jeruzalémě o svátcích*“ (v. 45b). O velikonocích v Jeruzalémě na vlastní oči viděli zázraky, které tam Ježíš činil (J 2,23). V Galileji je přijat jako divotvorce, ne jako v Samařsku, kde byl přijat jako Spasitel světa (J 4,42). Toto přijímání jako divotvorce, jež vyvrcholilo po nasycení zástupů chlebem do té míry, že jej chtěli učinit králem (J 6,15) se však později mění v pravý opak. Ježíš pak musel kárat obyvatele měst, „*ve kterých se stalo nejvíc jeho mocných skutků, že nečinila pokání*“ (Mt 11,20; čti též 21-24). Postoj galilejských, „*Neuvidíte-li zázraky a znamení, neuvěříte*“ (v. 48), platí pro mnohé lidi i v dnešní době. V takovém případě je důležité slyšet Ježíšovo slovo, které Ježíš pověděl Tomášovi: „*Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili*“ (J 20,29b).

II/ Příklad člověka, který uvěřil Ježíšovu slovu

Královský služebník sloužil Herodovi Antipovi, který byl tetrarcha, ale často byl jmenován jako král. Nevíme, zda se jednalo o Žida nebo o pohana. Královský služebník zřejmě slyšel o Ježíšových zázracích a přišel z Kafarnaum, města vzdáleného 30 km od Káni Galilejské. Přichází s prosbou, aby Ježíš uzdravil jeho syna, který umíral.

Ježíš nejprve i jemu jako Galilejci připomíná postoj mnohých obyvatel Galileje, kteří nejprve chtějí vidět Ježíšovy zázraky, a pak jsou ochotni Ježíši věřit. Služebník s naléhavostí žádá Ježíše, aby přišel dříve, než jeho syn zemře. Ježíšova odpověď jej však žádá o poslušnost. „*Vrať se domů, tvůj syn je živ!*“ (v. 50b). Královský úředník, který měl zřejmě rozsáhlé pravomoci a byl zvyklý rozkazovat druhým, uposlechl Ježíše a v důvěře, že jeho syn bude uzdraven, se vrací domů. „*Ten člověk uvěřil slovu, které mu Ježíš řekl, a šel*“ (50c).

Tento muž uvěřil v situaci krize. Mnozí lidé přicházeli k Ježíši v krizi, v níž se ocitli, a Ježíš je neodmítl. Tato víra v situaci krize se stala vírou, která důvěřuje Ježíšovu slovu a získá pokoj v srdci. Ještě předtím, než svého syna uviděl uzdraveného, na cestě k domovu mu jeho sluhové oznámili, že syn žije. Když uslyšel, že syn byl uzdraven právě v čase, kdy uvěřil Ježíšovu slovu, prožil osobní zkušenost, že Ježíšovo slovo je pravdivé, mocné a uzdravující.

Královský služebník nejprve uvěřil v moc Ježíšova slova a poslušně vykonal to, o čem Ježíš žádal, a pak teprve uviděl zázrak uzdravení svého umírajícího syna. Víra v moc Ježíšova slova se stala nakažlivou vírou, když jí sdílel se svou rodinou. „*A uvěřil on i všichni v jeho domě*“ (v. 53 c). Jedná se o jedno z uzdravení, které Ježíš vykonal na dálku, aniž by byl nemocný přítomen a Ježíš se jej dotkl.

III/ Spasitelná víra je víra v Ježíšovo slovo, který je Synem Božím a dárce života věčného

Tento příběh ozřejmuje povahu víry. Víra, jež je založena pouze na zázracích a znameních je vírou, která může za čas vyústit v nevěru. Tímto způsobem však někdy víra začíná. Je však třeba, aby se rozvinula tak, že se stává vírou v Ježíše a jeho slovo, který jako Boží syn byl poslán nebeským Otcem, abychom v poslušné víře v Něho a jeho slovo získali život věčný. Vzácným příslibem pro víru v Ježíše je slovo, které Pán pověděl Martě před vzkříšením jejího bratra Lazara. „*Jestliže uvěříš, uvidíš Boží slávu*“ (J 11,40,ČSP). Tento příslib je určen nejen pro tento časný život, ale i pro věčnost.

Ježíš uzdravuje ochrnutého u rybníka Bethesda (J 5,1-18)

I/ Ochrnutý člověk u rybníka Bethesda

Ježíš používá příležitosti židovských svátků k opětovné návštěvě Jeruzaléma. Ve dny svátků jsou zde ulice plné svátečně oblečených lidí, kteří kromě návštěvy chrámu zřejmě jako dnes využívají svátků k nákupům a vyřizování různých záležitostí. Nedaleko od centra svátečních oslav, trochu severně od chrámu se nachází rybník zvaný Bethesda tj. dům milosrdenství. Přiměřenější název by byl - dům bídy a utrpení. Novodobí archeologové potvrdili, že zde bylo pět zřejmě zastřešených kolonád. V nich byla ubytována spousta nemocných, slepých, chromých a jinak tělesně postižených. Leží tam jako v nemocnici, chráněni před deštěm a nepohodou. Čas od času je některý z nich uzdraven. Říkalo se, že anděl občas sestupoval do rybníka a vířil vodu. Kdo první vstoupil do vody, byl uzdraven. Naděje na uzdravení však byla malá a nemocní tam leželi dlouhá léta. Jak ostrý kontrast nacházíme v Jeruzalémě. Nedaleko od chrámu, kde se věřící radují z Boží přítomnosti, je místo bídy a utrpení. Také dnešní svět je plný ostrých kontrastů. Někteří lidé žijí v přepychu a těší se plnému zdraví, jiní hladoví nebo jsou vážně nemocní.

II/ Ježíš přichází k lidem nuzným a trpícím

Do Bethesdy, domu bídy a utrpení přichází Ježíš se svým milosrdenstvím. Není žádná beznadějná místa, jež by mu bylo nepřístupné, nebo na které by zapomněl. Setkává se zde s ochrnutým, jenž byl 38 let upoután na lůžko. Řekli bychom beznadějný případ. Ježíš se jej ptá: „*Chceš být zdrav?*“ Nečekaná otázka, jež nemocného vyrušila z jeho apatie. Po tak dlouhé době nemoci je muž zřejmě nejen tělesně, ale také emocionálně a vztahově ochrnutý. Na otázku neodpovídá, ale stěžuje si na to, že nemá člověka, který by mu pomohl, aby se jako první dostal

do rybníka, když se voda rozvíří. V chrámě a okolí chrámu jsou stovky radostných lidí, kteří přišli uctívat Hospodina, ale nenašel se jediný člověk, který by tomuto nemocnému pomohl k uzdravení. Jak velké množství je i v dnešním světě těch, kteří žijí v nouzi a nemoci a nemají člověka, který by při nich stál a byl jim oporou. I vyspělé a bohaté společnosti v dnešní době sice umístí lidi do nemocnic, různých ústavů, starobinců, ale často i tam jsou citově opuštěni a nemají člověka, s kterým by se mohli sdílet. Nebude i nás obžalovávat slovo, jež se ozve z úst některého z našich blízkých, Pane neměl jsem člověka, který by mi v mé situaci pomohl?

III/ Ježíš je nejen dárce zdraví, ale předně věčného života.

Když lidé zklamali, je zde Ježíš se svým mocným slovem: „*Vstaň, vezmi lože své a chod!*“ Okamžité uzdravení ochrnutého ukazuje na moc Ježíšova slova, jež je dárce života. Lůžko, na němž muž 38 let ležel, jež mu připomínalo jeho bídu, má nyní vzít jako znamení svého uzdravení a nést je ulicemi. Jeden vykladač k tomu připojuje, že v tomto rozkaze lze spatřit kus božského humoru. Vyměňte si své role. Lůžko tě již dlouho nosilo, tak je vezmi na svá ramena na chvíli zase ty.

Ale je právě sobota, a tak se svým břemenem daleko nedojde. Ústní židovská tradice zapsaná v Mišně nesení lůžka považovala za jednu z 39 zakázaných prací v sobotu. Proto mu přítomní Židé zakázali lůžko nosit. Uzdravený se vymlouvá, že k tomu dostal příkaz od toho, kdo jej uzdravil. Neví však, kdo jej uzdravil. Rozhodující pro něj bylo, že byl uzdraven. Nezajímal se o to, kdo jej uzdravil, ani mu neprojevil vděčnost. Když se později dozvěděl, že jím byl Ježíš, udal jej Židům. Ať už z neznalosti toho, že tím Ježíše vystaví pronásledování a vážnému nebezpečí života, nebo úmyslně, aby obhájil sám sebe. Tento muž se tak neobjevuje v dobrém světle ani před svým uzdravením ani po něm. To ukazuje, že fyzické uzdravení není zárukou duchovního uzdravení. Být osvobozen od potíží života automaticky nevede ke zbožnějšímu a mravnějšímu životu. Ježíš, který viděl do srdce tohoto člověka, „*poněvadž všechny lidi znal... a dobře věděl, co je v člověku*“ (J 2,24.25), vyhledal uzdraveného v chrámu a řekl mu: „*Hle, jsi zdrav. Už nehřeš, aby tě nepotkalo něco horšího!*“ (v. 14). Nemoc a smrt jsou zlé věci, ale ještě horší je setrvávání ve hříchu, který vede k věčnému odsouzení.

Ježíš přišel nejen proto, aby mnohé uzdravil. Ani v Bethesdě nebyli uzdraveni všichni nemocní a ani dnes nejsou všichni Ježíšem uzdraveni v tomto pozemském životě. On přišel, aby vykonal to, co od něho žádal jeho nebeský Otec. Jako Boží syn položil svůj život, aby těm, kdo v něho uvěří, daroval nový život již zde na této zemi a vzkřísil je k životu věčného. Je pravdivé jeho slovo, v kterém Ježíš mluví o několik veršů dál o svém poslání. „*Jako Otec mrtvé křísí a probouzí k životu, tak i Syn probouzí k životu, které chce*“ (v. 21). *Amen, amen, pravím vám, kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života*“ (v. 24). Životním posláním všech křesťanů je konat to, co od nich žádá Ježíš a sloužit ostatním lidem k tomu, aby přijali vírou Ježíše jako svého Zachránce, nejlepšího přítele a pomocníka ve všech životních situacích a dárce věčného života.

Co znamená pro Ježíše být Božím synem (J 5,19-47)

I/ Vztah Otce a Syna (v. 19-30)

1/ Syn je jedno s Otcem a činí pouze to, co činí jeho Otec.

V tomto oddíle Ježíš vykládá svůj vztah k nebeskému Otci a jeho důsledky. Své uzdravování v sobotu obhájí tím, že činí pouze to, co činí jeho Otec. „*Syn nemůže sám od sebe činit nic než to, co vidí činit Otce*“ (v. 19b). Pokud uzdravení člověka v sobotu bylo hříchem, pak bylo třeba obvinít též jeho Otce. Ježíš tvrdil, že je jedno se svým Otcem v jeho skutcích. Židé jej v odpovědi obvinili z rouhání, že se stavěl na roveň Bohu. Kdo by dnes tvrdil, že je rovný Bohu, buď by to byl nevhodný žert, nebo by byl duševně nemocný. Ježíš však nebyl nemocný a svá slova myslel smrtelně vážně. Kdyby byl lhářem, nikdo by mu nevěřil. Jeho učedníci však byli ochotni za něho položit svůj život.

Ježíš není roven Bohu v tom smyslu, že je jeho rivalem, jak k tomu pokoušel Satan první lidi v ráji (Gn 3,5). Rovnost znamená jednotu Syna s Otcem a naprosté podrobení se jeho vůli. V Ježíši se setkáváme s nebeským Otcem. Ježíšovy skutky a slova jsou Božími skutky a slovy. Synu patří stejná čest jako Otci.

2/ Otec a Syn se navzájem milují a milují člověka

Bůh je láska. Otec miluje Syna a miluje člověka, kterého stvořil ke svému obrazu. Svou lásku prokazuje předně tím, že je dárce života a křísí mrtvé. Totéž činí jeho Syn. Svědčí o tom dva Ježíšovy výroky, jež uvádí slovy, „*Amen, amen, pravím vám*“, což podtrhuje jejich mimořádnou důležitost.

„*Amen, amen, pravím vám, kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života. Amen, amen, pravím vám, přichází hodina, ano, už je tu, kdy mrtví uslyší hlas Božího Syna, a kteří uslyší, budou žít*“ (v. 24-25).

3/ Slyšet Ježíšovo slovo a uvěřit mu znamená získat věčný život.

Duchovně mrtví ve svém hříchu jsou vzkříšeni k novému životu již nyní a při druhém příchodu Ježíše Krista ve slávě budou vzkříšeni nebo proměněni jejich těla a získají nová těla určená pro nebeské prostředí, kde budou žít věčně. Fakt, že Ježíš má autoritu křísit mrtvé je důkazem, že je roven Otci a proto je Bohem.

Ježíši jako Synu člověka, o němž prorokoval Daniel (Da 7,13-14), byla svěřena též pravomoc vykonávat poslední soud nad každým člověkem. Na konci tohoto věku bude soudit všechny lidi. Postoj, který zaujmeme k Ježíši, rozhoduje o tom, jak budeme trávit věčnost. Jeho soud bude mít konečnou platnost.

II/ Svědectví, která potvrzují pravdivost Ježíšových slov (v. 31-47)

Ježíš uvádí tři svědky, kteří potvrzují pravdivost Ježíšových slov:

1/ Prvním svědkem je Jan Křtitel (5,33-35).

Jan oznamoval, že Ježíš je Pán (1,23), Beránek Boží (1,29.36) a Syn Boží (1,34). Celníci a hříšníci přijímali jeho poselství, ale náboženští vůdci je nepřijali (Mt 21,28-32).

2/ Druhým svědkem jsou Ježíšovy skutky, které svědčí o tom, že jej poslal Otec (5,36).

Ježíš činil mocné divy a zázraky, jež jsou v Janově evangeliu nazývány znamení. Podrobně je popsáno sedm takových znamení a v závěru evangelia je shrnuto to, o čem vydávají svědectví. „*Ještě mnoho jiných znamení učinil Ježíš před očima učedníků, a ta nejsou zapsána v této knize. Tato však zapsána jsou, abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu*“ (J 20, 30-31).

3/ Třetím svědkem jsou Písma, v nichž sám nebeský Otec vydává svědectví o Ježíši (5,39-47).

Skrze psané slovo v Písmech promlouvá Bůh. Celý Starý zákon od Mojžíše a všech proroků nachází své naplnění v Ježíši a jejich záměr je realizován, když ti, kteří Písma čtou, složí svou důvěru v Mesiáši Ježíši. Nevěra v Ježíše není problémem v mysli člověka, ale ve chtění. „*Nechcete přijít ke mně, abyste měli život*“ (v. 40). Psané Boží slovo svědčí o Ježíši. O co méně máme omluvy dnes, když bychom odmítali jasné Boží svědectví o Kristu v Novém zákoně.

Jaký postoj zaujmeme k Ježíši, to rozhodne o tom, kde budeme trávit věčnost. Kdo věří v pravdivost Ježíšových slov a tomu, že je Božím synem, získává život věčný.

Nasycení zástupů (Jan 6,1-15)

I/ U Tiberiadského jezera se kolem Ježíše shromáždil velký zástup.

Jenom mužů bylo kolem 5000, celkem s ženami a dětmi se mohlo jednat o 20 000 osob. Co přitahovalo k Ježíši tak velké zástupy? Ježíšovo vyučování se nejen dotýkalo nejzákladnějších otázek lidského života, ale jeho slovo bylo tak mocné, že nemocní byli uzdravováni a životy mnohých byly jeho působením proměněny. Slovo Boží zvěstované v moci Ducha svatého má i v dnešní době stejnou moc.

II/ „Byly blízko židovské svátky velikonoční“ (v. 4).

Již uplynul rok od očištění chrámu popisovaném v 2. kapitole. V řeckém originále je uvedeno, že se blížil židovský svátek pascha, kdy byl v Jeruzalémě zabíjen velikonoční beránek, jeho krví byly pomazány veřejně dveře a při večeři bylo jedeno jeho maso na připomínku vyvedení Izraele z otrocké služby v Egyptě. Celý příběh toho, co se událo u Tiberiadského jezera, je třeba vidět ve světle exodu z Egypta a syčení Izraele manou na cestě pouští do zaslíbené země.

III/ „Když se Ježíš rozhlédl a viděl, že k němu přichází četný zástup, řekl Filipovi: ‘Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?’“ (v. 4)

Ježíš si uvědomil, že bude třeba na hoře, kde se chystal vyučovat, zabezpečit pro početný zástup dostatek jídla. Ježíš citlivě vnímá lidské potřeby a naplňuje je. Zde se jednalo o potřebu chleba tj. nasycení těla. Existují nejen tělesné, ale také i duševní potřeby, jako je potřeba bezpečí, vnitřního pokoje, blízkosti a vztahů k druhým lidem apod. Ježíš je ten, který je schopen zabezpečit i tyto potřeby. Má autoritu i nad rozbouřenými vlnami moře, jak vidíme z příběhu, kdy Ježíš je schopen kráčet po moři a utišit bouři i strach v nitru učedníků. Ježíš se obrátil na Filipa s praktickou otázkou, kde je možné pro zástup nakoupit chleba. Filip pocházel z nedaleké Betsaidy a mohl tedy poradit, kde získat chléb.

IV/ „To však řekl, aby ho zkoušel; sám totiž věděl, co chce učinit. Filip mu odpověděl: ‘Ani za dvě stě denárů chleba nepostačí, aby se na každého aspoň něco dostalo’“ (v. 6)

Ježíšova otázka je zkouškou Filipovy víry, jak tomu často bývá v situacích, kdy se vyskytnou problémy v našich životech. Právě v nich se má osvědčit naše víra. Filip jako praktický člověk se rychle zorientoval a zřejmě by věděl, kde chléb zakoupit, ale spočítal si, že by k tomu bylo potřeba finanční hotovost ve výši 200 denárů tj. asi devíti měsíční mzdy dělníka. Takový obnos však není k dispozici a tak problém nasycení zástupu touto cestou nelze vyřešit.

V/ „Řekne mu jeden z učedníků, Ondřej, bratr Šimona Petra: ‘Je tu jeden chlapec, který má pět ječných chlebů a dvě ryby; ale co je to pro tolik lidí!’“ (v. 8-9)

Ondřej upozorní Ježíše na to, že jeden mládenec má sebou jídlo, které by stačilo k nasycení dvou osob (Tři chlebové placky byla dávka pro jednoho člověka). Proč to vůbec zmiňuje, když sám ví, že nasytit tím tisíce lidí je holým nesmyslem? Viděl však Ježíše, jak byl schopen činit zázraky.

VI/ „ Ježíš řekl: ‘Ať se všichni posadí! ‘ Na tom místě bylo mnoho trávy. Posadili se tedy, mužů bylo asi pět tisíc. Pak vzal Ježíš chleby, vzdal díky a rozdíl sedícím; stejně i ryby, kolik kdo chtěl“ (v. 10-11).

V Markově evangeliu čteme, že Ježíš vzhlédl k nebi (v důvěře ke svému nebeskému Otci), vzdal díky, lámal chleby a dával učedníkům, aby je lidu předkládali. Jestliže to nepatrné co máme, dáme Ježíši k dispozici, on je schopen naplnit všechny potřeby nejen nás, ale i jiných lidí. Věříme v jeho neomezené možnosti?

VII/ „Když se nasytili, řekl svým učedníkům: ‘Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo nazmar!’ Sebrali je tedy a naplnili dvanáct košů nalámanými díly, které z těch pěti ječných chlebů po jídle zbyly“ (12-13).

Z chlebů a ryb, které Ježíš tak štědře daroval, nemá přijít nic nazmar. Jak my si vážíme všeho, co přijímáme z Božích darů? Jak v našich domácnostech nakládáme s přebytky, když miliony lidí na světě hladoví?

VIII/ „Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: ‘Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na svět!’ Když Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho svolali králem, odešel opět na horu, zcela sám“ (14-15).

Mnozí v zástupu vykládají zázrak jako znamení toho, že Ježíš je Prorokem zaslíbeným v Tóře, Mesiášem a chtějí jej násilně svolat králem. Kdo je schopen dát zástupům chléb, toho chtějí za krále. Obdobně zástupy v Římě při ustanovení císaře volali: „Chléb a hry“. Ježíš však od nich odchází, protože poslání jeho života je mnohem důležitější, než opatřit zástupům chléb.

Hlavní životní úsilí je třeba věnovat ne pomíjitelnému pokrmu, ale pokrmu, který dává Ježíš a který zůstává pro život věčný. Pro získání věčného života nepostačí konání dobrých skutků, ale pouze jediné, co Bůh od nás žádá: Věřit v toho, kterého poslal, v jeho Syna Ježíše Krista. **Ježíš je chléb života, kdo k němu přijde a věří v něj, má život věčný již nyní a jeho smrtelné tělo bude v den jeho příchodu vzkříšeno, aby s Kristem žil věčně v Boží slávě.**

Ježíš je chléb života (J 6,16-51)

Po nasycení zástupů Ježíš přiměl své učedníky, aby vstoupili na loď, protože se octli v nebezpečí, že by se mohli stát součástí davu, který obdivoval Ježíše divotvorce a chtěl jej svolat za krále. Zažili úžasný zázrak nasycení 5 000 lidí pěti chleby a dvěma rybami. Pak zažili zázrak, že Ježíš kráčet po rozbouřeném moři a povzbuzoval je, aby se nebáli a jejich loď se hned octla u břehu. **Zázrak nasycení zástupů i zázrak na rozbouřeném moři jsou znamení, která slouží k tomu, aby lidé věřili v moc a pravdu Ježíšova slova.** Po těchto znameních následuje v synagoze v Kafarnaum jedno z nejhlubších Ježíšových vyučování v tomto evangeliu, v kterém ukazuje, že je dárce věčného života pro ty, kdo k němu přichází a věří v něj.

I/ Ježíš chléb života

Galilejští posluchači jsou v podstatě materialisty. Jde jim předně o nasycení žaludku. Ježíš vyučuje zástup, že potrava pro tělo je důležitá, ale potrava pro vnitřního člověka, ducha je důležitější. Jídlo zachovává tělesný život, ale Ježíš dává věčný život. Když se jej ptají, jaké skutky mají konat, aby získali život věčný, Ježíš odpovídá, že Bůh chce, aby věřili v toho, koho on poslal, Syna člověka, jemuž Otec vtiskl svou pečeť, jež je důkazem pravosti. Židé žádají, aby Ježíš na důkaz pravdivosti svých slov jim jako znamení seslal chléb z nebe, jako to bylo v době Mojžíšově. To podle učení rabínů učiní Mesiáš.

Ježíš odpovídá, že pravý chléb z nebe jim nedal Mojžíš, ale dává jej jeho Otec skrze toho, který sestupuje z nebe a dává život světu. A pak pronáší úžasné slovo: „**Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nikdy nebude žíznit**“ (v. 35). Nestačí obdivovat Ježíše jako divotvorce, ale je třeba jej přijmout jako zachránce, jež je chlebem života. Starozákonní mana odkazovala k pravému chlebu s nebe, jímž je Pán Ježíš Kristus. Ježíš nepřišel jen pro Izrael, ale pro lidi celého světa.

II/ Jak člověk získá věčný život

Spasení zahrnuje jak Boží suverenitu, tak lidskou odpovědnost. Otec ze své milosti daruje svému Synu muže a ženy. „**Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal**“ (v. 44). Člověk se však musí svobodně rozhodnout přijít k Synu a uvěřit v něj. Přijít

k Ježíši a uvěřit v něj jsou klíčová slova v odpovědi na otázku, jak získat věčný život. Přicházíme k Bohu, když slyšíme jeho Slovo a necháme se jím vyučovat (v. 45). Při slyšení poselství Božího slova prožijeme Boží mocnou přítomnost a pochopíme, že je třeba přijít k tomu, koho Bůh poslal, abychom vírou v něho získali věčný život. Uvěřit znamená složit v něm plně svou důvěru, učinit jej Pánem a Zachráncem svého života. Přijít k Ježíši a uvěřit v něj znamená, že již nikdy nebudeme hladovět ani žíznit, protože se stává naším duchovním pokrmem a nápojem. Ježíš je chlebem života, který sestoupil z nebe. Jeho tělo bylo obětováno a jeho krev prolita, abychom získali život věčný. Ježíš dává ujištění, že každý, kdo k němu přijde a uvěří v něj, toho přijme a nebude ztracen, ale bude vzkříšen v poslední den. Spolehněme se v důvěře v pravdivost jeho slova. „*Amen, amen, pravím vám, kdo věří, má život věčný. Já jsem chléb života*“ (v. 47-48).

Poselství o život dávajícím tělu a krvi Ježíšově a dvojí reakce posluchačů (Jan 6,52-71)

I/ Život dávající tělo a krev Ježíšova (6,52-65)

Právě v Kafarnaum. „*v jeho městě*“ (Mt 9,1), kde vykonal nejvíce divů, Ježíš nejotevřeněji hovoří k početným zástupům o své identitě, o tom, kým je a jaké je jeho poslání. Právě zde také došlo k tomu, že jej opustilo nejvíce jeho učedníků, kteří jej následovali a chodili s ním.

Nejprve hovoří o tom, že nemají usilovat předně o pokrm nasycující tělo, ale o pravý chléb z nebe, který dává nebeský Otec. Když mají zástupy, které dosyta nasytil ječným chlebem zájem o chléb od nebeského Otce, pak Ježíš prohlašuje: „*Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mně, nikdy nebude žíznit*“ (v. 35). Pak vysvětluje, co znamená přijít k němu a věřit v něj svými dalšími výroky. „*Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den. Neboť mé tělo je pravý pokrm a má krev pravý nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm*“ (v. 54-56).

Ježíšova slova o jedení jeho těla a pití krve se nemají brát doslovně, ale Ježíš je vykládá tak, že to znamená zůstat v něm a on v nás. Jedná se o niterné společenství s Ježíšem, ke kterému dochází skrze působení Ducha svatého, který byl dán každému věřícímu v něj. Duch svatý dává život a slova, jež Ježíš mluvil „*jsou Duch a jsou život*“ (v. 63). Porozumět tomuto tajemství a pravdě Ježíšových slov působí Duch svatý. Pouze z milosti nebeského Otce smíme přicházet k Synu a získat věčný život (v. 65). Při Večeři Páně veřejně vyznáváme a potvrzujeme, že vírou přijímáme Ježíšovo tělo, které bylo za nás vydáno a moc jeho krve, která byla za nás prolita. Jedná se o viditelné znamení a potvrzení toho, že jsme účastníky nové smlouvy a přijali jsme skrze Krista věčný život.

II/ Odchod mnoha učedníků a Petrovo vyznání (6,66-71)

Ježíšův výklad o tom, kým je a jaké je jeho poslání připadal mnohým jeho posluchačům jako hrozná řeč, která se nedá poslouchat (v. 60). Ježíš je však upozorňuje na to, že po své smrti se vrátí vzhůru do nebe, kde byl již dříve. Tím naznačuje nejen své zmrtvýchvstání, ale i své nanebevzetí. Když Židé nebyli ochotni přijmout skutečnost, že Syn člověka, Mesiáš zemře, o to méně byli ochotni přijmout, že po své smrti vystoupí na nebe, kde byl již dříve. To by znamenalo, že mu patří stejná důstojnost jako samotnému Bohu. „*Od té chvíle ho mnoho jeho učedníků opustilo a už s ním nechodili*“ (v. 66). Jaká změna situace, když den předtím jej mnozí

z těchto lidí po zázraku nasycení zástupů chlebem chtěli veřejně provolávat za židovského krále a Mesiáše. Když se dozvěděli o tom, jaké je Ježíšovo skutečné životní poslání, okamžitě jej opustili a již s ním nechťejí mít nic společného.

Když se Ježíš dotazuje i svých Dvanácti nejbližších učedníků, zda i oni jej chtějí opustit, odpovídá jejich mluvčí Petr. „*Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života. A my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten Svatý Boží*“ (v. 68-69). Je vzácnou Boží milostí, když pod vedením Ducha svatého i my věříme a rozpoznáváme, že je Svatý Boží Syn, všechna jeho slova jsou pravdivá a přináší věřícím život věčný.

Příběhem o Ježíšově vyučování v Kafarnaum a jak na to reagovali jeho učedníci jsme současně povzbuzeni i varováni. Jsme povzbuzeni, abychom přišli a nechali se nasytit pokrmem, který dává Ježíš, abychom žili věčně. Jsme však též varováni, protože i my můžeme být zmateni a nesprávně Ježíše a jeho slovo pochopit, nebo od něj dokonce odejít a přestat být jeho učedníkem. Náš postoj k Ježíši zásadním způsobem určuje nejen náš pozemský život, ale také to, kde budeme trávit věčnost.

Ježíš vyučuje v chrámě o slavnosti stánků (7,1-31)

I/ Ježíš odchází na slavnost stánků v čas, který určil jeho Otec.

Svátek stánků patří ke třem nejdůležitějším svátkům (spolu s velikonoce, slavnosti týdnů či letnicemi), jichž se mají v Jeruzalémě zúčastnit pokud možno všichni Židé. Účastníci bydleli v provizorních stanech udělaných z větví stromů, což připomínalo putování Izraele pouští do zaslíbené země. Svátek se konal pět dní po velkém dni smíření 15. dne měsíce tišri, trval 7 dní (naš druhý týden v říjnu) a Izrael též děkoval za sklizeň vína, ovoce a oliv.

Ježíš předtím delší dobu pobýval v Galileji, protože věděl, že vedoucí představitelé v Judsku jej chtějí zabít. Jeho rodni bratři jej vyzývají, aby využil příležitosti svátků v Jeruzalémě k tomu, aby na veřejnosti za přítomnosti mnohých svědků zde konal své mocné činy, stal se známým a získal další učedníky. Sami v něj zatím nevěřili, a tak postupují obdobným způsobem, kterým pokoušel Satan, když žádají, aby Ježíš začal své působení tím, aby zázrakem prokázal, že je Syn Boží, když skočí z vrcholku chrámu dolů a nic se mu nestane (Mt 4,5-7).

Ježíš však odmítá jít s bratry ve veřejném procesí ke svátkům, protože jeho čas se ještě nenaplnil a nedostal k tomu od svého nebeského Otce pokyn. Teprve o několik měsíců později o velikonočních svátcích na pokyn svého Otce putoval s mnoha zástupy do Jeruzaléma, kde byl jimi vítán jako zaslíbený izraelský král, Mesiáš, a tam dokonává své dílo záchrany lidstva, když je podle svědectví Jana Křtitele „*jako beránek Boží, který snímá hřích světa*“ (J 1,29) obětován a umírá potupnou smrtí na kříži.

Ježíš je nám vzácným příkladem, že sám nerozhoduje o tom, kdy a co má konat, ale rozhoduje se podle vůle svého Otce. Jak to vyjádřil moudrý Šalamoun v biblické knize Kazatel 3,1-8: „*Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas: Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat; je čas zabíjet i čas léčit, čas bořit i čas budovat; je čas plakat i čas smát se, čas truchlit i čas poskakovat; je čas kameny rozhazovat i čas kameny sbírat, čas objímat i čas objímání zanechat; je čas hledat i čas ztrácet, čas opatrovat i čas odhazovat; je čas roztrhávat i čas sešívát, čas mlčet i čas mluvit; je čas milovat i čas nenávidět, čas boje i čas pokoje.*“ Nevěřící lidé nedbají na Boží čas (řecky καιρός) a jeho vůli, ale konají podle své vlastní

vůle a v čas, který si sami určí. Tak si počínali i Ježíšovi vlastní bratři. Ježíš však s nimi nejde na svátky spolu s ostatními zástupy, ale později podle Boží vůle odchází také „*ale nepozorovaně, aby se o tom nevědělo*“ (v. 10b).

II/ Ježíšovo učení je poselstvím, které pochází přímo od Boha

Mnozí Židé, zřejmě vedoucí představitelé, jej o svátcích hledali, ale nevěděli kde je. Mezi lidem se o něm mnoho hovořilo. Někteří jej chválili, že je dobrý, jiní jej považovali za toho, který svým vyučováním svádí lid. Ze strachu z vedoucích představitelů Židů se však o Ježíši neodvažovali mluvit veřejně.

„*Když bylo uprostřed svátků, vstoupil Ježíš do chrámu a učil*“ (v. 14). Poprvé mají posluchači možnost slyšet Ježíšovo vyučování v chrámě. Jsou překvapeni, že se tak vyzná v Písmu, když je osobou, která nepřijala vyšší vzdělání tím, že by se učil výkladu Písma u některého z rabínů. Ježíš jim odpovídá: „*Mé učení není mé, ale toho, kdo mě poslal. Kdo chce činit jeho vůli, pozná, zda je mé učení z Boha, nebo mluvím-li sám za sebe*“ (v. 16-17). Zdrojem Jeho vyučování je přímo nebeský Otec, který je nejvyšší autoritou. Kdo chce činit Boží vůli, ten rozpozná, že Ježíšovo vyučování je pravdivé, protože pochází přímo od Boha a hledá slávu toho, kdo jej na svět poslal. Kdo mluví sám ze sebe, úzkostlivě usiluje o souhlas druhých lidí, protože mu jde o vlastní slávu. Chce prosadit sám sebe a svou vlastní vůli.

Ti, kdo věří v Ježíše Krista a vyznávají, že on je „*ta cesta, pravda i život*“ (J 14,6), těm Ježíš zaslubuje, „*Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl*“ (J 14,26). Duch svatý nám připomíná a vykládá nejen Ježíšovo slovo, ale inspiroval všechny spisy Písma, které jsou pro Ježíšovy učedníky Božím slovem, nejvyšší autoritou jejich víry a života, a slouží k poznávání toho, co je vůle Boží a zmocňuje k tomu, aby jí byli schopni činit. Protože jsme součástí církve, těla Kristova, s vděčností přijímáme i pomoc ostatních věřících, kteří pod vedením Ducha svatého vykládají Písmo a pomáhají nám mu správným způsobem rozumět.

III/ Někteří posluchači Ježíšova vyučování nejsou ochotni jej přijmout jako Mesiáše, ale mnozí v něj uvěřili a uznali za Mesiáše.

Ježíš připomíná Židům, že jim Bůh dal Mojžíšův zákon, ale nikdo z nich jej neplní. Někteří dokonce chtějí Ježíše zabít, protože podle jejich výkladu Zákon porušil, když při minulých svátcích v Jeruzalémě u rybníka Bethesdy uzdravil v sobotu chromého člověka, „*protože nejen znesvěcoval sobotu, ale dokonce nazýval Boha svým vlastním Otcem, a tak se mu stavěl na roveň*“ (J 5,18b). Vykonat obřízku v sobotu je dodržením Mojžíšova zákona, ale uzdravit člověka chromého 38 let je podle jejich výkladu znesvěcením soboty. Někteří obyvatelé Jeruzaléma na rozdíl od těch, kteří nebydleli v Jeruzalémě, věděli, že vedoucí židovští představitelé chtějí Ježíše zabít. Jsou překvapeni, že mu dovolují mluvit veřejně, a tak je otázkou, zda nepřišli také k poznání, že je Mesiášem. Podle tehdejšího názoru však nikdo nebude vědět, odkud Mesiáš přijde. O Ježíši vědí, že pochází z Galileje. Ježíš na to ve svém vyučování odpovídá, že něco o něm vědí, ale nevědí to nejdůležitější. Nebeský Otec, kterého dobře zná, protože má u něj svůj počátek, ten jej poslal, ale oni jej neznají. „*Tedy se ho chtěli zmocnit; ale nikdo na něj nevztáhl ruku, neboť ještě nepřišla jeho hodina*“ (v. 30). Výraz hodina (řecky ὥρα) označuje v Janově evangeliu vrcholný rozhodující čas Ježíšovy smrti. Naopak řada lidí v Ježíše uvěřili, protože si nedovedli představit, že by Mesiáš mohl činit více znamení.

Je to vzácná Boží milost a dar, když jsme směli uvěřit v Ježíše Krista, přijali jej vírou za Mesiáše, syna živého Boha a našeho osobního Spasitele a Pána. Buďme poslušni jeho slova a následujme jej věrně až do konce našich životů. Pak se smíme těšit nadějí věčného života s Bohem Otcem, Synem a Duchem svatým.

Spor o to, zda Ježíš je Mesiáš (J 7,31-52)

Ve vyprávění o svátcích stánků v poslední rok Ježíšova veřejného působení je v centru pozornosti spor, či veřejné projednávání otázky, zda Ježíš je Mesiášem.

I/ Ježíš vydává svědectví sám o sobě

Největší důraz v Ježíšově vyučování v Janově evangeliu je zaměřen na to, kým on je a jaké je jeho poslání. O svátcích stánků hovořil ve chrámu nejprve o tom, že jeho učení pochází přímo od Boha, který jej poslal na tento svět. Kdo chce činit Boží vůli, pozná, že jeho učení je z Boha. Protože nehledá svou vlastní slávu, ale slávu toho, který jej poslal, je pravdivý a není v něm nepravosti. (v. 16-18). Pak hovoří o tom, že na této zemi bude s lidmi ještě krátký čas a pak se navrátí zpátky k tomu, který jej poslal. Když říká, že tam, kam on odejde, oni nebudou moci přijít, Židé se domnívají, že snad půjde učit mezi pohany. (v. 33-36).

V poslední den svátků stánků Ježíš ukazuje, že v něm se naplňují zaslíbení, která jsou o těchto svátcích připomínána. Každý den o těchto svátcích byla ve zlatém džbánu v procesí přinášena voda do jeruzalémského chrámu, kde byla vylévána na oltář. Izraelci vzpomínali na to, jak při putování pouští do zaslíbené země na Boží pokyn Mojžíš udeřil holí do skály a z ní vyšla voda k napojení celého Izraele (Ex 17,1-7). Přitom bylo připomínáno prorocké zaslíbení: „*S veselím budete čerpat vodu z pramenů spásy*“ (Iz 12,3). Jak vysvětluje apoštol Pavel, Kristus (Pomazaný tj. Mesiáš) je tou skalou, z níž Izrael pil duchovní nápoj během svého putování po poušti (1 K 10,4).

V této situaci Ježíš pronáší významné poselství. ***"Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, 'proud živé vody poplyne z jeho nitra', jak praví Písmo"*** (v. 37b-38). Ježíš nabízí živou vodu, která jediná uspokojí duchovní žízeň po nalezení pravého smyslu naší existence, po plném životě. Kdo k němu přijde a uvěří v něj, získává živou vodu, Ducha svatého, jímž se znovuzrodíme k novému životu ve stálé Boží přítomnosti. Duch svatý přebýval v plnosti v nitru Ježíše Krista a skrze jeho oslavení obětí na kříži a vzkříšením, Duch svatý přebývá i v nitru těch, kdo věří v Ježíše Krista. Působením ovoce a darů Ducha svatého pak věřící slouží slovem i příkladem svého života k pravému poznání toho, co každý člověk získává vírou v Ježíše Krista.

II/ Zástup se v postoji k Ježíši rozdělil na dva tábory

Jaký byl výsledek Ježíšova prohlášení a pozvání k uhašení duchovní žízně lidí na slavnosti stánků? Jedni říkali, že je „*ten Prorok*“ o němž hovořil Mojžíš, jehož je třeba poslouchat, protože bude mluvit to, co mu Bůh přikáže (Dt 18,15.18). Jiní prohlašovali, že je Mesiášem. „*Ten prorok*“, jehož příchod předpovídal Mojžíš, byl v tehdejší židovstvu považován za mesiášskou postavu a některými přímo za Mesiáše. Na ztotožnění obou titulů ukazuje i J 6,14-15, kdy Ježíš je označen jako „*ten Prorok*“ a chtějí jej vyhlásit za krále tj. Mesiáše.

Do druhého tábora patřili ti, kteří Ježíše nechtěli přijmout jako Mesiáše. Jedni to zdůvodňovali tím, že Mesiáš nepříjde z Galileje, ale z potomků Davida a narodí se v Betlémě, jak prorokoval

Micheáš (Mi 5,1). Jiní ze zástupu jej chtěli přímo zatknout, protože jej považovali za svůdce, podobně jako vedoucí představitel téhdejšího židovstva. Farizeové a velekněží ihned poté, co se dozvěděli, že mnozí ze zástupu uvěřili, že Ježíš je Mesiáš, vyslali chrámovou stráž, aby jej zatkla. Ta se však vrátila bez Ježíše, protože na ně mocně zapůsobilo jeho vyučování. *"Nikdo nikdy takto nemluvil!"* (v. 46). To platí i po dvou tisících letech, že Ježíš je jedinečná postava v dějinách lidstva. Farizeové se však o Ježíši pohrdavě vyjadřují, že pouze prokletý nevzdělaný lid, který nezná Zákon, v něj věří, ale nikdo z předních mužů a farizeů. To však je lživé tvrzení. Skutečnost byla jiná. *„Přesto v něho uvěřili mnozí z předních mužů, ale kvůli farizeům se k němu nepřiznávali, aby nebyli vyloučeni ze synagogy“* (J 12,42). Již ve třetí kapitole Janova evangelia jsme četli, že Ježíše přišel navštívit Nikodém, farizeus a přední muž mezi Židy, který rozpoznal, že Ježíš je *„učitel, který přišel od Boha“*. Tento Nikodém připomíná, že podle Zákona je třeba člověka nejprve vyslechnout a zjistit, čeho se dopustil. Znalci Zákona však Nikodéma obviní, že je sám Galilejec. Své odpůrce nejsou ochotni vyslechnout, ale chtějí se jich zbavit.

V poslední rok Ježíšova veřejného působení došlo v Jeruzalémě o svátku stánků k velkému sporu a rozdělení v otázce, zda Ježíš je nebo není Mesiáš, Bohem zaslíbený Zachránce Izraele i všech ostatních národů. Toto rozdělení trvá i v dnešní době. I dnes je všem lidem určena Ježíšova výzva a pozvání: ***"Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, 'proud živé vody poplyne z jeho nitra', jak praví Písmo"*** (v. 37b-38). Nejdůležitější událostí našich životů je, zda jsme vírou přijali Ježíše jako naši nejvyšší autoritu a dárce věčného života.

Ježíš odpouští hříšníci (Jan 8,1-11)

I/ Ježíš opět vyučuje v chrámu

Po slavnosti stánků se všichni z Jeruzaléma navrátili do svých domovů. Ježíš odchází na Olivovou horu. Nazítří v první všední tj. pracovní den Ježíš vstává, jak bylo u něj obvyklé za úsvitu a odchází do práce. Přišel do chrámu, kolem něho se shromáždilo množství lidí a Ježíš je vyučuje. To byla jeho hlavní pracovní náplň: vyučovat o Bohu a jeho království; prokazovat mocnou přítomnost Božího království uzdravováním, přemáháním moci zla a hříchu a vyučovat o tom v co smíme věřit a doufat a jak je třeba žít podle Boží vůle.

II/ Zákoníci a farizeové k němu přivádějí ženu přistiženou při cizoložství

Znalci Mojžíšova zákona a farizeové přivedou ženu přistiženou při cizoložství a postaví jí doprostřed shromážděného zástupu. Stručně popíší fakta toho, co se stalo a žádají Ježíše jako učitele Zákona, Mistra, aby k tomu zaujal jasné stanovisko. Skutková podstata toho, co se stalo je jasná. Vdaná žena byla přistižena při sexuálním styku s mužem, který nebyl jejím manželem. Podle Mojžíšova zákona (Dt 22,22-24) měla být společně s dotyčným mužem ukamenována.

Zákoníci, kteří ženu přivedli, si museli být vědomi toho, že se dopouštějí v dvojím ohledu něčeho nepatřičného. Jednak není přiveden také muž, který se tohoto závažného hříchu dopustil a o celém případě mělo rozhodnout soudní shromáždění zvané Sanhedrin (synedrium). Zákoníkům a farizeům však nejde předně o vyřešení této záležitosti, ale ta jim slouží pouze jako záminka k tomu, aby mohli Ježíše obžalovat.

Jejich lstivé počínání je rafinované. Pokud by Ježíš nedal souhlas s ukamenováním provinilé ženy, obžalovali by ho, že se vzpurně staví proti autoritě a výslovným příkazům Mojžíšova zákona. Pokud by souhlasil s ukamenováním, diskreditoval by tím svůj dosavadní způsob života

a evangelium o milosti, kterým nabízel odpuštění hříšníkům. Ježíš měl společenství stolu s těmi, kteří byli tehdy považováni za největší hříšníky – výběrčími daní pro římské okupanty a prostitutkami. Lidé pochybné pověsti a příslušníci spodiny tehdejší společnosti k němu rádi přicházeli, protože je neodsuzoval. Na ostrou kritiku této jeho praxe odpovídá slovem: „*Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Jděte a učte se, co to je: 'Milosrdenství chci, a ne obět'*. *Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky*" (Mt 9,12).

III/ Ježíš odpouští cizoložné ženy

„*Ježíš se sklonil a psal prstem po zemi.*“ (v. 6b). Někteří vykladači se domnívají, že Ježíš z rozpaků čmárá něco po prašné zemi, aby získal čas k přemýšlení. Ježíš je v evangeliích příkladem překvapivé moudrosti v kritických situacích. Že by byl nyní v koncích? Výslovně však čteme, že Ježíš prstem psal do prachu země. Božím prstem byly napsány desky Zákona (Ex 31,18). Ježíš na jiném místě pověděl, že prstem Božím vyhání demony (L 11,20). Když Ježíš psal do prachu země, je to jediná zpráva o tom, že něco napsal. Přitom o žádném jiném nebylo napsáno tolik knih, jako právě o něm.

Co psal? Jeden vykladač přišel s hypotézou, že do prachu psal jména přítomných žalobců a jejich hříchy. Představme si situaci, že by ve veřejném shromáždění byla velká tabule a na ně by se napsala jména nás všech přítomných a k nim by se připojil seznam všech hříchů, jichž se dopustili. Začalo by to tvým jménem, pak jmény starších sboru a nikdo by nebyl vynechán. Bylo by to pro každého jistě velmi nepříjemné a měli bychom se za co stydět.

Je někde v nebi veden seznam hříchů všech lidí? Podle Zjevení 20,12 ano: „*Viděl jsem mrtvé, mocné i prosté, jak stojí před trůnem, a byly otevřeny knihy. Ještě jedna kniha byla otevřena, kniha života. A mrtví byli souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách*“. Každý vyznaný hřích je však odpuštěný hřích: „*Jestliže své hříchy vyznáváme, on je věrný a spravedlivý to, aby nám hříchy odpustil a očistil nás od každé nepravosti*“ (1J 1,9). V Ko 2,14 čteme: „*Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž.*“ Co Ježíš skutečně psal do prachu země, to pro nás zůstává tajemstvím.

Když okolostojící nepřestávali naléhat, aby Ježíš odpověděl na jejich lstivou otázku, Ježíš se zvedl a řekl: „*Kdo z vás je bez hříchu, první hod' na ni kamenem!*“ *A opět se sklonil a psal po zemi. Když to uslyšeli, vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve, až tam zůstal sám s tou ženou, která stála před ním*“ (v.7b-9). Všichni přítomní počínaje staršími (předními v lidu či staršími věkem) byli usvědčeni ve svém svědomí a odešli. Teprve po odchodu všech Ježíš ženu oslovuje: „*Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?*“ *Ona řekla: 'Nikdo, Pane.'* *Ježíš jí řekl: 'Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!'*“ (v.10b-11).

Žena směla zakusit Boží milosrdenství, ale také slyšet naléhavou výzvu k tomu, aby začala žít v poslušnosti Boží vůli. Milost odpuštění je doprovázena z moci Boží milostí nového života. Vysvobození ze života v rozporu s Boží vůlí je vždy spojeno s výhledem na život podle Boží vůle. Hřích nelze přehlížet či tolerovat. Ježíš ženu vyzývá k opuštění života v hříchu a k nové poslušnosti. Jestliže zde Ježíšovo odpuštění není podmíněno pokáním, pokání musí být nutným vyústěním. Pokud odpuštění nevyústí v pokání a změnu životního stylu, pak to prokazuje, že člověk odpuštění nepřijal.

IV/ Také Ježíšovi učedníci nemají druhé odsuzovat, ale vést je k přijetí Boží odpouštějící lásky.

Příběh je krásnou ilustrací Ježíšova slova z Jan 3,17: „*Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.*“ Příběh slouží jako model pro postoj církve k hříšníkům. Jistě je nutné zdůrazňovat křesťanské normy sexuální čistoty. Pohlavní styk má v biblické perspektivě své legitimní místo pouze uvnitř manželství jako viditelné vyjádření celoživotního smluvního spojení muže a ženy ve vzájemné oddanosti lásky.

Při jednání s těmi, kteří se dopustili přestoupení Božích přikázání, je třeba jednat s největší citlivostí a zdůraznit realitu Boží odpouštějící milosti. Musíme jim dát jasně najevo, že je neodsuzujeme a nejsme v roli jejich soudců. I pro všechny nás platí Ježíšovo slovo: „*Nesudte, abyste nebyli souzeni. Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám*“ (Mt 7,1-2). Platí též Jakubovo slovo: „*Jeden je zákonodárce i soudce; on může zachránit i zahubit. Ale kdo jsi ty, že odsuzuješ bližního?*“ (Jk 4,12).

Jestliže církev provádí kázeň u svých členů, pak to není jejich odsuzování, ale má to sloužit k odsouzení hříchu jako něčeho nepatřičného ve společenství Božího lidu. Jedná se o službu, která má za cíl opuštění hříchu a nápravu hřešícího. Hřích má vždy své zlé důsledky a často neseme důsledky našich hříchů i poté, co nám byly odpuštěny. Davidovi bylo odpuštěno cizoložství i vražda, ale některé důsledky jeho provinění si sebou nesl celý život. Jeho dítě, které počal s manželkou Uriáše, zemřelo a naplnilo se Nátanovo proroctví: „*Nikdy se už nevyhne meč Tvému domu*“ (2 Sa 12,10).

Hřích nesmíme brát na lehkou váhu, protože jeho důsledky jsou hrozné. Nejvyšší soudce všech nás stanovil neúprosné pravidlo: „*Mzdou hříchu je smrt*“ (Ř 6,23). „*Je hrozné upadnout do ruky živého Boha.*“ (Žd 10,31). Pro oběť Ježíše Krista však vyznaný hřích je odpuštěný hřích. Přijetí odpuštění vede v životě křesťana k rozhodnému zápasu proti hříchu v moci Ducha svatého.

Ježíš je světlo světa a varuje před přicházejícím soudem

(J 8,12-30)

I/ Ježíš – světlo života (v. 12-14)

Slavnost stánků trvala sedm dní a po ní následoval šabat, den odpočinku. V tento den Ježíš opět vyučoval v chrámě a v centru Ježíšova poselství je opět svědectví o tom, kým je a jaké je jeho poslání. Jedinečným způsobem je to shrnuto v jediné větě: „***Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života***“ (v. 12). Jedná se o druhý z jeho výroků Εγώ εἰμι „*Já jsem*“. Když se Mojžíš ptal Boha na jeho jméno, slyšel odpověď: „*JSEM, KTERÝ JSEM.*“ A pokračoval: *Řekni Izraelcům toto: 'JSEM posílá mě k vám'*“ (Ex 3,14). Proroku Izajášovi se sám Bůh představuje takto: „*Já, já jsem Hospodin, kromě mne žádný spasitel není*“ (Iz 43,10). ***Když se Ježíš v Janově evangeliu představuje výrokem „Já jsem“, pak se přímo ztotožňuje s Bohem.*** Nejzřetelněji je to vyjádřeno v Ježíšově výroku: „*Já a Otec jsme jedno*“ (J 10,30).

Při radostných oslavách svátku stánků byl každou noc čtyřmi obrovskými lampami osvětlován chrám a světlo chrámu osvětlovalo celé město. To mělo připomínat zkušenost Izraele, že Boží

přítomnost Izraeli se při putování pouští viditelně projevovala sloupem oblakovým ve dne a sloupem ohnivým v noci. Žalmista vyznává: „*Hospodin je světlem svého lidu*“ (Ž 27,1). Ježíš oznamuje ve svém vyučování v chrámě nejen kým je, ale i své poslání. „*Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života*“ (v. 12). Je nejen světlem pro Izrael, ale pro celý svět. Kdo v něj věří a následuje jej, nežije již v duchovní tmě, ale získává světlo pravého, plného života.

Ježíš naplňuje zaslíbení proroka o služebníkovi Hospodinově, „*dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země*“ (Iz 49,6). **Ježíš naplňuje oba symboly slavnosti stánků, světlo a živé vody, jak jejich spojení popisuje prorok Zachariáš.** „*Nastane den jediný, známý jen Hospodinu, kdy nebude ani den noc; i za večerního času bude světlo. V onen den poplynou z Jeruzaléma živé vody, polovina k moři východnímu, polovina k západnímu, v létě jako v zimě. Hospodin bude Králem nad celou zemí; v onen den bude Hospodin jediný a jeho jméno jediné*“ (Za 14,7-9).

II/ Ježíš varuje před přicházejícím soudem ty, kdo nepřijímají jeho svědectví.

Farizeové namítají, že Ježíš vydává svědectví sám o sobě a podle Zákona soud může být vynesena jen podle výpovědi dvou nebo tří svědků (Dt 19,15). Ježíš však odpovídá, že druhým svědkem je Otec, který jej poslal. On však neznají ani jej, ani jeho Otce. „*Vy jste zdola, já jsem shůry. Vy jste z tohoto světa, já nejsem z tohoto světa. Proto jsem vám řekl, že zemřete ve svých hříších. Jestliže neuvěříte, že Já jsem, zemřete ve svých hříších*“ (v. 23-24). Jedná se o velmi závažné Ježíšovo slovo. Ti, kdo nevěří, že Ježíšova identita je „*Já jsem*“, že je stejné podstaty s Bohem jako jeho Syn, že je na rozdíl od nich „*shůry*“ a není z tohoto světa, pak jim dvakrát ohlašuje soud, „*zemřete ve svých hříších*“.

„*Neznáte ani mě ani mého Otce. Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce*“ (v. 19b). **Kdo nezná Ježíše jako Božího Syna, ten nezná ani Boha, jako nebeského milostivého Otce, který se nad hříšníky slitovává a dává život věčný.** Nevěřícím v Ježíše tehdy oznámil: „*Já odcházím; budete mě hledat, ale umřete ve mém hříchu. Kam já jdu, tam vy přijít nemůžete*“ (v. 21). Ti se domnívali, že si snad chce vzít život, ale Ježíš měl na mysli vyvýšení Syna člověka na kříž, jeho smrt, vzkříšení a nanebevzetí, čímž v poslušnosti svého Otce dovršil své poslání. V závěru oddílu jsme četli. „*Když takto mluvil, mnozí v něho uvěřili*“ (v. 30).

Nejdůležitějším rozhodnutím lidského života je postoj k Ježíši. Pokud odmítneme jeho svědectví, žijeme ve tmě a zemřeme ve svých hříších. Pokud v něj uvěříme, pak se nám Ježíš stal světlem života a nemusíme se bát smrti, protože pro smrt Ježíše Krista na kříži jsou naše hříchy odpuštěny a přijímáme dar věčného života.

Spor o tom, kdo je dítětem Abrahama a dítětem Božím (J 8,31-59)

I/ Základní povinností věřícího v Ježíše je zůstat v jeho slovu (v. 31-36)

Poté co mnozí Židé uvěřili v Ježíše, je jim ukázáno, co je známkou skutečné víry v Ježíše, která přináší záchranu jejich životů. I v dnešní době se mnozí lidé považují za věřící v Ježíše, ale ve skutečnosti tomu tak není. Uvěřit v Ježíše znamená stát se jeho učedníkem, nechat celý svůj život určovat Ježíšovým slovem, neustále mu naslouchat, přemýšlet o něm, držet se jej a být ho poslušen. To vede k poznání pravdy tj. k pochopení zjevení Božího v Ježíši a ke spasení, jež přináší. Protože zjevení v Ježíši je neoddělitelně spojeno se spásným činem, poznání pravdy

není pouze věcí našeho rozumového pochopení, ale zahrnuje i naše emoce a vůli. Jde o vydání celého svého života Ježíši, žít pod spásnou suverenitou Boží. Boží pravda činí člověka skutečně svobodným. Ježíš se však v případě Židů musel vyrovnávat s učením tehdejšího židovství, které usilovalo odstranit Ježíše i víru v něho. Vymýcení židovských protiargumentů se pro křesťany ze Židů stalo nezbytností.

První námitka vůči Ježíšovu učení je založeno na nepochopení svobody v Ježíšově zvěstování. Židé odpovídají Ježíši, „*Nikdy jsme nikomu neotročili*“ (v. 33). Ježíš vysvětluje, že existuje otroctví, z něhož nejsou vyňati ani potomci Abrahamovi: „*Každý kdo hřeší, je otrokem hříchu*“ (v. 34). Jedná se o hříchem porušenou přirozenost každého člověka včetně potomků Abrahamových. Z otroctví hříchu vysvobozuje pouze Ježíš, Syn Boží, který nesl trest za naše hříchy smrtí na Golgotě. On je dárce svobody, která je schopna vzepřít se hříchu a konat Boží vůli.

II/ Kdo není dítětem Abrahama a dítětem Božím (v. 37-47)

Ježíš uznává, že Židé jsou podle tělesné linie potomky Abrahamovými. Ale něco je s nimi drasticky v nepořádku, protože chtějí Ježíše zabít a nemají místo pro zjevení od Boha, jež jim Ježíš přináší. Kdyby byli děti Abrahamovy, milovali by Ježíše, který vyšel od Boha a byl jím poslán a mluví Boží řeč a pravdu, která vysvobozuje z moci hříchu. Ježíš činí rozdíl mezi potomky Abrahama (fyzický původ) a dětmi Abrahama (duchovní původ pro osobní víru). Abraham věřil Bohu a byl mu poslušný i v těžké zkoušce, když byl hotov obětovat svého jediného syna Izáka (Žd 11,8.17). Ti, kdo chtějí Ježíše zabít, nejsou děti Abrahamovy ani děti Boží, ale děti ďábla. Vykonávají, co on chce a on byl od počátku vrahem, lhářem a otcem lži. Ďáblova lež uvedla do světa smrt, zatímco Ježíš uvádí do světa život a zjevenou pravdu. Tak jako ďábel stojí v opozici proti slovu a činům Kristovým, tak židovští protivníci stojí proti Ježíši a zamýšlejí jeho smrt.

Kdo se dá se vést svými sobeckými zájmy, je svou hříšnou přirozeností poslušný ďáblu a je dítětem, na němž spočívá Boží hněv. Kdo však vírou přijme Ježíše, povstává k novému životu, aby z milosti Boží konal dobré skutky, a jednou bude uveden na nebeský trůn v Kristu Ježíši (Ef 2,1-6).

III/ Ježíš prohlašuje, že je věčný Boží Syn (v. 48-59)

Poslední část oddílu se soustřeďuje na Ježíšova tvrzení o sobě samém a na silnou opozici k těmto tvrzením. Ježíš je obviněn, že je Samařan a posedlý zlým Duchem. První obvinění ukazuje na nenávist Židů vůči Samařanům. Ježíš v odpovědi odmítá absurditu, že je posedlý, když vzdává čest svému Otci a nehledá svou slávu, ale jeho Otec jí potvrzuje. Ježíš varoval své protivníky, že zemřou ve svých hříších pro svou nevěru, ale nyní je zve, aby mu důvěřovali. „*Kdo zachovává mé slovo, nezemře navěky*“ (v. 51). Ježíš zaslubuje, že ten, kdo zachovává jeho slovo, neuzří smrt navěky. Fyzická smrt nemůže tento život zničit. Věřící přijímá věčný život tj. život Božího království, nad nímž již smrt nemá moc a bude vzkříšen a žít věčně s Bohem. Toto slovo však jeho nepřátelé považují za důkaz toho, že je posedlý. Vždyť zemřel Abraham i proroci. Ježíš však odpověděl, že Abraham viděl jeho den a zajásal. Viděl to vírou, jako vírou viděl budoucí město (Žd 11,10.13-16). Viděl budoucí narození Mesiáše v zázračném narození svého vlastního syna a viděl něco ze spásného díla Mesiáše, když byl ochoten obětovat Bohu svého syna Izáka.

Závažné je Ježíšovo prohlášení: „*Amen, amen, pravím vám, dříve než se Abraham narodil, já jsem*“ (v. 58). Zde opět potvrzuje své božské synovství. Znovu „*nazýval Boha svým vlastním Otcem, a tak se mu stavěl na roveň*“ (J 5,18). To je považováno za hřích rouhání. „*Kdo by se rouhal jménu Hospodina, musí zemřít! Celá obec jej bez milosti ukamenuje.*“ (Lv 24,16). Protože ještě nepřišla jeho hodina, Ježíš byl Bohem chráněn, ukryl se a odešel z chrámu.

Ježíš je věčný Syn Boží, je „*zrozen z Boha*“ (1 J 5,1), „*jednorozený Syn, plný milosti a pravdy*“ (J 1,14). „*Kdo věří v Syna, má život věčný*“ (J 3,36), stává se duchovním dítětem Abrahama a dítětem Božím, který bude žít věčně ve společenství s Bohem Otcem, Synem a Duchem svatým. ***Nejdůležitější v tomto životě je, abychom uvěřili, že Ježíš Kristus je věčný Syn Boží a stali se tak dětmi Božími a získali věčný život.*** Žijeme v radosti, pokoji a vděčnosti z toho, že jsme dětmi Božími? Tato možnost je otevřena každému z nás.

Ježíš uzdravuje slepého (Jan 9. kapitola)

I/ Příběh uzdravení

1/ Člověk může být v životě nejrůznějším způsobem postižen

Lidé by o slepém od narození řekli, že se narodil v nesprávné době na nesprávném místě; musí žít v těžkých sociálních podmínkách, mít vážné zdravotní problém. Být slepý patří k nejtěžším lidským údělům. V tomto příběhu se Ježíš setkává s dospělým člověkem, který je od narození slepý a prostředky na obživu si získává žebrotou.

2/ Když se setkáváme s lidmi, kteří musí snášet těžký životní úděl, klademe si mnohé otázky (v. 1-4).

Jak to milující všemohoucí Bůh mohl dopustit? Je nějaká spojitost mezi hříchem dotyčného a jeho postižením? Existuje nějaké východisko? Podobně se ptali i Ježíšovi učedníci: „*Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám, nebo jeho rodiče?*“ První naše myšlenka bývá, že se jedná o důsledek hříchu, jehož se postižený dopustil. Tak to chybně usoudili i zbožní Jobovi přátelé, když hleděli na Jobovo utrpení. Když v době Ježíšově době spadla v Jeruzalémě věž v Siloe a zabila 18 lidí (L 13,4), nebylo to podle Ježíše proto, že těch 18 lidí byli větší hříšníci než ostatní. Také v případě slepého od narození platí Ježíšova odpověď na naše otázky: „*Nezhřešil ani on ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží*“ (v. 3).

Odpovědi na mnohé otázky nám zůstávají skryté a věřícímu v Boha nezbyvá nic jiného než pokorně přiznat, že nerozumí, ale věří, tj. důvěřuje Bohu, že se zjeví jeho skutky, které budou odpovědí na všechny naše otázky. Jako Ježíšovi učedníci se máme soustředit na poslání, které nám obdobně jako Ježíšovi bylo svěřeno: „*Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. Pokud jsem na světě, jsem světlo světa*“ (v. 4). Existence lidského utrpení nám má vést ke konání Božích skutků lásky a milosrdenství.

3/ Slepý od narození získal zrak, protože se setkal s Ježíšem, světlem světa (v. 5-7).

Ježíš je jediná naděje tváří tvář problémům, s nimiž se setkáváme v tomto světě. Již starozákonní proroci žili nadějí, že jedním ze znamení zaslíbeného mesiášského věku bude to, že „*oči slepých prohlédnou z temnoty a ze tmy*“ (Iz 29,18). Synoptická evangelia vypráví o tom,

jak Ježíš svým slovem uzdravoval slepé lidi. V tomto případě však slepý je uzdraven teprve poté, co Ježíš „*plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel slepému tím blátem oči a řekl mu: "Jdi, umyj se v rybníce Siloe."* (To jméno znamená 'Poslaný') (v. 6-7). K uzdravení byla nutná poslušná víra: „*On tedy šel, umyl se, a když se vrátil, viděl*“ (v.7b). K uzdravení dochází z moci Bohem Poslaného Ježíše v rybníku jménem „*Poslaný*“.

4/ Uzdravený je vyslýchán sousedy, farizeji, dochází k výsledku též jeho rodičů a po druhém výsledku židovskými vůdci je uzdravený odsouzen jako nenapravitelný hříšník a vyhnán z jejich náboženské společnosti (v. 8-34).

Sousedé, kteří vidali slepce v politováníhodném stavu žebrat, si nejsou jisti identitou uzdraveného. Jejich dotazování je pro uzdraveného příležitostí, aby vydal svědectví o tom, jak „*člověk jménem Ježíš*“ (v. 11) otevřel jeho oči. Zmatení sousedé přivedli uzdraveného k farizeům, kteří jako náboženští odborníci by měli chápat, co se stalo a jak vše správně posoudit. Skutečnost, že k uzdravení došlo v sobotní svátek je zdrojem překvapení a pohoršení. Uzdravení slepého od narození by nasvědčovalo tomu, že Ježíš je zplnomocněn Bohem ke konání mocných činů. Protože však podle jejich interpretace Mojžíšova zákona porušil přikázání o sobotním odpočinku, nasvědčuje to o tom, že člověk Ježíš „*není od Boha, protože nezachovává sobotu*“ (v. 16). V centru pozornosti tedy vlastně není uzdravený, ale Ježíš, i když je fyzicky nepřítomen a ani uzdravený neví, kde se právě nachází. V pohledu na Ježíše dochází k rozdělení názorů, k roztržce. Když je uzdravený dotázán: „*Za koho ty jej pokládáš, když ti otevřel oči?*“ On odpověděl: „*Je to prorok*“ (v. 17)

Židé si zavolali rodiče uzdraveného, aby se ujistili, že se jedná o jejich syna, který se narodil slepý. Ti potvrdí, že se skutečně jedná o jejich syna, ale odmítají cokoli vypovídat o tom, kdo mu otevřel oči a jak k tomu došlo. Navzdory velké soudržnosti mezi rodiči a dětmi v tehdejší době dávají přednost tomu, aby byl v choulostivé záležitosti vyslýchán raději přímo jejich syn. „*To řekli jeho rodiče, protože se báli Židů, neboť Židé se usnesli, aby ten, kdo Ježíše vyzná jako Mesiáše, byl vyloučen ze synagogy. Proto řekli jeho rodiče: Je dospělý, zeptejte se ho!*“ (v. 22-23). Vyloučení z židovské společnosti znamenalo tehdy přísný trest, protože od takového se museli všichni radikálně oddělit a nebylo dovoleno poskytnout mu ani vodu či nezbytnou potravu.

V letech 80-115 po Kr. byla do základní židovské modlitby Osmnácti proseb přidána tato věta: „*Ať nazareťtí (tj. křesťané) a minim (tj. heretici) jsou v momentě zničeni a ať jsou vymazáni z knihy života a nejsou zapsáni se spravedlivými.*“ Zřejmě obdobný výrok byl citován mnohem dříve, než byl oficiálně zařazen do modlitby Osmnácti proseb. I v dnešní době občan státu Izrael se nesmí stát křesťanem a nechat se pokřtít, i když může jako občan Izraele být ateistou.

Náboženští vůdcové Izraele si tehdy znovu zavolali uzdraveného a požadují od něho, aby jim znovu pravdivě vypověděl o tom, jak byl uzdraven Ježíšem, o němž vědí, že je hříšník. Při nebezpečném výsledku uzdravený mluví statečně a s velkou obezřetností. Opakování příběhu jej mělo zmást a zdiskreditovat jeho svědectví, pokud by tam našli nějaký rozpor s jeho prvním tvrzením. Uzdravený tedy odmítá židovským vůdcům opakovat svůj příběh a sarkasticky se ptá, zda se snad nechtějí také oni stát Ježíšovými učedníky. Ti se prohlašují za učedníky Mojžíšovi a staví Mojžíše a Zákon do protikladu k Ježíši a jeho učení. (Čtenář Janova evangelia ví, že Mojžíš je Ježíšovým svědkem a tedy i svědkem proti židovským zákoníkům.) Nevěru v Ježíše uzdravený směle označuje za podivnou věc, která postrádá logiku: „*To je právě divné:*

Vy nevíte odkud je - a otevřel mi oči! Víme, že hříšníky Bůh neslyší; slyší však toho, kdo ho ctí a činí jeho vůli. Co je svět světem, nebylo slýcháno, že by někdo otevřel oči slepého od narození“ (v. 30-31). Náboženští vůdcové odmítají poučování uzdraveného a vynáší svůj tvrdý soud: „Celý ses narodil v hříchu, a nás chceš poučovat? ' A vyhnali ho“ (v. 34). Odsuzují jej jako nenapravitelného hříšníka, který musí být izolován od náboženské pospolitosti.

II/ Uzdravený se stává modelem víry, která roste navzdory protivenství (v. 35-38).

Ježíš vyhledal člověka, kterého farizeové vyhnali ven, protože potřeboval pomoc od toho, jehož odmítal zapřít a plné poznání toho, kdo jej uzdravil. Na Ježíšovu otázku, zda věří v Syna člověka či Syna Božího, který s ním právě mluví, odpovídá slovem vyznání a činem uctívání: *"Věřím, Pane, ' a padl před ním na kolena"* (v. 38). Zřetelně při něm vidíme růst víry: nejprve o Ježíši hovoří jako o člověku (9,11), poté jako o proroku (9,17), pak o tom, který je „od Boha“ (9,33) a nakonec jej uctívá jako Syna člověka či Syna Božího (9,38). Jeho příběh je příběhem toho, kdo byl Ježíšem uzdraven, pro jméno Ježíše snáší protivenství, volí víru v Ježíše a stává se jeho učedníkem.

III/ Příběh je názornou ilustrací toho, že skrze Ježíšovo poslání být světlem světa působí Bůh na tomto světě mocně ve své milosti i soudu (v. 39-41).

„Ježíš řekl: 'Přišel jsem na tento svět k soudu: aby ti, kdo nevidí, viděli, a ti, kdo vidí, byli slepi“ (v. 39). V důsledku postoje, který lidé zaujímají k Ježíši, dochází k velkému rozdělení všech lidí na dvě skupiny. Na ty, kteří žili v temnotě, uvěřili v Ježíše a chodí v jeho světle a na ty, kteří se domnívají, že vidí a Ježíše nepotřebují, a přitom jsou slepi a zůstávají ve svém hříchu.

V slepém od narození poznáváme přirozeného člověka, žijícího bez Boha a tedy i bez Božího světla, který však uvěřil v Ježíše a projevil jí důvěrou a poslušností a přijal nejen fyzický zrak, ale též světlo života. Prožil pravdivost Ježíšova slova: *"Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života"* (J 8,12).

Na druhé straně farizeové, kteří si zakládali na svém vlastním poznání, museli slyšet Ježíšovo slovo: *„Vy však říkáte: Vidíme. A tak zůstáváte v hříchu."* Naplnilo se při nich též jiné Ježíšovo slovo: *„Světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo“ (J 3,19-20).* Příběh o uzdravení slepého nás staví před rozhodující otázku našeho života. Do jaké skupiny patříme? Stále žijeme v době, kdy je možné prohlédnout z duchovní slepoty a přijmout Ježíše za světlo svého života.

Ježíš je dobrý pastýř (Jan 10,1-21)

I/ Ovce a pastýř v Bibli

O ovci se hovoří v Bibli téměř 600krát. Postava pastýře se v Bibli objevuje 270krát. Souvisí to s důležitostí ovcí v zemědělském životě Židů. Každý živý tvor byl vybaven tak, aby v konkurenci s ostatními živočichy mohl obstát. Vosa má žihadlo, dravci mají ostré zuby a drápy, jiní mají nebezpečná kopyta či rohy nebo rychlé nohy. V čem jsou specifické ovce? Ovce špatně vidí a není schopna si sama zajistit dobrou pastvu. Je bezbranná vůči dravcům a není schopna jim utéci. Ovce je zcela odkázaná na péči pastýře. Ten jí vodí na dobré pastvy, chrání ji před

divou zvěří, poskytuje jí bezpečné útočiště v ovčinci. ***Jestliže hlavní charakteristikou ovce je, že je odkázána na pastýře, pak hlavní charakteristikou dobrého pastýře je, že svůj život plně věnuje svým ovčím.*** Většinou s nimi trávil veškerý svůj čas a za zachování života svých ovcí byl ochoten v boji s divou zvěří nasadit i svůj vlastní život.

Na řadě míst v Bibli se ovce a pastýř stávají metaforou pro duchovní skutečnosti. Možná, že se nám to nebude moc líbit, ale ***člověka je možné přirovnat k ovci*** – nevystačí si sám, je sociální tvor, potřebuje žít s druhými, ale především potřebuje vůdce, rádce, ochránce. Jeho závislost je nejvíce patrná v dětském věku, ale trvá to i v dospělosti. Člověk je tvor věčně hledající, nevystačí si sám a potřebuje pravé vedení, normy. Bouří se proti falešným autoritám, ale hledá a touží se opřít o pravé autority. Člověk je tvor potřebující oporu, vedení. Jsme podobni ovčím, které žijí ve stádu a potřebují pastýře, na něhož jsou odkázáni, ať si to uvědomují nebo ne. Potřebujeme dobrého, spolehlivého vůdce našich životů.

Jedním z nejoblíbenějších obrazů v Bibli je obraz Boha jako dobrého pastýře svého lidu. Takových míst je v Bibli celá řada, klasickým textem je Žalm 23, který je připisován Davidovi, nejslavnějšímu izraelskému králi, který byl sám pastýřem.

II/ Ježíš je dveřmi do ovčince

„Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu“ (v. 9). Ovčinec je domov ovcí, kde se mohly cítit bezpečné. Byl chráněn kamennou ohradou a vcházet do něho a vycházet z něho bylo možné pouze jedněmi úzkými dveřmi. Těmito dveřmi se večer vcházelo do ovčince a ráno se vycházelo na pastvu. Kdo nevchází k ovčím dveřmi, ale přelézá ohradu, je zloděj a lupič. Přichází jen k tomu, aby se násilně zmocnil ovcí a zabíjel se. Ježíš se přirovnává ke dveřím do ovčince, jimiž člověk musí projít, aby mohl sytit svůj život dobrou stravou a byl chráněn od všeho nebezpečí. Kdo k němu přijde, tomu dává věčný život a ten nezahyne na věky.

Ježíšova obrazná řeč nás upozorňuje též na důležitou skutečnost, že ***vést duchovně druhé, může jen ten, kdo sám prošel bránou, jíž je Ježíš sám a od něho převzal pověření stát se pastýřem druhých.*** Zde je tajemství pravé autority v církvi. Autoritou se může stát jen ten, kdo za nejvyšší autoritu přijímá slovo Ježíše Krista, nejvyššího a dobrého Pastýře svých ovcí. Kdo vykonává vedoucí roli pouze za mzdu nebo jen proto, aby něco znamenal a byl pro druhé autoritou, ten není pastýřem, ale tím, kdo sleduje jen osobní prospěch. Ovce však rozpoznají hlas dobrého pastýře a cizího následovat nebudou.

III/ Ježíš je dobrý pastýř

„Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce“ (v. 14-15). Hlavní charakteristikou pastýře je, že nejen celý svůj pracovní den, ale celý svůj život věnuje svým ovčím. Stále tráví čas s nimi, a proto je důvěrně zná. Mezi pastýřem a ovцами je úzký vztah vzájemnosti – on zná je a oni znají jeho hlas. Volá své ovce podle jména, kráčí vpředu a vede je k dobrým pastvám. Ovce jsou schopni rozpoznat hlas svého pastýře a jdou za ním. Hlas cizích neznají a nenásledují je.

Jsme naladěni na hlas našeho nebeského Pastýře, Ježíše Krista? Známe jej důvěrně a jsme schopni jeho hlas rozpoznat mezi mnoha hlasy, které se domáhají našeho sluchu? Náš vztah k Ježíši má být tak úzký, jako je vztah mezi ním a jeho nebeským Otcem. „*Tak jako mě zná Otec*

a já znám otce. “ Jedinečná intimní láska mezi Otcem a Synem je modelem, který určuje vztah mezi Ježíšem a jeho následovníky.

Ježíši můžeme jako dobrému Pastýři plně důvěřovat. „*Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti*“ (v. 10b). ***Ježíš je dárce života, protože za nás položil svůj vlastní život.*** Nejen, že byl ochoten jako dobrý Pastýř riskovat svůj život za nás, ale On se rozhodl svůj život za nás obětovat. Má však moc nejen svůj život obětovat, ale také jej opět přijmout. Svou smrtí a vzkříšením z mrtvých naplnil vůli svého nebeského Otce.

„Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo a jeden pastýř.“ Ve Starém zákoně nacházíme zaslíbení, že Bůh shromáždí svůj rozptýlený lid ze všech národů. Zde Ježíš hovoří, že jsou i „jiné ovce“, které musí přivést, aby se staly součástí jednoho stáda. Myslí na pohany, kteří rozpoznají Ježíšův hlas, budou jej následovat a tak vznikne jedno stádo pod vedením jednoho pastýře. Ke společenství Božího lidu patří příslušníci všech národů, kteří v poslušné víře následují hlas dobrého Pastýře Ježíše Krista.

IV/ Ježíšovo vyučování vedlo k rozdělení mezi jeho posluchači

Opět kvůli Ježíši dochází k rozdělení. Při obviňování Ježíše posedlostí zlým duchem jsou tito lidé blízko neodpuštělnému hříchu (Mt 12,31-32), protože se vědomě uzavírají jasnému svědectví pravdy Ducha svatého. Na jiné však Ježíšova řeč mocně zapůsobila a připomínají si jeho moc uzdravit slepého. Když slyšíme pravdivé svědectví o Ježíši, nelze zůstat neutrálním. Jestliže Ježíš je dveřmi k plnosti života, pak přijetím jeho poselství se tyto dveře otevírají. Když jej odmítáme, jsou pro nás zavřené a plnost života nemůžeme nikdy dosáhnout. Jestliže Ježíš je dobrý pastýř, pokud jej takto vírou přijímáme, pak se stává tím nejlepším vůdcem a strážcem našeho života. Pokud jej nepřijímáme, pak nejsme jeho ovce a v životě postrádáme toho nejlepšího milujícího přítele, vedoucího a ochránce.

Jak je tomu s námi? Přijali jsme Ježíše za dobrého Pastýře, za dveře, které vedou k věčnému životu? To je nejdůležitějšího rozhodnutí našich životů, které určuje nejen náš životní příběh v tomto pozemském životě, ale rozhoduje o tom, kde budeme trávit věčnost.

Při svátku posvěcení chrámu Ježíš potvrzuje, že je Mesiáš

a Boží syn (J 10, 22-41)

I/ Ježíšova odpověď na otázku, zda je Mesiáš (v. 22-29)

Při osmidenním svátku posvěcení jeruzalémského chrámu se připomínalo období, kdy v roce 165 př. Kr. Juda Makabejský znovu zasvětil jeruzalémský chrám Hospodinu poté, kdy byl chrám pohanským vládcem Antiochem IV. hrozným způsobem vyplněn a znesvěcen. O těchto svátcích byly zapalovány svíce na speciálním osmiramenném svícnu. Proto se tento svátek nazývá též chanuka (svátek světel). O těchto svátcích Ježíš v poslední veřejné promluvě v Janově evangeliu vnáší opět jasné světlo do závažné otázky, kým je.

Židé jej obklopili a chtějí slyšet odpověď na nejzákladnější otázku, jež vznikla od chvíle, kdy se s ním setkali a slyšeli jeho vyučování. „*Jsi-li Mesiáš, řekni nám to otevřeně!*“ (v. 24c). Ježíšova odpověď zní: „*Řekl jsem vám to, a nevěříte. Skutky, které činím ve jménu Otce, ty o mně vydávají svědectví*“ (v. 25). Všechny dosavadní řeči k Židům v Janově evangeliu jsou

právě odpovědí na tuto otázku. Mluvil o tom, že je chléb z nebe, světlo světa a života, dárce vody živé, dárce věčného života. Všechna jeho slova začínající oním vznešeným „*Já jsem*“ ukazují na jeho božskou podstatu a jsou tak jasnou odpovědí i na otázku po Mesiáši, Zachránci hříšného světa. Ježíš se jako Mesiáš označil v soukromém rozhovoru se Samařankou (4,26) a se slepcem (9,35-36), ale veřejně se za Mesiáše neprohlásil. V tehdejší době byl Mesiáš chápán jako politický vůdce a král Židů, který je vysvobodí od římské nadvlády. Ježíš však věděl o tom, že bude muset jako Mesiáš zemřít potupnou smrtí na kříži, aby věřící v něho zachránil od Božího soudu a mohli získat věčný život. O tom, že je zaslíbeným Mesiášem svědčí i skutky, které konal ve jménu svého nebeského Otce. Celý Ježíšův život, jeho slova a skutky vydávají svědectví o tom, že je Mesiáš, Král a Spasitel světa, který byl poslán na tento svět svým nebeským Otcem.

Problém mnohých lidí, kteří jej slyšeli a viděli jeho zázračné činy, byl v tom, že mu navzdory tomu všemu nevěřili a žádali si další a další odpovědi na své otázky a divy, které podle nich měl ještě vykonat. Důvodem jejich nevěry je to, že Ježíše nepřijali jako dobrého pastýře svého života, a tak nepatří k jeho ovčím. „*Moje ovce slyší můj hlas, já je znám, jdou za mnou a já jim dávám věčný život: nezhynou navěky a nikdo je z mé ruky nevyrve*“ (v. 27-28). Ježíš je dárce života a v jeho ruce je člověk naprosto bezpečný. Základní otázkou lidského života je, zda jsme ochotni přijmout Ježíše za Záchrance a Pána svého života a věřit v pravdivost jeho slova.

II/ Ježíš je Syn Boží (10,30-42)

Ježíš pronáší jedno z nejjasnějších prohlášení o svém božství. „*Já a Otec jsme jedno*“ (v. 30). Nejsou jednou osobou, ale jsou jedno ve své podstatě a ve své přirozenosti. Otec je mocně přítomen v Ježíši a mezi Ježíšem a Otcem je jednota. Židé se však okamžitě chopili kamenů a chtějí jej ukamenovat. Správně pochopili, co toto slovo znamená: „*jsi člověk a tvrdíš, že jsi Bůh*“ (v. 33d). Ježíš je člověk i Bůh v jedné osobě. Židé to však považují za rouhání proti Hospodinu, které má být podle Zákona potrestáno smrtí ukamenováním (Lv 24,16). Nejsou schopni uvěřit, že Ježíš má právo vyznávat: „*Jsem Boží Syn*“ (v. 36c). Příchodem Ježíše na tento svět se naplnilo Hospodinovo rozhodnutí: „*Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil*“ (Ž 2,7; Žd 5,5c). Skutky, které činí, jsou skutky jeho Otce a jeho slovům můžeme věřit, když pochopíme, že byl Otcem posvěcen a poslán do světa. Ježíš říká: „*Nečiním-li skutky svého Otce, nevěřte mi! Jestliže je však činím a nevěříte mně, věřte těm skutkům, abyste jednou provždy pochopili, že Otec je ve mně a já v Otci*“ (v. 37-38). Ježíš mluví s takovou autoritou o svém bytostném spojení s Otcem, že se jej chtějí opět zmocnit a zabít jej.

Ježíš však uniká z jejich dosahu na místo, kde dříve křtil Jan a kde začalo též jeho veřejné působení. Tam k němu mnozí přicházejí a říkají: „*Jan sice neučinil žádné znamení, ale vše, co o něm řekl, je pravda. A mnoho lidí tam v Ježíše uvěřilo*“ (v. 41b-42). Velikost Jana Křtitele nebyla v tom, že činil zázračná znamení, ale že vše co řekl o Ježíši, bylo pravda. Jeho svědectví přináší své ovoce i po jeho smrti. Necht' o to usiluje každý učitel, kazatel a svědek Ježíšův, aby skrze jeho svědectví lidé uvěřili, že Ježíš je Kristus (tj. Pomazaný, Mesiáš) a Syn Boží a přijali věčný život.

Ježíš je vzkříšení a život (J 11,1-27)

I/ Smrt Lazara (1-16)

V příběhu 11. kapitoly Janova evangelia máme věrohodný záznam očitého svědka, který s mnohými detaily vypráví pro dnešního člověka neuvěřitelný příběh o tom, co Ježíš učinil v Betanii, vesničce vzdálené necelou hodinu cesty od Jeruzaléma. Žili zde sourozenci Marta, Marie a Lazar. Podle evangelijních zpráv Ježíš při cestách do Jeruzaléma tuto rodinu navštěvoval, protože měli úzké přátelské vztahy. Ježíš je miloval a oni milovali jej. Jednoho dne Lazar onemocněl a jeho sestry poslali za Ježíšem posla se zprávou: „*Pane, ten, kterého máš rád, je nemocen*“ (v. 3b). Očekávali, že Ježíš, který měl moc uzdravovat nemocné, přijde a uzdraví jejich bratra. Ježíš však nepřišel a Lazar zemřel.

Když Ježíš uslyšel o Lazarově nemoci, pronesl závažné slovo: *"Ta nemoc není k smrti, ale k slávě Boží, aby Syn Boží byl skrze ni oslaven"* (v. 4b). Jednalo se sice o nemoc, která vedla k smrti, ale nekončila smrtí. Konec příběhu není smrt, ale vzkříšení. Pro Ježíše a pro každého, kdo věří v Ježíše, platí pořekadlo: „Konec dobrý, všechno dobré.“ A platí i opačná výpověď. „Konec špatný, všechno špatné.“ Konec životního příběhu je rozhodující navzdory všemu, co se událo v jeho průběhu. Pro věřící v Krista jejich životní příběh nekončí smrtí, ale vzkříšením a věčným životem v Boží slávě. Všechny těžké životní události je třeba chápat jako zkoušky, v nichž má být posílena naše víra novými zkušenostmi, jak je Bůh dobrý. „*Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha*“ (Ř 8,28). Všechny události v životě věřícího člověka jsou určeny k slávě Boží, aby náš Spasitel a Pán byl skrze ně oslaven. Ani nemoc není výjimkou. Joni Eareckson Tada prohlásila: „Nevadí, když jsem upoutána na invalidní vozík, pokud z něho mohu vzdávat slávu Bohu.“ V jiných případech prožíváme Boží uzdravující a zachraňující moc, abychom radostně Bohu vzdávali chválu.

V 6. verši našeho příběhu čteme o Ježíši překvapivou věc: „*Když uslyšel, že je Lazar nemocen, zůstal ještě dva dny na tom místě, kde byl.*“ Proč takové zdržení? Ježíš se zdržel se svým příchodem o dva dny právě proto, že Martu, Marii a Lazara miloval a měla být posílena jejich víra i víra jeho učedníků. Ježíš se neřídí naším časem, ale Božím časem. Často jsme k Bohu jako malé děti, které žádají okamžité splnění jejich proseb či žádostí. Bůh se však často „opozdí“ ve vyslyšení našich proseb, aby se jeho sláva stala zřetelnější, a mocněji jsme ji viděli a naše víra byla posílena.

Po dvoudenním zdržení se Ježíš vydává na cestu do Judska. Ježíšovi učedníci mají starost, že návrat do Judska může stát život Ježíše samotného. „*Mistře, není to dávno, co tě chtěli Židé ukamenovat, a zase tam chceš jít? Ježíš odpověděl: 'Což nemá den dvanáct hodin? Kdo chodí ve dne, neklopýtne, neboť vidí světlo tohoto světa. Kdo však chodí v noci, klopýtá, poněvadž v něm není světla'*“ (v. 8-9). Ježíš svou odpovědí ukazuje na to, že doba jeho působení na této zemi je skutečně časově omezena, a proto musí konat Boží skutky, pokud je den. Do konce jeho života zbývá již jen několik dní a tak musí před svým utrpením a smrtí vykonat ještě jedno, nejvýznamnější ze sedmi znamení zaznamenaných v Janově evangeliu, které mají k slávě Boží a slávě Božího syna zjevit jeho moc a autoritu nad životem i smrtí. Proto říká ke svým učedníkům: „*Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit*“ (v. 11b). Když učedníci jeho slovo chápou doslova tak, že mluví o Lazarově spánku a domnívají se, že spánek je znamením toho, že se nemocný brzo uzdraví, vysvětluje, co míní. „*Lazar umřel. A jsem rád, že jsem tam nebyl, kvůli vám, abyste uvěřili. Pojďme k němu!*“ (v. 14b-15).

II/ Ježíš je vzkříšení a život (v. 17- 27)

Když Ježíš přichází do Betanie, Lazar je již čtvrtý den v hrobě, ale v domě smutku pokračuje sedmidenní oplakávání mrtvého. Sešlo se tam veliké množství lidí, aby Martu a Marii potěšili v zármutku nad jejich bratrem. Jak takové potěšování v zármutku v tehdejší kultuře vypadalo? Tím, že plakali se zarmoucenými. Když se Marta uslyšela, že Ježíš přišel, vyšla mu naproti a celou hlubokou bolest svého nitra vyjádřila větou: *"Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel"* (v. 21b). Je si jista tím, že kdyby byl Ježíš přítomen, její bratr by nezemřel. Jak často se truchlící trápí oním: Kdyby. Slovo Marty vyjadřuje hlubokou bolest a smutek, ale není v něm výčitka či kritika vůči Ježíši. To nám prozrazuje její další věta: *„Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá"* (v. 22). Vztah důvěry k Ježíši nebyl narušen. Marta ví, že Bůh dá Ježíši vše, oč jej požádá. Ježíš na její důvěru odpovídá: *"Tvůj bratr vstane"* (v. 23b).

Ježíš vede Martu k tomu, aby nebyla soustředěna na svou bolest a zármutek, ale aby právě ve své bolesti a zármutku zaměřila svou pozornost plně k Ježíšově osobě. Říká jí slovo o sobě, které je klíčem pro pochopení smyslu nejen tohoto příběhu, ale všech lidských příběhů a dějin tohoto světa: *"Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?"* (v. 25). Jedná se o dvě závažné výpovědi o Ježíši. První výpověď tedy je, že Ježíš má spolu s nebeským Otcem moc a autoritu vzkřísit a vykonat soud nad všemi lidmi. Druhou výpověď je, že Ježíš je nerozlučně spojen s životem, jako Bůh je zdrojem a dárce života, tutéž moc má i Syn. Boží syn Ježíš je dárce věčného života již nyní, protože kdo v něj věří, nemusí se bát Božího soudu, protože již nyní přešel ze smrti do života.

Ježíš se ptá i nás, jako se kdysi ptal Marty: *„Věříš tomu?"* Nejen kvalita našeho života na této zemi, ale celá naše věčnost se rozhoduje na tom, jaká je odpověď na tuto Ježíšovu otázku. Marta odpověděla: *„Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět"* (v. 27). Mnohému tehdy ještě plně nerozuměla, ale věřila v Ježíše a v pravdu jeho slova. Pokud věříš živou vírou v Krista, pak prožiješ v tomto životě ještě mnohé zkušenosti, které Ti odhalí něco z Boží slávy, a máš před sebou nadějný příslib věčnosti, kdy budeš hledět na Boží slávu tváří v tvář. Možná že někteří z nás mají v sobě stále ještě všelijaké pochybnosti. Pak můžeme v důvěře v Ježíšovo slitování a jeho pomoc prosit jako kdysi jeden z Ježíšových současníků: *„Věřím, pomoz mé nedověře!"* (Mk 9,24). Víra je Božím darem, ale je také rozhodnutím vůle. Pokud máš spíše pochybnosti, pak se chop Ježíšova příslibu: *„Proste, a bude vám dáno; hledejte a naleznete; thučte a bude vám otevřeno"* (Mt 7,7).

Ježíš je vzkříšení a život (J 11,1-27)

I/ Smrt Lazara (1-16)

V příběhu 11. kapitoly Janova evangelia máme věrohodný záznam očitého svědka, který s mnohými detaily vypráví pro dnešního člověka neuvěřitelný příběh o tom, co Ježíš učinil v Betanii, vesničce vzdálené necelou hodinu cesty od Jeruzaléma. Žili zde sourozenci Marta, Marie a Lazar. Podle evangelijních zpráv Ježíš při cestách do Jeruzaléma tuto rodinu navštěvoval, protože měli úzké přátelské vztahy. Ježíš je miloval a oni milovali jej. Jednoho dne Lazar onemocněl a jeho sestry poslali za Ježíšem posla se zprávou: *„Pane, ten, kterého máš rád, je nemocen"* (v. 3b). Očekávali, že Ježíš, který měl moc uzdravovat nemocné, přijde a uzdraví jejich bratra. Ježíš však nepřišel a Lazar zemřel.

Když Ježíš uslyšel o Lazarově nemoci, pronesl závažné slovo: *"Ta nemoc není k smrti, ale k slávě Boží, aby Syn Boží byl skrze ni oslaven"* (v. 4b) Jednalo se sice o nemoc, která vedla k smrti, ale nekončila smrtí. Konec příběhu není smrt, ale vzkříšení. Pro Ježíše a pro každého, kdo věří v Ježíše, platí pořekadlo: „Konec dobrý, všechno dobré.“ A platí i opačná výpověď. „Konec špatný, všechno špatné.“ Konec životního příběhu je rozhodující navzdory všemu, co se událo v jeho průběhu. Pro věřící v Krista jejich životní příběh nekončí smrtí, ale vzkříšením a věčným životem v Boží slávě. Všechny těžké životní události je třeba chápat jako zkoušky, v nichž má být posílena naše víra novými zkušenostmi, jak je Bůh dobrý. *„Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha“* (Ř 8,28). Všechny události v životě věřícího člověka jsou určeny k slávě Boží, aby náš Spasitel a Pán byl skrze ně oslaven. Ani nemoc není výjimkou Joni Eareckson Tada prohlásila: „Nevadí, když jsem upoutána na invalidní vozík, pokud z něho mohu vzdávat slávu Bohu.“ V jiných případech prožíváme Boží uzdravující a zachraňující moc, abychom radostně Bohu vzdávali chválu.

V 6. verši našeho příběhu čteme o Ježíši překvapivou věc: *„Když uslyšel, že je Lazar nemocen, zůstal ještě dva dny na tom místě, kde byl.“* Proč takové zdržení? Ježíš se zdržel se svým příchodem o dva dny právě proto, že Martu, Marii a Lazara miloval a měla být posílena jejich víra i víra jeho učedníků. Ježíš se neřídí naším časem, ale Božím časem. Často jsme k Bohu jako malé děti, které žádají okamžité splnění jejich proseb či žádostí. Bůh se však často „opozdí“ ve vyslyšení našich proseb, aby se jeho sláva stala zřetelnější, a mocněji jsme ji viděli a naše víra byla posílena.

Po dvoudenním zdržení se Ježíš vydává na cestu do Judska. Ježíšovi učedníci mají starost, že návrat do Judska může stát život Ježíše samotného. *"Mistře, není to dávno, co tě chtěli Židé ukamenovat, a zase tam chceš jít? Ježíš odpověděl: 'Což nemá den dvanáct hodin? Kdo chodí ve dne, neklopýtne, neboť vidí světlo tohoto světa. Kdo však chodí v noci, klopýtá, poněvadž v něm není světla'"* (v. 8-9). Ježíš svou odpovědí ukazuje na to, že doba jeho působení na této zemi je skutečně časově omezena, a proto musí konat Boží skutky, pokud je den. Do konce jeho života zbývá již jen několik dní a tak musí před svým utrpením a smrtí vykonat ještě jedno, nejvýznamnější ze sedmi znamení zaznamenaných v Janově evangeliu, které mají k slávě Boží a slávě Božího syna zjevit jeho moc a autoritu nad životem i smrtí. Proto říká ke svým učedníkům: *„Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit“* (v. 11b). Když učedníci jeho slovo chápou doslova tak, že mluví o Lazarově spánku a domnívají se, že spánek je znamením toho, že se nemocný brzo uzdraví, vysvětluje, co míní. *„Lazar umřel. A jsem rád, že jsem tam nebyl, kvůli vám, abyste uvěřili. Pojďme k němu!“* (v. 14b-15).

II/ Ježíš je vzkříšení a život (17- 27)

Když Ježíš přichází do Betanie, Lazar je již čtvrtý den v hrobě, ale v domě smutku pokračuje sedmidenní oplakávání mrtvého. Sešlo se tam veliké množství lidí, aby Martu a Marii potěšili v zármutku nad jejich bratrem. Jak takové potěšování v zármutku v tehdejší kultuře vypadalo? Tím, že plakali se zarmoucenými. Když se Marta uslyšela, že Ježíš přišel, vyšla mu naproti a celou hlubokou bolest svého nitra vyjádřila větou: *"Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel"* (v. 21b). Je si jista tím, že kdyby byl Ježíš přítomen, její bratr by nezemřel. Jak často se truchlíci trápí oním: Kdyby. Slovo Marty vyjadřuje hlubokou bolest a smutek, ale není v něm výčitka či kritika vůči Ježíši. To nám prozrazuje její další věta: *„Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá"* (v. 22). Vztah důvěry k Ježíši nebyl narušen. Marta ví, že Bůh dá Ježíši vše, oč jej požádá. Ježíš na její důvěru odpovídá: *"Tvůj bratr vstane"* (v. 23b).

Ježíš vede Martu k tomu, aby nebyla soustředěna na svou bolest a zármutek, ale aby právě ve své bolesti a zármutku zaměřila svou pozornost plně k Ježíšově osobě. Říká jí slovo o sobě, které je klíčem pro pochopení smyslu nejen tohoto příběhu, ale všech lidských příběhů a dějin tohoto světa: **"Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?"** (v. 25). Jedná se o dvě závažné výpovědi o Ježíši. První výpověď tedy je, že Ježíš má spolu s nebeským Otcem moc a autoritu vzkřísit a vykonat soud nad všemi lidmi. Druhou výpověď je, že Ježíš je nerozlučně spojen s životem, jako Bůh je zdrojem a dárce života, tutéž moc má i Syn. Boží syn Ježíš je dárce věčného života již nyní, protože kdo v něj věří, nemusí se bát Božího soudu, protože již nyní přešel ze smrti do života.

Ježíš se ptá i nás, jako se kdysi ptal Marty: „*Věříš tomu?*“ Nejen kvalita našeho života na této zemi, ale celá naše věčnost se rozhoduje na tom, jaká je odpověď na tuto Ježíšovu otázku. Marta odpověděla: „*Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět*“ (v. 27). Mnohému tehdy ještě plně nerozuměla, ale věřila v Ježíše a v pravdu jeho slova. Pokud věříš živou vírou v Krista, pak prožiješ v tomto životě ještě mnohé zkušenosti, které Ti odhalí něco z Boží slávy, a máš před sebou nadějný příslib věčnosti, kdy budeš hledět na Boží slávu tváří v tvář. Možná že někteří z nás mají v sobě stále ještě všelijaké pochybnosti. Pak můžeme v důvěře v Ježíšovo slitování a jeho pomoc prosit jako kdysi jeden z Ježíšových současníků: „*Věřím, pomoz mé nedověře!*“ (Mk 9,24). Víra je Božím darem, ale je také rozhodnutím vůle. Pokud máš spíše pochybnosti, pak se chop Ježíšova příslibu: „*Proste, a bude vám dáno; hledejte a naleznete; thučte a bude vám otevřeno*“ (Mt 7,7).

Vzkříšení Lazara a úmysl velekněží a farizeů Ježíše zabít

(J 11, 28-57)

I/ Vzkříšení Lazara

Marta čtvrtý den po smrti Lazara sděluje své sestře Marii důležitou zprávu: „*Je tu Mistr a volá tě. Jak to Marie uslyšela, rychle vstala a šla k němu...Jakmile Marie přišla tam, kde byl Ježíš, a spatřila ho, padla mu k nohám a řekla: 'Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel.'*“

(v. 28c-29.32). Maria hloubku svého zármutku vyjadřuje stejně jako předtím Marta. Když Ježíš viděl pláč Marie a ostatních Židů, čteme tam, že se v Duchu rozhorlil a vzrušil. O něco dál čteme: „*Ježíšovy vstoupily do očí slzy*“ (v. 35). Při příchodu k hrobu se znovu rozhorlil. Co to Ježíš prožívá? Výrazy, které jsou v původním řeckém originálu, vyjadřují Ježíšův vnitřní hněv a nevoli, ale také vnitřní lítost a zármutek, jež se projeví navenek pláčem. Předmětem jeho hněvu a nevole je hřích a smrt, jež je důsledkem hříchu. Současně však prožívá zármutek a bolest spolu s těmi, kteří nesou důsledek hříchu a smrti.

Přichází k jeskynnímu hrobu a dává příkaz. „*Zvedněte ten kámen*“ (v. 41a). Když přes protesty Marty, „*Pane, už je v rozkladu, vždyť je to čtvrtý den*“ (v.39b) je kámen odstraněn od vchodu do hrobu, jeho pohled není zaměřen k hrobu, ale „*pohlédl vzhůru a řekl: 'Otče, děkuji ti, žes mě vyslyšel. Věděl jsem sice, že mě vždycky slyšíš, ale řekl jsem to kvůli zástupu, který stojí kolem, aby uvěřili, že ty jsi mě poslal'*“ (v. 41b-42). Ježíš v plné jistotě víry, že Otec vyslyšel, „*zvolať mocným hlasem: ' Lazare, pojď ven! ' Zemřelý vyšel, měl plátnem svázaný ruce i nohy a tvář měl zahalenou šátkem. Ježíš jim řekl: ' Rozvažte ho a nechte odejít! '“* (v. 43 - 44).

Příběh o vzkříšení Lazara je v rámci Janova evangelia posledním a největším Ježíšovým zázrakem a znamením, které zjevuje jeho podstatu a moc. Ježíš Kristus je vzkříšení i život. Je vítězem nad ďáblem a peklem. Kdo v něj složí svou naději, i když zemře, na konci tohoto věku bude jeho tělo vzkříšeno z mrtvých a bude věčně žít v nebeském Božím království. Smrt a vzkříšení Lazara je v rámci Janova evangelia znamením významu smrti a vzkříšení samotného Ježíše Krista, jež je nesrovnatelně mocnějším zázrakem a historickou událostí, než bylo vzkříšení Lazara. Pro zástupnou smrt Božího Syna Ježíše Krista za hříchy lidstva a moc jeho vzkříšení všichni ti, kdo ve víře spojili svůj život s Ježíšem a stali se jeho učedníky a následovníky mají účast na zachraňujících užtích jeho smrti a vzkříšení. Být spojen s Ježíšem znamená mít dar věčného života již nyní a mít jistou naději, že naším konečným údělem není smrt, ale vzkříšení a život věčný život v Boží slávě.

Pro každého člověka platí to, co Ježíš řekl Martě: „***Jestliže uvěříš, uvidíš Boží slávu?***“ (v. 40). Pokud věříš živou vírou v Krista, pak prožiješ v tomto životě mnohé zkušenosti, které Ti odhalí něco z Boží slávy, a máš před sebou nadějný příslib věčnosti, kdy budeš hledět na Boží slávu tváří v tvář. Pokud někteří z nás mají v sobě všelijaké pochybnosti, pak mohou prosit jako kdysi jeden z Ježíšových současníků: „*Věřím, pomoz mé nedověře!*“ (Mk 9,24b). Víra je Božím darem, ale je také rozhodnutím vůle. Pokud máš pochybnosti a chceš složit svoji důvěru v Syna Božího, pak se chop Ježíšova příslibu: „*Proste, a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno*“ (Mt 7,7).

II/ Velekněží a farizeové chtějí Ježíše zabít (v. 45-57)

Ježíšovy činy a slova často působily mezi Židy rozdělení a bylo tomu tak i při této příležitosti. Mnozí v něj uvěřili, ale jiní to šli oznámit farizeům. Zprávy alarmovaly židovské vůdce a bylo svoláno setkání Sanhedrinu. Předsedou tohoto nejvyššího židovského soudního dvora je v Ježíšově době velekněz Kaifáš, který udílí radu s arogancí typickou pro saducejskou tradici. „*Je pro vás lépe, aby jeden člověk zemřel za lid, než aby zahynul celý národ.*“ Kaifáš svým vyjádření nevědomě vyřkl proroctví o významu Ježíšovy smrti, který zemře nejen pro záchranu vyvoleného národa Izraele, ale i pro „*děti Boží*“ (v. 42) ze všech národů. Kaifášova rada byla přijata a bylo rozhodnuto o tom, že Ježíš bude zabit.

Ježíš opouští Betanii a stahuje se do hornaté krajiny severovýchodně od Jeruzaléma do města zvaného Efraim. Kromě závěrečného týdne v Jeruzalémě je jeho veřejná činnost ukončena. Ježíš sám však určil dobu svého odchodu, ne oni. ***Vzkříšením Lazara Ježíš zjevuje své božství, ale také mravní zkaženost lidského srdce.*** Dárce věčného života chtějí vedoucí představitelé židovstva zabít. Protože má dojít k druhému a velkému exodu, tentokrát k vyjití z otroctví hříchu, je vhodné, aby k němu došlo při oslavě prvního exodu, jímž si Židé připomínali vyjití z Egypta, kde žili jako otroci. Tentokrát je osvobození nabízeno všem národům, aby všichni věřící v Krista mohli vstoupit do „zaslíbené země“ království Božího.

Projevy lásky prokázané Ježíši v Betanii (J 12,1-11)

Tato kapitola Janova evangelia popisuje události posledních dvou dní, kdy Ježíš ještě působil na veřejnosti. Šest dní před velikonoce tj. v sobotu večer se Ježíš v Betanii účastní hostiny, která byla uspořádána na jeho počest a v neděli vjíždí na oslátku do Jeruzaléma a je zástupy vítán jako král izraelský. Zbývajících dnů před svým zatčením věnuje vyučování svých nejbližších učedníků.

I/ Marta, Marie a Lazar projevují svou vděčnost a lásku Ježíši

V Betanii, v malém městečku nedaleko Jeruzaléma, zjevil Ježíš svou slávu tím, že vzkřísil Lazara z mrtvých. Na jeho počest je zde uspořádána slavnostní večeře, banket, jak bylo tehdy obvyklé při různých mimořádných příležitostech. Má být poctěn vzácný host – dárce života. Ukažme si na to, jak Ježíšovi blízcí přátelé, Marta, Marie a Lazar projevují svou vděčnost a lásku k Ježíši.

II/ Marta při večeři obsluhovala.

V řečtině je tam sloveso *diakonein*, z něhož je odvozeno i nám známé slovo diakonia, služba. Marta svou vděčnost a lásku projevuje službou. To byla její doména, její živel, v němž se ráda pohybovala. Již z Lukášova evangelia se dovídáme, že když Ježíš přišel do jejich domu „*Marta měla plno práce, aby ho obsloužila*“ (10,40). Její sestra Marie „*si sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slovo*“ (10,39). Marta bývá někdy v křesťanských kruzích kritizována za to, že s soustředěním jen na pozemské, světské věci a nebyla soustředěna na duchovní skutečnosti, jak to naopak vidíme u její sestry Marie. Tím však Martě velmi křivdíme. Lásku je možné vyjádřit různými způsoby a jedním z jazyků lásky je služba v naplňování základních životních potřeb – diakonie. Gary Chapman v knize s názvem *Pět jazyků lásky* mluví o slovech potvrzení, které druhého povzbudí, dávání a přijímání dárek, soustředěné pozornosti, tělesných dotyčích a o skutcích služby. Osobně si u své manželky cením nejvíce její nezištné a obětavé služby. Co bychom my mnozí manželé byli bez starostlivé a pečlivé péče našich manželek? Jak by vyrůstaly naše děti bez tisíce hodin mateřské péče. Jak by vypadal sbor, kde by nebylo těch, kteří uklízí, připravují pohoštění, starají se o budovu a běžné provozní záležitosti. Važme si všech těch, kteří jako Marta pilně, vytrvale pracují v různé diakonské službě.

III/ Lazar je podivuhodně tichým hostem.

Neslyšíme ani jediné slovo z jeho úst. Při hostině v Betanii mlčky sedí u stolu, avšak již sama jeho přítomnost je svědectvím o moci Boží. Máme ve sboru i takové bratry či sestry, jež jsou tichými hosty našich shromáždění, moc toho nenamluví a přesto již jejich pouhá přítomnost je svědectvím o živém Bohu, který i dnes působí mocné proměny v lidských životech. Buďme vděční i za tyto bratry a sestry, kteří jsou často pouze tichými návštěvníky našich shromáždění, ale jsou svědectvím o Boží moci projevující se v jejich životech.

IV/ Marie prokazuje svou lásku k Ježíši tím, že mu daruje to nejcennější ze svého majetku – drahocenný olej z pravého nardu.

Marie je naplněná vděčností, oddaností a láskou k Ježíši usedá u Ježíšových nohou, jak u této Ježíšovy učednice bylo obvyklé, tentokrát však nejen poslouchá jeho slova, ale jeho nohy maže drahocenným olejem a otírá svými vlasy. Rozpustit si vlasy na veřejnosti bylo tehdy pro ženu považováno za neslušné, protože jediný, kdo měl právo vidět její vlasy rozpuštěné, byl její manžel. Marie zřejmě manžela neměla a zřejmě očekává, že Ježíšovi učedníci porozumí tomu, že tímto způsobem vyjadřuje svou hlubokou a pokornou oddanost Ježíši. „*Dům se naplnil vůní té masti.*“

V/ Jidáš kritizuje Marii a Ježíš se jí zastává

Jidáš se stává mluvčím těch, který má k tomuto počínání Marie výhrady. Jako pokladník Ježíšovy skupiny považoval za vhodnější, aby drahocenný olej byl prodán a utržené peníze byly věnovány chudým. Ve finančních hodnotách věcí se dobře orientuje. Bez jakéhokoliv váhání vypočte finanční cenu Mariiny oběti lásky vůči Ježíši – jedná se o 300 denárů tj. roční mzdu. Není to zbytečné mrhání peněz? I mnozí z nás si možná kladou otázku, zda to bylo skutečně správné vynaložení finančních prostředků. Mnozí křesťané v dnešní době považují pomoc chudým a potřebným za nejdůležitější projev zbožnosti. Probuzeneční křesťané by možná navrhovali, jak je možné „nard“ použít k budování díla Božího království, k podpoře evangelizace a zakládání nových sborů.

Jidášovy námitky se mnohým mohou jevit opodstatněné. Přečtený text nám však odhaluje jeho pravé motivy: „*To řekl ne proto, že by mu záleželo na chudých, ale že byl zloděj: měl na starosti pokladnici a bral z toho, co se do ní dávalo*“ (v. 6). Jidáš se jen oháněl podporou velkých ideálů. Ve skutečnosti byl zlodějem a zrádcem.

Ježíš se Marie zastává a chrání jí autoritou svého slova. „*Nech ji, uchovala to ke dni mého pohřbu! Chudé máte vždycky s sebou, ale mne nemáte vždycky*“ (v. 7-8). Dříve než ostatní učedníci pochopili nutnost Ježíšova utrpení a smrti, Marie připravila Ježíšovo tělo pro uložení do hrobu. Mimořádné dějinná chvíle vyžaduje i mimořádné činy. Problémy spojené s chudobou ve světě nikdy nevymizí, ale Ježíš Kristus byl neopakovatelně jen jedinkrát obětován na kříži, aby svou obětí zaplatil za všechny lidské hříchy a daroval věčný život těm, kdo v něj uvěří.

3/ Jak můžeme dnes projevovat Ježíši vděčnost a lásku za to, co pro nás učinil?

Na čin lásky je jediná adekvátní odpověď – zase jen láska. Naše láska je odpovědí na jeho lásku a má svůj zdroj v něm. Naše láska se viditelně může projevit nejrozličnějším způsobem. Marta je nám krásným modelem lásky, která se plně angažuje v praktické službě. Vzácnými příklady křesťanů takto angažovaných v diakonské službě ve 20 století se stali Albert Schweitzer a matka Tereza. Marie prokázala svou lásku činem, který znamenal velkou materiální oběť. Láska, která nic nestojí, za nic nestojí. I dnes naši lásku projevujeme především skrze oběť a službu. Obdobně jako Marta, Marie a Lazar a mnozí další v dějinách církve staňme se i my modelem lásky pro druhé, té lásky, jíž jsme sami Bohem milováni. Jedině Duch svatý je nás schopen touto láskou naplnit. Prosme o to.

Ježíšův triumfální vjezd do Jeruzaléma (J 12,12-19)

I/ Ježíš je vítán v Jeruzalémě jako Mesiáš, osvoboditel Izraele

Zpráva o triumfálním Ježíšově vjezdu do Jeruzaléma je podána ve všech čtyřech evangeliích, což ukazuje na význam této události. Ježíš opouští Betanii a podle Mk 11,1 přichází do vesničky Betfage, kde si vypůjčuje mladého oslíka, aby na něm vjel do Jeruzaléma. K Ježíši se zřejmě kromě zástupu, který přišel z Betanie a viděl, jak Ježíš vzkřísil Lazara z mrtvých, připojil též zástup poutníků z jiných míst, který přichází do Jeruzaléma o velikonočních svátcích. Všichni poutníci nemohli být ubytováni ve městě a tisíce již nocovalo na pahorcích

kolem města. V Jeruzalémě tehdy žilo asi 50 000 lidí a během svátků počet narostl na 100-120 000.

Palmy se staly symbolem židovského nacionalismu. Když byl znovu zasvěcen chrám v makabejské době, při oslavách byly používány palmové ratolesti. Volání *Hosanna* znamená doslova „Spas nás nyní!“ a objevuje se v mnoha žalmech. Následující slova „*požehnaný, jenž přichází ve jménu Hospodinově, král izraelský*“ jsou citací Ž 128,26 a volání „*král izraelský*“ poutníci přidávají a těmito slovy zdraví národního osvoboditele. „Triumfální vjezdy“ do města byly tehdy obvyklé. Vítězný hrdina či král se navrácí do svého města spolu s kořistí a slávou. Scéna je nabita politickým očekáváním. Je to obdobné situaci, kdy Ježíše po nasycení zástupů chtějí provolat králem. Opět je Ježíš nepochopen. Také i my můžeme nesprávně chápat Ježíše jako toho, kdo naplní naše vlastní představy o tom, jak budeme vítězit nad svými nepřáteli a budeme zbaveni všech problémů života.

II/ Ježíš je Mesiáš, který přináší pokoj všem národům

Ježíš používá mladého oslíka, aby naplnil zaslíbení proroka Zachariáše 9,9: „*Neboj se, dcero Siónská, hle, král tvůj přichází, sedě na oslátku.*“ Jedná se o mesiášského krále, který „*Vyhlásí pokoj národům a jeho vláda bude od moře k moři, od Řeky až do končin země*“ (Za 9,10). Jeho darem je pokoj a dar života. Ježíš svým činem správným způsobem vykládá mesiášská očekávání zástupu. Nejen zástupy, ale ani učedníci tehdy plně nechápali pravý význam toho, co znamená Ježíšova královská vláda. Teprve po Ježíšově oslavení pochopili plný význam toho, k čemu došlo.

Ježíše v Jeruzalémě čekalo utrpení a potupná smrt, abychom mohli být smířeni s Bohem a mít pokoj i v situacích, kdy procházíme utrpením a zkouškami, v nichž se má osvědčit naše důvěra v Boha a rosteme v pokoře, trpělivosti a vytrvalosti v lásce a naději.

Farizeové si zoufají nad Ježíšovou popularitou. Když prohlašují: „*Celý svět se dal za ním*“ (v. 19c), jejich slovo je hlubokou ironií, protože ukazuje na naplnění Ježíšova hlavního poslání, které znamená darování pokoje, smíření s Bohem všem národům. Ježíš o tomto daru později přímo hovoří svým učedníkům: „*Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a není bázlivé*“ (J 14,27).

Ježíš vysvětluje, proč musí zemřít (J 12,20-36)

I/ Řekové chtějí vidět Ježíše, což Ježíš vnímá jako příchod hodiny jeho oslavení skrze smrt

Kromě Židů, pro které to bylo povinností účastnit se velikonočních svátků, přicházeli o svátcích do Jeruzaléma i „bohabojní“ pohané, kteří zde uctívali Boha Izraele. Ve svém hledání pravdy oceňovali židovskou víru v jednoho Boha a důraz na poslušnost Božího zákona s centrem morálních příkázání Desatera. Země obklopující Izrael (např. Dekapolis) byly naplněny řecky mluvícími lidmi. Řekové, kteří chtějí vidět Ježíše, jsou prvotinou pohanů, kteří jej přijmou jako Pána. Příchod Řeků je pro Ježíše znamením toho, že „*Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka*“ (v. 23) což ukazuje k návratu k Otci skrze smrt na kříži, vzkříšení a vyvýšení. Význam této hodiny, jímž vyvrcholí jeho poslání, vysvětluje Ježíš podobenstvím o pšeničném zrnu, které musí zemřít, aby přineslo velký užitek. Tak musí zemřít též Ježíš, aby dal život mnohým. Také jeho služebníci musí být ochotni mu sloužit a ztratit svůj vezdejší život, aby získali život věčný.

„Kdo lpí na svém životě, ten jej ztratí. Kdo na svém životě v tomto světě nepolí, uchrání jej k věčnému životu“ (v. 25, Bible 21).

II/ Ježíšova smrt je oslavením Boha a Ježíše

Přišla hodina Ježíšova utrpení a Ježíš prožívá sevření úzkostí, podobně jako v zahradě Getsemane. Přál by si být zachráněn od této hodiny, ale ví, že naplněním jeho poslání je být poslušen Otce a skrze poslušnost až na smrt jej oslavit. Proto se modlí k Otci: „*Otče, oslav své jméno! Z nebe zazněl hlas: 'Oslavil jsem a ještě oslavím'*“ (v. 28). Někteří z přítomných se domnívali, že slyšeli zahřmění, jiní hlas anděla. Pouze Ježíš rozpoznal, že jde o hlas jeho nebeského Otce.

Ježíš vysvětluje, že přichází čas soudu nad tímto světem. Protože Syn člověka je poslán Bohem do světa jako jeho reprezentant, jeho odmítnutí je odmítnutím samotného Boha. Ve vraždě Syna Božího dostává hřích svou hroznou podobu. Soud tohoto světa je zjevením jeho viny a příležitostí jeho odsouzení. Tento soud současně znamená, že „*bude vládce tohoto světa vyvržen ven*“ (v. 31b). Satan byl sesazen z trůnu a Syn Boží byl nastolen na trůn nad světem, pro který zemřel. Ukřižovaný a vyvýšený Kristus bude jako magnet přitahovat k sobě do nebeské slávy ty, kteří v něj uvěřili jako Mesiáše, Syna Božího. Naplnilo se to, co slyšel Jan ve chvalozpěvu v nebi: „*Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha i vláda jeho Mesiáše; neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je před Bohem osočoval dnem i nocí. Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví*“ (Zj 12,10-11). Ježíšova smrt je nejen soudem nad hříchem, jehož se všichni lidé ve své porušené přirozenosti dopouštějí, ale je také darem spasení a vítězství pro ty, kdo jej následují jako svého Pána a stávají se jeho služebníky.

III/ Ježíš je světlo světa a kdo jej takto přijímá, stává se synem světla

Když Ježíš hovořil o svém vyvýšení ze země, zástup namítá, že podle Zákona „*Mesiáš má zůstat navěky*“ (v. 34 c; podle Ž 89,37). Proto se jej ptají, jakým druhem Syna člověka či Mesiáše je.

Ježíš jim odpovídá, že Syn člověka je světlem, ale nebude svítit ve světě v těle stále. Kdo v něj uvěří, stává se synem světla. Odmítnout v něj uvěřit, znamená žít ve tmě a nevědět, kam člověk jde. Stále však platí Ježíšova nabídka, kterou pověděl již při slavnosti stánků. „*Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života*“ (J 8,12). Protože ani tentokrát mu posluchači nejsou ochotni uvěřit „*odešel a skryl se před nimi*“ (v. 36d). Touto promluvou bylo ukončeno Ježíšovo veřejné působení před zástupy. I dnes však nepřestává platit pravda všech Ježíšových slov. Pamatujme na to, že víra v Ježíše, který byl skrze smrt na kříži vyvýšen, je rozhodující pro člověka, aby se stal synem světla, získal věčný život a byl vyvýšen k Otci.

Židé pokračují v nevěře (J 12,37-50)

I/ Odpovědi na Ježíšovu službu je nevěra Židů (v. 37-41)

Zázračná znamení Ježíšovy moci a jeho vyučování nevedly k víře, že byl poslán od Boha. „*Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali*“ (Jan 1,11). Jak vysvětlit to, že Židé nepřijali zaslíbeného Mesiáše? Naplnilo se proroctví Izajáše 53,1, „*Hospodine, kdo uvěřil našemu kázání? A komu byla zjevena moc Hospodinova?*“ Ježíš je trpícím Božím služebníkem, který je trestán za naše nepravosti a položil svůj život v oběť za naše viny. „*Byly to však naše*

nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen“ (Iz 53,4).

Nevěra Židů v Ježíše poslaného jim Bohem je též naplněním proroctví Izajáše 6,10, *“Oslepil jim oči a zatvrdil jim srdce, takže nevidí očima a srdce nepochopí, neobráť se a já je neuzdravím.“* Když se člověk začne vzpírat světlu, něco uvnitř něho se mění. Dostává se do stavu, kdy jeho oči jsou oslepeny a srdce zatvrzeno a není schopen uvěřit poselství Božího slova a přijmout uzdravení. O egyptském faraónovi čteme, že faraon zatvrdil své vlastní srdce (Ex 8,15.28) ale také, že Bůh zatvrdil srdce faraonovo (Ex 4,21). Zatvrzení je současně důsledek neodpovědnosti člověka i Boží soud nad jeho počínáním, kdy Bůh ponechává lidi v jejich nevěře i se všemi důsledky, které to přináší. Boží svrchovanost a lidská odpovědnost nejsou ve vzájemném rozporu.

II/ Ježíšova poslední výzva k víře (v. 42-50)

Zápas o víru v tomto světě nyní vstoupil do svého konečného stádia. Někteří uvěřili a stávají se dětmi Božími (J 1,12). Jiní uvěřili, ale odmítají se k němu veřejně přiznat. *„Zamilovali si lidskou slávu více než slávu Boží.“ (12,43).* Nikodém a Josef z Arimatie tak učinili až později (J 19,38nn.). Další Ježíše zrazují (jako Jidáš v 13,21) nebo přímo usilují o jeho zabití (11,53).

Verše 44-50 obsahují shrnutí jeho vyučování zástupům, než se bude věnovat specificky svým učedníkům (kap. 13-17). Ježíš končí svou poslední výzvou k víře, k níž došlo zřejmě v předsíních chrámu. *„Kdo věří ve mne, ne ve mne věří, ale v toho, který mě poslal. A kdo vidí mne, vidí toho, který mě poslal“ (v. 44-45).* Věřit v Boha znamená věřit slovům Ježíše. Na životním příkladu Ježíše nejzřetelněji vidíme, jaký je Bůh. Ježíš celým svým životem naplňuje poslání, které mu Otec svěřil. *„Já jsem přišel na svět jako světlo, aby nikdo, kdo ve mne věří, nezůstal ve tmě“ (v. 46).* Ježíš je světlem, které svítí v temnotě a přináší spasení a věčný život těm, kdo v něj věří.

III/ Ježíš je Spasitel světa

Základní Ježíšovo poslání je stručně a výstižně vysloveno v jedné větě. *„Nepřišel jsem, abych soudil svět, ale abych svět spasil“ (v.47b).* Při narození Ježíše oznamují andělé, jaké je jeho životní poslání, jímž ho pověřil jeho nebeský Otec. *„Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově“ (L 2,11).* Boží syn Ježíš Kristus přišel do světa, kde je mnoho zlého. Svatý a čistý se neustále setkával s převrácenými a zlými lidmi, osobně poznával, co dokáže lidská zloba, bezohlednost a nespravedlnost. Každý člověk byl před ním jako otevřená kniha, věděl, co je v nitru každého člověka. Nemůžeme však jmenovat nikoho, koho by Pán Ježíš za svého života zde na zemi odsoudil. Na kříži prosí za ty, kteří po něm plivali, bičovali jej a ukřižovali. *“Otče, odpušť jim, vždyť nevědí, co činí“ (L 23,34).*

„Spasit“ znamená zachránit od soudu, od trestu. Když se někdo musí zodpovídat před soudem za své přechyby, je to velmi nepříjemná záležitost. Ale lidské soudy nejsou nic proti Božím soudům. Ježíš varoval své učedníky: *„A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může duši i tělo zahubit v pekle“ (Mt 10,28).* Pán Ježíš přišel právě proto, abychom nemuseli být odsouzeni na Božím soudu, ale mohli přijmout milost a věčný život.

„Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, je již odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna

Božího“ (J 3,16-18). Kdo odmítne Spasitele světa, pohrdne jeho slovem a nepřivlastní si vírou zachraňující moc jeho oběti na kříži, ten sám sebe odsuzuje. Vlastním rozhodnutím podepisuje rozsudek smrti nad sebou samým. Při opětovném příchodu Ježíše Krista, kdy z pověření svého nebeského Otce vyhlásí spravedlivý soud nad všemi lidmi, se to stane zřejmé všem a proti jeho rozsudku nebude již žádná možnost odvolání. Stále je však doba milosti, kdy smíme slyšet radostné Ježíšovo poselství. „*Nepřišel jsem, abych soudil svět, ale abych svět spasil.*“ Můžeš získat plný život již na této zemi a po své fyzické smrti žít věčný život v Božím království.

Pokud se radujeme z toho, že nás náš Pán zachránil, pak pamatujme na to, že když sami žijeme pouze z Boží milosti a jeho odpuštění, nesmíme se povýšeně stavět nad druhé lidi do role těch, kteří je soudí. „*Nesud'te, abyste nebyli souzeni*“ (Mt 7,1). Největší službou, kterou můžeme našim bližním prokázat je to, když jim sloužíme k tomu, aby i oni přijali Ježíše za svého Spasitele a Pána. Staňme se nositeli toho vzácného poselství: „*Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.*“

Ježíš umývá učedníkům nohy (J 13,1-20)

I/ Suverénní Pán jedná jako Služebník – umývá nohy svým učedníkům

Ježíš věděl, že přišla jeho hodina (v. 1). Byl to čas, kdy měl být oslaven skrze svou smrt, vzkříšení a nanebevzetí. Z lidského hlediska to znamenalo utrpení, ale z Božího hlediska znamenala slávu. Brzo opustí tento svět a navrátí se ke svému Otci, který jej na tuto zem poslal. Naplnil své dílo na této zemi. Věděl, že jej Jidáš zradí a bude zatčen a popraven.

Ježíš věděl, že Otec dal všechno do jeho rukou (v. 3). Na tom nezmění nic ani to, když bude ponížen a pohrdán. Byl chudý a přesto bohatý. Byl plně Pánem v každé situaci.

Co Ježíš věděl, mu pomohlo rozpoznat, co má činit (v. 4-5). Učedníci museli být šokováni, když viděli, že vstal od večere, naplnil umyvadlo vodou a začal lněným plátnem umývat nohy svých učedníků. Ani židovští otroci nemuseli mýt nohy svým pánům, pouze otroci z pohanů. Umývání nohou druhým bylo velkým ponížením pro ty, kdo to museli konat. Jako speciální projev uznání to mohl učinit domácí pro svého hosta, ale bylo to něco výjimečného.

Ježíš jim tak dává nezapomenutelnou lekci v tom, že pokora se projevuje službou. „*Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské*“ (Mt 5,3). Být „*chudým v duchu*“ znamená být pokorným. Otec dal všechno do Ježíšových rukou a on do nich bere lněné plátno a umývá jimi nohy svých učedníků. Byl bohatý, ale stal se chudým kvůli nám.

Ježíš je suverénní Pán, který jedná jako Služebník. Pravá pokora roste z našeho vztahu s Otcem a působí ji v nás Duch svatý. Ježíš je naším vzorem a pomocníkem v pokorné službě druhým. Také my jako věřící smíme vědět, že jsme se zrodili z Boha, jsme jeho děti a v Kristu máme všechny potřebné věci k životu. Proto můžeme následovat příklad našeho Pána a sloužit jiným.

II/ Petr nechápe jednání svého Mistra

Petr často jedná velmi impulzivně a nezrale, nerozumí Ježíšovu jednání. Postavil se proti Ježíši, který je ochoten trpět a zemřít na kříži (Mt 16,21-23). Nyní rozhodně odmítá, aby mu umyl nohy. Ježíš mu ukazuje, že pokud jej neumyje, nebude mít s ním společenství, A tak chce umýt nejen nohy, ale celé tělo. Ježíš rozlišuje mezi umytím části těla (nohy) a koupáním celého

těla. Když hříšník uvěří v Ježíše jako svého Spasitele, jeho všechny hříchy jsou obmyty, protože dochází ke koupeli znovuzrození. „*Zachránil nás ne na základě skutků, které jsme my učinili ve spravedlnosti, nýbrž podle svého milosrdenství skrze koupel znovuzrození a obnovou Ducha Svatého, kterého na nás vylil hojně skrze Ježíše Krista, našeho Zachránce*“ (Tit 3,5-6, ČSP).

Znovuzrozený člověk se chozením v tomto světě znečistí a potřebuje očištění v určité oblasti svého života. Bůh slibuje, že nás očistí, když mu budeme vyznávat svůj hřích. Jsme očišťováni skrze krev Kristovu a jeho dílo na kříži (1 J 1,5-10) a skrze uplatňování jeho slova v našich životech. „*Vy jste již čisti pro slovo, které jsem vám pověděl*“ (J 15,3). Petrovo jednání je nám varováním, abychom neodmítali Ježíšovo slovo nebo jednání. Je to jen projevem toho, že Ježíšovým záměrům nerozumíme. Je třeba prohlubovat naše společenství s Pánem a učit se víc a víc mu rozumět.

III/ Ježíšovo jednání je pro nás příkladem k následování

Umývání nohou není pouze projev Ježíšovy pokorné služby lásky, ale také příklad, aby jeho učedníci v pokorné lásce sloužili ostatním lidem. Ježíš o sobě prohlásil: „*Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil*“ (Mt 20,28). Pokorná služba není projev slabosti, ale poslání Ježíšových učedníků. Svět je toho názoru, že štěstí je výsledkem toho, že nám druzí slouží. Skutečná radost však přichází, když my sloužíme jiným ve jménu Kristově. Svou lásku a oddanost ke Kristu projevujeme i my pokornou službou druhým. Lidé mají křesťany poznat podle lásky (J 13,35). V prvotní církvi sociální péče a láska křesťanů se staly hlubokým svědectvím římskému světu, v němž existovaly ostré sociální přehrad. Svět není ničím více překvapen a nic mu neslouží víc než radikální, věrná a pravá láska. Církev má být společenstvím lásky.

Ježíš předpovídá zradu Jidáše, své oslavení a zapření Petra (J 13,21-38)

I/ Jidášovou zradou se naplňuje předpověď Božího slova (v. 21- 30)

Pán Ježíš říká v J 13,18, že se naplnilo Boží slovo ze Ž 49,10, „*Ten, který se mnou jí chléb, zvedl proti mně patu.*“ Jidáš byl odpovědný za své vlastní rozhodnutí zradit Ježíše, avšak tím se naplnilo slovo Boží. Jidáš nebyl opravdový věřící. Byl pokrytec. Nikdy nevěřil v Ježíše (J 6,64-71). Nikdy nebyl vykoupán tj. zcela očištěn, znovuzrozen (J 13,10-11). Jak blízko člověk může přijít ke spasení a přesto bude navždy ztracen!

Ostatní u stolu s Ježíšem však nevěděli, že Jidáš je nevěřící a zrádce. Jan byl pokladníkem skupiny (12,6) a zřejmě se těšil vysoké vážnosti u Ježíšových učedníků. Až do chvíle své zrady byl Jidáš Spasitelem chráněn. Kdyby jej veřejně ohlásil jako zrádce, zřejmě by se ostatní Ježíšovi učedníci proti němu násilně postavili. Ježíš však od počátku věděl, co Jidáš učiní (J 6,64). Navzdory všem varováním o žádostivosti peněz, Jidáš pokračoval jako zloděj, který kradl z pokladnice. Navzdory tomu, že Ježíš omyl jeho nohy, jeho srdce se Ježíši nepoddalo.

Když Ježíš nyní mluvil u stolu o svém zrádci, učedníci jsou zmateni. Petr dává signál Janovi, aby se Ježíše dotázal, kdo je zrádce. Ježíšovu odpověď Janovi ostatní učedníci neslyšeli, a tak se domnívali, že záměr, který má Jidáš podle Ježíše učinit hned je nakoupit potřeby pro svátky nebo dát něco chudým. Jan byl jistě Ježíšovým sdělením překvapen, ale než mohl cokoliv

učinil, Jidáš odešel. Jidáš ví, co chce učinit a činí tak po zralé úvaze. Již se domluvil s židovskými náboženskými vůdci, že jim umožní, aby Ježíše zatkli. Zůstává však v nevěře a zradě.

Světlo a tma jsou důležitými duchovními obrazy v Janově evangeliu. Ježíš je světlo světa (J 8,12) a Ježíšův zrádce Jidáš zůstává ve tmě. Ti, kteří činí zlo, nenávidí světlo (J 3,18-21). Jidáš je pro všechny lidi velkým varováním. Viděl světlo a zvolil tmu. Také my jsme v ohrožení nepochopení Ježíše. I nás mohou svést naše vlastní sny a vize. Pavel hovoří o tom, že někteří se dali na satanovu cestu (1 Tm 5,15) a nechali se polapit do ďáblových nástrah (2 Tm 2,26). Jan mluví o lidech, které nazývá antikristy (1 J 2,18.22; 4,3; 2 J 1,7)

II/ Ježíšova potupná smrt na kříži je zjevením jeho slávy (v. 31-35)

Po odchodu Jidáše se atmosféra vyjasnila a Ježíš začíná učedníky připravovat na své ukřižování a návrat do nebeské slávy. Po odchodu Jidáše ustanovuje Večeři Páně. Tématem se nyní stává Boží sláva. Ježíšova smrt ukřižováním je z lidské perspektivy podlým činem vraždy, který znamená pro Ježíše hrozné utrpení a ponížení. Z Boží perspektivy je zjevením Boží slávy. To je hlavním důrazem poselství Janova evangelia. „*Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka*“ (J 12,23).

Boha oslavujeme tím, že věrně konáme to, co chce, abychom činili. V Ježíšově případě to bylo zemřít za ztracené hříšníky, být vzkříšen z mrtvých a vystoupit do nebes. Syn oslavil Otce a Otec oslavil syna (J 17,1.5). Jako to Ježíš řekl Židům, tak to nyní říká i svým učedníkům, že odchází tam, kam oni nyní přijít nemohou. Zatím zůstávají na tomto světě a mají se navzájem milovat tak, jak Ježíš miloval je. To je nyní jejich zodpovědnost. Láska je klíčovým slovem Ježíšova poselství, když se s nimi loučí. V J 13-21 je použito 44 krát. Příkázání lásky je novým příkázáním, protože jde o to, milovat tak, jak Ježíš miloval, když se za nás obětoval na kříži.

III/ Ježíš předpovídá Petrovo zapření (v. 36-38)

Na rozdíl od Jidáše byl Petr věřícím, znovuzrozeným svědkem Ježíše Krista. Když se Ježíš ptá, za koho jej učedníci pokládají, odpovídá: „*Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého*“ (Mt 16,16). Slyší Ježíšův příslib. „*Ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou*“ (Mt 16,18). Je ochoten za Ježíše položit svůj život a také zřejmě zemřel mučednickou smrtí. Ježíš jej však upozorňuje, že předtím přijde jeho selhání. „*Než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš*“ (38). Na rozdíl od Jidáše však Petr činí pokání a přijímá odpuštění. Po Ježíšově vzkříšení a upřímném trojím vyznání, že Ježíše miluje, je jím pověřen, aby se stal pastýřem jeho ovcí (J 21,15-19). Petr je vzácným příkladem pro všechny věřící, že jestliže činíme pokání ze svých hříchů, nic „*nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu*“ (Ř 8,39). Nám všem platí vzácné Boží zaslíbení: „*Jestliže své hříchy vyznáváme, on je věrný a spravedlivý, aby nám hříchy odpustil a očistil nás od každé nepravosti*“ (1 J 1,9).

Ježíš je jedinou cestou k nebeskému Otci (J 14, 1-14)

I/ Ježíš potěšuje své učedníky v jejich úzkostech (v. 1-3)

Ježíš prožil hluboké vnitřní zápasy. Plakal u Lazarova hrobu (11,33.35), byl sevřen v úzkosti tváří v tvář kříži (12,27) a velmi zarmoucen při zradě Jidáše (13,21). Když svým učedníkům řekl, že bude trpět a brzo od nich odejde, Jidáš jej zradí a Petr zapře, vyzývá je, aby svou úzkost,

strach a smutek přemohli vírou. „*Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne.*“ (v. 1). Životní úzkosti, strach a zármutek v tomto světě je možné překonávat vírou. „*To vítězství, které přemohlo svět, je naše víra*“ (1 J 5, 4). Věřit v Boha znamená věřit v Ježíše jako našeho Zachránce. Jak mají učedníci věřit v Ježíše jako Mesiáše, Syna Božího, když bude přibit na kříž? Pouze Abrahamova víra v naději proti naději (Ř 4,18) může v takové situaci obstát. Je možné věřit v Boží lásku a v Ježíše ukřižovaného, protože Ježíš byl vzkříšen, žije a je vítězem nad smrtí, děblem a peklem. Právě skrze své utrpení nás zachránil. Odešel k nebeskému Otci, kde připravuje věčné příbytky těm, kteří v něj složili svou důvěru. Ježíš opět přijde, aby své učedníky vzal k sobě do nebeské slávy. Otevírá jim výhled do budoucnosti k radostnému společenství v Otcově domě.

Ježíš i nám dobře rozumí, když v různých životních situacích prožíváme úzkost, strach a zármutek. Uprostřed soužení v tomto světě se věřící v něj mohou těšit nadějí věčného života.

II/ Ježíš je jedinou cestou k nebeskému Otci (v. 4-7)

Tomáš vyjadřuje postoj učedníků, kteří nevědí, kam Ježíš jde, a neznají cestu k nebeskému Otci. Ježíš odpovídá slovem, jež je jedinečným vyjádřením evangelia, poselstvím o spasení v Ježíši Kristu. „*Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne*“. Ježíš neukazuje jen cestu k Bohu, ale on sám je tou cestou. On není jen učitelem pravdy, on sám je pravdou. Není jen směrovkou k životu, on sám je život. K nebeskému Otci nepřichází nikdo jinak než skrze Krista. Exkluzivita (výlučnost) Kristova spasení je vyjádřením jedinečnosti jeho božské osoby jednorozeného Syna Božího. Nekřesťanská náboženství nemohou nabídnout spasení. Jedině Ježíš je cestou k živému Bohu a je cestou pro všechny.

III/ Ježíš je zjevením nebeského Otce (v. 8- 14)

Poznat Ježíše znamená poznat a vidět nebeského Otce. Filip žasne nad tím, že by již viděl Otce. Žádá Ježíše, aby jim ukázal Otce, a pak již nebude potřebovat nic víc. Již Mojžíš kdysi žádal, aby mohl vidět Boha a viděl jeho záda, když kolem něj procházela Boží sláva (Ex 33,18-23). Filip nepochopil, že v Ježíši je přítomna sláva, milost a pravda Boží (J 1,17,18). Ježíš jej jemně napomíná. „*Kdo vidí mne, vidí Otce.*“ Ježíš je dokonalým zjevením Boha. Ježíš Kristus je Bůh v lidské podobě. Měl právo o sobě prohlásit. „*Já jsem v Otci a Otec je ve mně.*“ Slova a skutky Ježíše jsou slovy a skutky Otce v něm. V Ježíši je můžeme rozpoznávat spásnou Boží moc ve slovech a v akci. V něm se naplňuje Boží spasitelný záměr s člověkem.

IV/ Víra v Ježíše nás zmocňuje k jedinečné službě druhým

Ježíš dává svým učedníkům vzácný příslib. „*Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, i on bude činit skutky, které já činím, a ještě větší, neboť já jdu k Otci.*“ Tento příslib se naplnil po vylití Ducha svatého o letnicích. Věřící pak prováděli takové skutky, jaké činil Ježíš během svého pozemského působení a dokonce činili i větší skutky. Ježíšova smrt a vzkříšení se stala mocí, která vedla k celosvětové misii a k víře a znovuzrození mnoha lidí. Není většího skutku Boží mocí, než je obrácení člověka k Bohu.

„*A začkoli budete prosit ve jménu mém, učiním to, aby byl Otec oslaven v Synu. Budete-li mne o něco prosit ve jménu mém, já to učiním.*“. Neznačená to, že Bůh bude plnit naše sobecké plány a zájmy. Bůh zůstává svrchovaný a my se musíme učit poznávat jeho vůli. Prosit

v Ježíšově jménu znamená prosit v souladu s Ježíšovou vůlí, aby byl Otec oslaven v Synu. Při každé naší prosbě a žádosti je třeba pamatovat na slova modlitby Páně, „*Staň se Tvá vůle, jako v nebi, tak i na zemi*“ (Mt 6,10).

Ježíš zaslibuje svým učedníkům dar Ducha svatého, lásky a pokoje

(Jan 14,15-31)

I/ Dar Ducha svatého

Ježíš se potěšuje své učedníky, že po svém odchodu k nebeskému Otci je nezanechá jako sirotky. Po svém zmrtvýchvstání je po nějaký čas budou moci opět spatřit (v. 19) a pak požádá svého Otce, aby jim poslal Ducha svatého a skrze Ducha svatého, bude spolu s Otcem přebývat trvale v nich. Duch svatý je nazván „*Paraklétos*“. Tento výraz lze překládat jako „*Přímluvce*“, který se nás zastává jako náš právní zástupce. Další překlad je „*Pomocník*“. Nekoná své dílo místo nás, ale v nás a skrze nás. Další překlad je „*Utěšitel*“. Utěšuje, povzbuzuje, posiluje tvář v tvář obtížím života.

Duch svatý je také „*Duch pravdy*“. Je v úzkém vztahu k Ježíši, jenž sám je pravdou (J 14,6; 17,17.). Duch svatý učí poznávat pravdu, stává se člověku každodenním průvodcem, učí rozlišovat mezi pravdou a lží, dobrem a zlem a uschopňuje nás, abychom chodili v pravdě a činili pravdu. Boží pravda vede k pravdivosti, upřímnosti a bezelstnosti.

Během své pozemské služby Ježíš vedl, střežil a vyučoval své učedníky, ale po své smrti, vzkříšení a nanebevzetí již s nimi není v tělesné podobě. Přijímají však dar Ducha svatého, který v nich přebývá. Duch svatý byl dán o letnicích Božímu lidu, aby s nimi zůstal věčně. I když Ducha zarmucují, on je neopustí. Tělo věřícího je chrámem Ducha (1 K 6,19-20). Svět nemůže přijmout Ducha, protože žije „tím co vidí“ ne vírou. Svět nezná Ježíše a nelze přijmout Ducha bez víry v Ježíše. Věřící v něj nejsou sirotky, bez pomoci a bez naděje. Duch svatý oslavuje Ježíše, připomíná jeho učedníkům Ježíšova slova a vykládá jejich smysl. Být naplněn Duchem svatým znamená být pod mocí a kontrolou Božího slova.

II/ Dar Boží lásky

„*Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán*“ (Ř 5,5). Přijetím Ducha svatého je naše nitro naplněno Boží láskou. Duch nás zmocňuje, abychom zachovávali Ježíšovo slovo a jeho příkazy a tím konkrétně projevovali svou lásku k němu. Vztah s Otcem, Synem a Duchem svatým se stává každým dnem stále hlubším. Spasení znamená, že jdeme do nebe a poddávání se Bohu znamená, že nebesa přichází k nám. Jsme stále více proměňováni v Ježíšovu podobu.

II/ Dar Božího pokoje

Ježíš svou smrtí na kříži je dárce pokoje. Platí jeho příslib: „*Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se srdce vaše nechvěje a neděsí!*“ (v. 27). Věřící v moc jeho smrti, která nás směřuje s Bohem, prožívají pokoj navzdory zkouškám. Ježíš přemohl naše dva velké duchovní nepřátele – svět a ďábla. Protože jsme „v Kristu“, Satan nemůže působit v našich životech, pokud mu to nedovolíme. Pokoj znamená celistvost, bezpečí. Když máme Boží pokoj, jsme naplněni radostí a spokojeností. ***Radujme se z toho, že nám byl dán dar Ducha svatého, dar Boží lásky a pokoje.***

O vinném kmeni a ratolestech J 15,1-11

Ježíšovo slovo „*Já jsem vinný kmen pravý a Otec můj je vinař*“ (v. 1) je posledním ze sedmi Ježíšových mocných prohlášení „*Já jsem*“, ve kterých v Janově evangeliu zjevuje svou totožnost s neslýchanou autoritou.

I/ Ježíš je pravým vinným kmenem

Ve SZ je často vinným kmenem či vinicí nazván Izrael (Oz 10,1-2; Iz 5,1-5; Jr 2,21; Ez 15,1-5; Ž 80,1-18). Tato tradice pokračovala v židovství. Vinnou révu nacházíme na mincích a keramice makabejské doby. Podle Josepha velký zlatý hrozen byl vystaven Herodem při vstupu do chrámové budovy (Ant 15.395). Je nápadné, že když se ve SZ hovoří o Izraeli jako vinném kmeni či vinici, národ je viděn pod Božím soudem pro svou zkaženost, někdy proto, že nenese dobré ovoce. Popis Ježíše jako vinného kmenu je primárně zamýšlen v kontrastu k selhání Izraele jako vinného kmenu naplnit své povolání být plodný pro Boha. Ježíšovou obětí a následnou misí jeho učedníků bude naplněn záměr Izraele a všechny národy země budou požehnány (Gn 12,2).

II/ Vinná réva či vinice je určena k tomu, aby plodila hrozny.

V živé přírodě je posláním každé rostliny přinést plody, v nichž jsou obsažena seménka, aby skrze ně mohl vzniknout další život. Užitkové rostliny jsou pěstovány proto, aby nesly plody. Jaké je poslání člověka? Říká se, že správný muž má zplodit dítě, postavit dům a zasadit strom. Můj a tvůj život má být užitečný pro druhé. Být zde pro druhé – pro mé nejbližší v rodině, ale také pro ostatní mé bližní. My křesťané víme, že to vše má svůj plný smysl, pokud tím nejvyšším cílem lidského života je žít ke cti a slávě Boží. „*Tím bude oslaven můj Otec, když ponese hojné ovoce*“ (v. 8). „*Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání*“ (Ga 5,22-23). Nejde především o výkon, ale o životní postoje, charakter, který je největším obohacením pro naše bližní.

III/ „Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic“ (v. 5).

Záměrně je zmíněno, že vinným kmenem je Ježíš ne církev. Pouze ve spojení s ním může jeho lid přinést ovoce. „*Zůstaňte ve mně, a já ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li při mně*“ (v. 4). Tajemství zůstávání v Ježíši je zůstáváním v jeho lásce, ve víře, v jeho slovu a on zůstává v nás ve svém Duchu. Učednictví je způsob myšlení (učení), způsob života (etika) a niterná, spirituální až mystická zkušenost. Jestliže zůstáváme v Kristu, naše modlitby jsou jistě vyslyšeny. „*Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás, proste, oč chcete, a stane se vám*“ (v.7). Pokud zůstáváme v Kristu, jsme v takové harmonii s Božími záměry, že touhy našeho srdce jsou v souladu s Božími záměry a tak modlitba je vyslyšena „*ve shodě s jeho vůlí*“ (1 J 5,14). Modlitba je klíčová pro efektivní poslání Božího lidu.

IV/ Čištění (prořezávání) Otcem, abychom nesli hojnější ovoce.

„*Každou mou ratolest, která nenese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla hojnější ovoce*“ (v. 2). Vinař v zimě odřezává suché větve a na jaře odřezává bujné výhonky a to, co vyrostlo a nepřispělo by k užtku plodů. Suché větve, které nezůstávají

v kmenu, jsou vrženy na oheň. Mnohé skutky naší svévole, našeho hříšného já, musí být odstraňovány, abychom mohli nést hojnější ovoce. To je celoživotní proces a duchovní boj, který je veden v našem srdci. „Srdce čisté stvoř mi o Bože a ducha přímého obnov v mém nitru.“ Toto pročišťování se děje skrze aplikaci Božího slova v našich životech.

V/ „To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby byla plná“ (v. 11).

Ježíšova slova, která jsme si dnes připomněli, jsou pravdivá, lze na ně spolehnout. Jeho slova jsou určena pro aplikaci v našich životech a přináší plnost života. Jeho slova jsou určena k tomu, abychom skrze ně přijímali jeho radost a naše radost byla plná. Následování Krista, spojení s ním, je zdrojem nevyčerpatelné radosti. Proto apoštol Pavel i ze svého vězení křesťany i nás vyzývá: „*Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se*“ (Fp 4,4).

O poslání učedníků (J 15,12-16,4)

I/ Posláním učedníků je milovat se navzájem, jako Ježíš miloval nás (v. 12-17)

Přikázání Božího zákona lze podle Ježíše (Mk 12,29-30) shrnout v přikázání lásky k Bohu (Dt 6,4-5) a k bližnímu (Lv 19,18). Ježíšovo nové přikázání dané jeho učedníkům zní: „*To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás.*“ (v. 12; srov. 13,34-35). Největším projevem lásky je být ochoten v případě potřeby položit i svůj život za druhého. To učinil Ježíš, když zemřel na kříži za všechny lidi, aby ti, kdo v něj uvěří, získali život věčný. Tato zachraňující láska je víc než milovat bližního jako sám sebe.

Abraham byl nazván přítelem Božím (2 Pa 20,7). Ježíšovo přátelství je přátelství lásky. Je možné přikázat lásku? Ano, protože láska není předně „pocit“, ale čin vůle, ochota konat dobré pro druhého. Lásku dokazujeme činy, kdy jsme ochotni za Krista a druhého položit i život. Ježíš položil svůj život za své přátele i nepřátele (Ř 5,10). I když emoce jsou v lásce zahrnuté, skutečná křesťanská láska je čin vůle.

Přátelství s Kristem zahrnuje lásku a poslušnost. Ježíš s námi jedná jako s přáteli, když konáme to, co nám přikazuje. Abraham byl nazván přítelem Božím (Gn 18,19). Jedním z velkých privilegií, jež máme jako jeho přátelé je to, že se učíme více poznávat Boha a jeho tajemství. Je třeba být blízko jeho trůnu, naslouchat jeho slovu, těšit se intimním společenstvím a poslouchat jeho příkazy. Privilegium přátelství je Boží milostivé vyvolení. Proto se nemáme stát pyšnými, ale poslušnými. Máme milovat nejen Boha, ale také jeden druhého. Posláním učedníků je milovat se navzájem, jako Ježíš miloval nás.

II/ Ježíšovi učedníci musí počítat s nenávistí ze strany světa (v. 15-25; 16,1-3)

Ježíšovi učedníci se musí vyrovnat s nenávistí světa. Výraz „svět“ zde znamená společnost mimo Boha a odporující Bohu. Pronásledování pramení z neznalosti, že v Ježíši se plně zjevuje Bůh a koná své dílo. Ježíšovi učedníci nemají očekávat jiné zacházení od světa, než zažil on. Vedoucí náboženští představitelé Židů vylučovali Ježíšovi učedníky ze synagogy, což znamenalo, že se s nimi nikdo nesměl stýkat. Zabíjet křesťany bude považováno za službu Bohu, jak to vidíme v případě Saula z Tarsu (Sk 9,1.11). Mučednictví bylo údělem mnohých

křesťanů i v dalších stoletích. Odhaduje se, že ve 20. století na 26 milionů křesťanů ztratilo pro Krista své životy.

Vina světa je v tom, že odmítl zjevení přinesené Ježíšem. Protože toto zjevení je od Boha, znamená to odmítnutí samotného Boha, jež je největším hříchem. Ježíšovy činy jsou Boží činy v něm a skrze něho. Lze tedy povědět, že svět „viděl“ Boha tj. viděl jej v akci v osobě jeho Syna, ale jejich odpovědí je nenávisť vůči Synu i Otci v něm. Kdo nenávidí Ježíše a jeho učedníky, nenávidí Boha, který skrze ně působí.

Jako Ježíšovi učedníci máme „účast na jeho utrpení“ (Fp 3,10). Můžeme si však být jisti jeho přítomností. Trpět pro něj znamená trpět s ním. Toto utrpení potvrzuje, že jsme vyvoleni ze světa a patříme Kristu.

III/ Ježíšovi učedníci mají být jeho svědky (v. 27)

Úkolem Ducha je vydávat svědectví týkající se Ježíše. Svědectví Ducha pravdy společně se svědectvím učedníků vyvádí na světlo pravdu zjevení Ježíše v jeho slovu a skutku, smrti a vzkříšení. Duch osvěcuje mysl posluchačů pro realitu toho, co je zvěstováno učedníky. Kromě pronásledování mohou Ježíšovi učedníci prožívat i to, že někteří přijmou jejich svědectví, uvěří v Ježíše a budou zachovávat jeho slovo (v. 20). Právě v utrpení se zvláštním způsobem zjevuje moc Ducha. Ježíšovi učedníci se mohou radovat, protože jsou požehnáni a je jim připravena v nebesích odměna. Nechme se potěšit pravdou Ježíšova slova: „*Blaze těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské. Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně. Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích; stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi.*“ (Mt 5,11-12).

Dílo Ducha svatého (J 16,5-15)

Ježíš připravuje své učedníky na to, že od nich brzo odejde. Ať se jim to zdá překvapující až šokující, jeho odchod není důvodem k pláči, ale bude to pro ně užitečné. Ztratí sice jeho tělesnou přítomnost, ale tato ztráta bude mnohonásobně nahrazena jeho přítomností v Duchu svatém. V těchto slovech Pán Ježíš ukazuje i nám, jak velký dar přijímáme v Duchu svatém. Není třeba závidět prvním učedníkům, že mohli prožívat Ježíšovu tělesnou přítomnost. Mohli jej sice vidět a slyšet jeho hlas, ale jeho slovům a skutkům často nerozuměli. Skrze Ducha svatého je Ježíš Kristus jako mocný Pán a Přímluvce se svým lidem, ano působí přímo v nich.

„*Říkám vám však pravdu: Prospěje vám, abych odešel. Když neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu ho k vám. On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud: Hřích v tom, že ve mne nevěří; spravedlnost v tom, že odcházím k Otci a již mne nespatříte; soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen*“ (Jan 16,7-11).

Na otázku, jaké je dílo Ducha svatého, odpovídá citovaný text takto: „*On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud.*“ Klíčovým výrazem pro působení Ducha je zde řecké sloveso ἐλέγχειν, které se v NZ objevuje 17krát a znamená odkrývat, dokazovat, usvědčovat. Výraz je v Bibli (zvláště u proroků) často používán v právním kontextu, kdy v soudním procesu je na základě nezvratných dokladů vynášen právoplatný rozsudek.

Ve vztahu ke světu tj. lidem, kteří se odvrátili od živého Boha a slouží vládci tohoto světa, působí Duch svatý v roli Žalobce, který je obviňuje tím, že ukazuje v pravém světle podstatu

hříchu, spravedlnosti a soudu. Pokud jej přijmeme v roli Žalobce, pokoříme se a přijmeme nabízenou milost, pak se stává naším Utěшитelem, Přímělvcem.

I/ Duch svatý usvědčuje z hříchu

Hřích není pouhým morálním přestupkem, ale ve své nejhlubší podstatě nevěrou, nedůvěrou vůči Bohu a jeho Synu Ježíši Kristu, nepřijetím jeho poslání a poselství evangelia o spasení v něm. Usvědčit z hříchu dokáže pouze Duch svatý. Když chceme, aby naše děti, přátelé poznali svůj skutečný stav před Bohem, nepomohou naše sebelepší argumenty, jsme naprosto odkázáni na působení Ducha svatého. Usvědčování z hříchu není potřebné pouze pro lidi tohoto světa, ale také pro nás věřící. Duch svatý je stálým průvodcem po celý náš život i v této své funkci usvědčování z konkrétního hříchu. Usvědčení Duchem svatým z hříchu totiž nevede člověka k zoufalství a ztrátě všech nadějí (k tomu nás chce dohnat vládce tohoto světa Satan), ale k pokání a jistotě odpuštění všech našich hříchů.

II/ Duch svatý nás vede ke Kristu, k poznání a přijetí jeho spravedlnosti.

Ježíš, odsouzený a popravený jako zločinec na kříži, odhaluje nejen nespravedlnost tehdejších Židů a Římanů s jejich náboženskou a politickou mocí, kteří jej nevinného a spravedlivého odsoudili k potupné smrti, ale Duch svatý nás usvědčuje a odhaluje, že to byla moje i tvoje nespravedlnost, která jej přivedla na kříž. Diagnózu Starého i Nového zákona o nás lidech lze shrnout takto: „*Nikdo není spravedlivý, není ani jeden*“ (Ž 14,1; Ř 3,10). Teprve tehdy, když přijmeme toto usvědčení Ducha svatého, jsme připraveni přijmout Ducha svatého jako Přímělvce, který nás potěšuje poselstvím evangelia, že spravedlivý Ježíš zemřel na kříži pro naši nepravost, nebeský Otec jeho obět' za nás přijal, vzkřísil jej z mrtvých. My jej již nejsme schopni vidět tělesným zrakem, ale je vyvýšený u svého nebeského Otce a „*člověk se stává spravedlivým vírou bez skutků zákona*“ (Ř 3,28).

III/ Duch svatý usvědčuje člověka z toho, že jako hříšník jde vstříc Božímu spravedlivému soudu.

Neradi slyšíme o Božím soudu. Přesto platí biblické slovo: „*Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom bude soud*“ (Žd 9,27, BKR). Duch svatý podává důkaz „*o soudu, že vládce tohoto světa je již odsouzen*“ (v. 11, ČSP). Ježíšova smrt na kříži, jež se světu a vládci tohoto světa jevila jako Ježíšova porážka, je Ježíšovým mocným vítězstvím a soudem nad Satanem a světem lidí stojících ve vzpouře proti Bohu. Kdo nepřijímá v důvěře Ježíše Ukřižovaného a Vzkříšeného za svého Spasitele a Pána, je již odsouzen. Při posledním soudu po druhém příchodu Krista jako Soudce to bude již jen veřejně potvrzeno. „*Kdo nevěří, je již odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé*“ Jan 3,18-19).

Skrze Ducha svatého však věřící v Ježíše Krista získávají jistotu toho, že nebudou odsouzeni, ale spaseni. Platí Ježíšovo slovo: „*Amen, amen, pravím vám, kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života*“ (J 5,24). Apoštol Pavel v plné jistotě víry zvěstuje mocné evangelium: „*Kdo vznese žalobu proti vyvoleným Božím? Vždyť Bůh ospravedlňuje! Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříslen, je na pravici Boží a přímělvá se za nás!*“ (Ř 8,33-34) „*Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li děti, tedy i dědicové - dědicové Boží, spoludědicové Kristovi; trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy*“ (Ř 8,16-

17). Pro všechny věřící v Krista platí – Konec dobrý, všechno dobré. To nejlepší, je teprve před námi!

Žijeme v době, kdy zaslíbený dar Ducha svatého byl dán církvi i každému věřícímu v Ježíše Krista, aby při nás každodenně působil, vnitřně nás proměňoval a vystrojoval nás k misijní a pastorační službě lidem, s nimiž se setkáváme v tomto světě. Duch svatý usvědčuje z hříchu, vede ke Kristu, abychom vírou přijali odpuštění a jistotu věčného života. Vede nás po cestě života, je naším Přímluvcem, Rádcem a Posvětitel. Vedme vytrvalý modlitební zápas, abychom mohli mocně prožívat jeho požehnané působení mezi námi, v našich rodinách i sborech a aby také v naší zemi mnozí dosud nevěřící byli usvědčeni Duchem svatým a získali spasení.

Zármutek Ježíšových učedníků se změnil v radost (J 16,16 –33)

I/ Ježíš sděluje svým učedníkům, že zanedlouho od nich odejde, což jim způsobí velký zármutek.

Ve svém posledním vyučování před velikonočními svátky Ježíš připravuje své učedníky na to, že od nich zanedlouho odejde. „*Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět. Ted' svět opouštím a navracím se k Otci*“ (v. 28). Zde je obsaženo shrnutí Janova učení o Kristu. Jeho počátky jsou božské, protože pochází z Boha. Ve světě splnil své poslání a navrací se k Otci. Učedníci jej zatím nebudou moci následovat a zůstanou na této zemi. Jeho odchod jim připraví velký zármutek a bolest. Ježíš je připravuje na to, že za ně položí svůj život a zemře potupnou smrtí na kříži. Jeho učedníci budou plakat a naříkat, zatímco svět se z toho bude radovat, protože jej vírou nepřijal jako svého zachránce.

Učedníci se těší z toho, že k nim nyní mluví přímo a věří, že vyšel od Boha. Ježíš tlumí jejich jistotu o tom, že mu již nyní plně věří. Předvídá, že jej v době jeho utrpení opustí. Oproti Ježíšovy věrnosti v hodině jeho oslavení se stanou učedníci nevěrnými, rozprchnou se a nechají jej samotného. Ale nebude samotný, ale Otec bude s ním. Skrze utrpení se stane Vítězem nad hříchem, ďáblem i peklem.

II/Zármutek Ježíšových učedníků se změnil v radost

Podobně jako rodící žena má velikou bolest a zármutek, ale když porodí dítě, raduje se z jeho příchodu na svět. Utrpení rodící ženy je často používáno ve Starém zákoně, aby zobrazilo úzkost Izraele či jednotlivce, kterou musí zakoušet před Bohem dříve, než zakusí Boží zázrak a požehnání (Iz 21,2-3; 26,16-21; Jr 13,21; Oz 12,13; Mi 4,9-10; srov. Zj 12,2-5). Utrpení ženy připomíná utrpení Božího lidu předtím, než Hospodin způsobí konečné vysvobození (So 1,14-15; Ab 3,16; Mk 13,19-24). Zvláště významný je oddíl Iz 26,16-31. „*Jako před porodem těhotná se svíjí a v bolestech křičí, takoví jsme byli před tvou tváří Hospodine!*“ (Iz 26,17).

Zármutek učedníků se promění v radost, když se k nim vrátí jako vzkříšený Pán. Ježíš dvakrát říká „*mě opět uzříte*“ (16,17.19). To dosvědčuje o velikonoční neděli Maria (20,18), poté učedníci (20,20.25a) a Tomáš (20,25b.27.29). Zaslíbení o „vidění“ Ježíše je jádrem Janovy důvěry složené v Ježíši. „*Co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života*“ (1 J 1,1).

Pro nás velikonoční zkušenost Ježíšova vzkříšení v Jeruzalémě není naší osobní zkušeností, ale naplňuje se při nás vzácné Ježíšovo zaslíbení. „*Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili!*“ (J 20,29).

Jako věřící ve vzkříšeného Ježíše Krista máme Ducha, který nám dává vhled do událostí, který neměli učedníci během Ježíšova pozemského života. Skrze Ducha svatého v nás vzkříšený Ježíš koná své mocné dílo a radost nám již nikdo nevezme. Po vzkříšení Ježíše nám platí vzácný Ježíšův příslib. „*Amen, amen, pravím vám, budete-li o něco prosit Otce ve jménu mém, dá vám to...Proste a dostanete, aby vaše radost byla plná*“ (v. 23b.24b).

III/ Pokoj a radost i uprostřed soužení

Poslední Ježíšova slova k učedníkům před jeho zatčením jsou slova povzbuzení: „*To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět*“ (v. 33). Ježíšova slova učedníkům jsou určena k tomu, aby v něm našli pokoj i v dobách úzkosti. Zvláštní je, že Ježíš hovoří o pokoji uprostřed soužení. Jedná se o pokoj uprostřed nepřátelství a bolesti, které v našich životech prožíváme. Žijeme v hříchem porušeném světě, který není pro jeho učedníky konečným domovem, ale nepřátelským místem. Smíme však žít v pokoji a radosti, protože Ježíš dokonáním svého díla, svou smrtí a svým vzkříšením přemohl tento svět. Proto smíme prožívat pravdu jeho slova: „*Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se srdce vaše nechvěje a neděsí!*“ (J 14,27). Věřícím v Ježíše Krista platí apoštolská výzva: „*Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se!*“ (Fp 4,4).

Ježíšova velekněžská modlitba (J 17,1-8)

Ježíšova modlitba v Jan 17 je nazývána velekněžskou modlitbou. Nejdůležitějším posláním velekněze v Izraeli bylo jednou v roce na velký den smíření vstoupit do svatyně svatých a přinést oběť za hříchy všeho lidu a vyprosit pro ně odpuštění jejich provinění. Ježíš se v této modlitbě připravuje na dokonání svého životního poslání tím, že položí svůj život v oběť za hříchy lidu. Ježíš se zřejmě modlil nahlas a jeho učedníci jej slyšeli a měli tak možnost nahlédnout do intimního vztahu mezi Ježíšem a jeho Otcem a učit se o jeho původu a budoucnosti, poslání, i jeho nadějích. Ježíš se touto modlitbou připravoval na utrpení, které přijde. Modlí se za sebe sama, aby splněním svého poslání přijal slávu, kterou měl u Otce a aby Syn oslavil svého Otce. Modlí se též za své učedníky, za jejich bezpečí, radost, jednotu a budoucí slávu. Modlí se též za věřící v Krista ve všech dobách i dnes, aby poznali vše, co pro ně učinil a co jim daroval.

I/ Ježíš prosí za to, aby Otec oslavil svého Syna a Syn oslavil jej.

V evangeliích máme zaznamenáno celkem 21 Ježíšových modliteb. Ve všech (s jednou výjimkou výkřiku na kříži (Mt 27,46) oslovuje Boha jako Otce. Výraz *Abba* používali děti jako důvěrné oslovení otce. Ježíš si je vědom, že přichází hodina, ke které směřoval celý jeho život a poslání. V jeho prosbě, „*Oslav svého Syna, aby Syn oslavil tebe*“ (v. 1), je klíč k pochopení celé modlitby. Ježíš si přeje, aby jeho život byl nyní ve smrti odevzdán Bohu jako oběť za hříchy lidí a Bůh jej pozdvihl na trůn své slávy. Kříž pro Ježíše není místem hanby, ale místem slávy. Jeho jednota s Otcem znamená, že když je oslaven, také jeho Otec je oslaven. Prostředkem oslavení Otce je jeho vlastní oslavení. Nejvyšším zájmem i nás lidí má být, abychom svým životem oslavili Boha. Pak se i při nás zjeví sláva Božích synů a budeme věčně s ním (Ř 8,19; Žid 2,10).

II/ Ježíš je dárce života věčného

Ježíši byla dána pravomoc, aby všem, které mu Otec svěřil a kteří přijali jeho slovo, dal život věčný. Bůh miluje všechny lidi v tomto světě. „*Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný*“ (J 3,16). Život věčný přijímají pouze ti, kdo vírou přijímají Ježíše jako Syna Božího a svého Zachránce. Kdo jej odmítá, jde vstříc Božím soudům.

„*Život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíš Krista* (v. 3). Podstatou věčného života je poznání Boha Otce, Syna a Ducha svatého. Toto poznání přesahuje pouhé intelektuální poznání, zahrnuje též city a vůli, je věcí intimního vztahu lásky.

III/ Ježíš zjevuje lidem Boží jméno

Kristus též zjevil lidem Otcovo jméno. Ve Starém zákoně Židé znali Boha jako Jahve, „*JSEM*“ (Ex 3,14). Ježíš svým učedníkům dává poznat význam tohoto jména. V Ježíši poznáváme, jaký je Bůh.

„*Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mně, nikdy nebude žíznit*“ (J 6,35).

„*Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života*“ (J 8,12).

„*Amen, amen, pravím vám, já jsem dveře pro ovce... Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu*“ (J 10,7 a 9).

„*Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce*“ (J 10,11).

„*Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít*“ (J 11,25),

„*Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne*“ (J 14,6).

„*Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař*“ (J 15,1).

Ježíš ukazuje svým učedníkům, že Bůh je vším, co potřebují. V Janově evangeliu hovoří Ježíš celkem 122krát o Bohu jako o Otci a Ježíš sám je posláný od Otce a rovný Otci a všechna jeho slova a činy pochází od Otce. Když Ježíš zjevil Otcovo jméno lidem, znamená to, že tím jak žil zjevil Boží přirozenost, tj. jaká je jeho podstata, charakter, jeho slova a skutky. Ve velekněžské modlitbě Ježíš nejprve prosí za to, aby Otec oslavil svého Syna a Syn oslavil jej. Pak ukazuje na to, že je dárce života a že zjevuje lidem Boží jméno.

Ježíšova modlitba za učedníky (J 17,9b-26)

Když se Ježíš ve své velekněžské modlitbě přimlouvá u svého nebeského Otce za své učedníky a za věřící ve všech dobách, rozpoznáváme, po čem nejvíce touží při svém lidu a za co se i my máme modlit a o co usilovat. Z Ježíšových přimluv za své učedníky se soustředíme na tři důležité prosby.

I/ Prosba za zachování učedníků v Božím jménu a jejich ochranu od zlého v tomto světě, aby věčně hleděli na jeho slávu.

Ježíš prosí za zachování učedníků mocí svatého Otce v jeho jménu, tj. aby mu byli podobní a žili v souladu s Božím charakterem. Otec je svatý tj. vyvýšený, odlišný a oddělený od všeho stvoření a jeho svatost je souhrnem všech jeho vlastností a mravní dokonalosti.

Člověk byl stvořen k Božímu obrazu. *“Nebeský Otec nás vychovává k vyššímu cíli, k podílu na své svatosti”* (Žd 12,10). *„Jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života. Vždyť je psáno: ‘Svatí buďte, neboť já jsem svatý’”* (1 Pt 1,15-16). Svatost je člověku darována při znovuzrození a stává se pramenem a základem svatého charakteru.

Křesťané žijí ve světě porušeném hříchem, ale nejsou ze světa a nemají se mu přizpůsobovat svým myšlením ani jednáním. Nemají být jako chameleon, který splývá se svým okolím. Nemáme se nechat unášet proudem, ale plavat jako pstruži proti proudu. Máme zasvětit svůj život Bohu a jeho službě. Protože naše myšlení a jednání je jiné, musíme počítat s nepřátelstvím ze strany ostatních lidí.

Ve vlastní síle bychom nemohli obstát. Ježíš prosí Otce, aby jeho učedníci byli zachováni od zlého a nikdo z nich nezahynul. Ježíš byl schopen ochránit všechny své učedníky, které mu Otec dal. Jidáš k nim nepatřil (J 18,9), nebyl věřící (J 6,64-71), nebyl očištěn (J 13,11). Je příkladem nevěřícího, který předstíral spasení, ale byl odhalen jako podvodník. Ježíš je schopen ochránit všechny své učedníky tak, aby s ním byli věčně a hleděli na jeho slávu (v. 24). Smíme se plně spolehnout na Boží slovo: *„Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu”* (Žd 13,5). Apoštol Pavel věřící ujišťuje, *„jsem si jist, že ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do dne Ježíše Krista”* (Fp 1,6). Bůh opatřil božské zdroje, abychom zůstali věrní a aby jednou byla celému světu zjevena sláva a dcer synů Božích.

II/ Prosba za posvěcení učedníků

Posvěcení je Boží dar i úkol, poslání, k němuž jsme povoláni. Při posvěcení jsme stále více proměňováni do Ježíšovy podoby, jenž je Božím dokonalým obrazem a normou posvěcení. Ježíš je nyní v slávě svého nebeského Otce, ale poslal do nitra Ježíšových učedníků Ducha svatého. Posvěcení v nás Duch svatý působí prostřednictvím slova pravdy. Působením Ducha správně porozumíme Božímu slovu a žijeme podle něho a jsme tak očišťováni od hříchu. Duch Boží naplňuje naše životy nejen pravdou, ale i láskou. Pravda a láska patří nerozlučně dohromady. Pravda bez lásky činí člověka tvrdým a kritickým, láska bez pravdy je naivní, zavádějící a bezmocná způsobit změnu. Posvěcení znamená, že v našich životech se více projevuje ovoce Ducha svatého. *“Ovoce Božího Ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání”* (Ga 5,22).

III/ Prosba za jednotu učedníků

Ježíš prosí Otce za své učedníky, *„aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že jsi mě poslal”* (v. 21). Touží po tom, aby se těšili intimně a jednotě, kterou Ježíš sdílí se svým Otcem. Nejhlubší rozdělení lidstva způsobená hříchem byla v Kristu překonána. Neexistují ani žádné rozdíly vytvořené kulturami, tradicemi, sociálními zvyky a politickými pořádky, které by nebylo možné ve společné víře v Krista překlenout. Jestliže muž a žena z Boží milosti mohou v manželství tvořit jedno tělo, pak také církev může vytvářet jeden organismus, jedno tělo Kristovo.

Žel již nedlouho po letnicích byla narušena harmonie prvotních křesťanů rozdělením mezi aramejsky mluvícími křesťany a řecky mluvícími křesťany (Sk 6, 1-7). Spisy Nového zákona přinášejí svědectví o zápasech usilujících o zachování jednoty církve tváří v tvář různým napětím. Narušování jednoty církve je jedním z nejučinnějších nástrojů Satana, jak narušovat službu uvnitř církve a její zmocnění k misijní službě a svědectví tomuto světu. Nejednota a rozdělení

působí mnoho problémů, bolestí a těžkostí. Svědčí o tom celé dějiny církve ve světě i v naší zemi.

Ježíšova modlitba za jednotu věřících zaujala důležité místo v úsilí ekumenického hnutí za jednotu Církve. Kristova církev je pouze jedna a církevní denominace jsou větvemi z jednoho kmene. Zásadně důležitá je i jednotu v jednotlivém sboru křesťanské církve. Platí slova Žalmu 133,1: „*Jak je to vzácné a jak příjemné, když bratři žijí spolu v jednotě!*“. Jednota však neznamená uniformitu, kdy všichni mají stejné názory na všechno a všichni dělají totéž. Jedná se i jednotu v rozmanitosti, kdy jsou vedeni k rozdílné službě podle svého obdarování.

Ježíšova velekněžská modlitba nám ukazuje, o co i my v dnešní době a v našem sboru máme usilovat a za co se stále modlit. Především jde o to, abychom byli zachováni v Božím jménu a chráněni od zlého v tomto světě a mohli věčně hledět na jeho slávu. Usilujme a modleme se za růst v posvěcení, kdy jsme stále více proměňováni do Ježíšovy podoby. Usilujme o jednotu církve i našeho sborového společenství, aby nás spojovala Boží láska a mohli jsme vydávat účinné svědectví nevěřícím a svým životem oslavili Boha.

Ježíšovo zatčení, výslech před veleknězem a Petrovo zapření

(J 18,1-27)

I/ Ježíšovo zatčení

Justiční vraždy a justiční omyly patří k velmi temným stránkám v životě národů. Prokurátor Pilát prohlásil, že na Ježíši nenalézá žádnou vinu a přesto jej odsoudil k smrti. Ježíš své vyučování učedníků zakončil modlitbou k nebeskému Otci, aby jej oslavil tím, že jej opět přijme do nebeské slávy a prosí též za své učedníky. Pak s nimi odchází do zahrady Getsemanské, kde s nimi často trávil čas při svých návštěvách v Jeruzalémě. Lidské dějiny začali v zahradě Eden, kde byli stvořeni první lidé Adam a Eva a byl zde spáchán první hřích se svými závažnými důsledky. První Adam zde selhal a poslední Adam (1 K 15,45) byl poslušný v ochotě zemřít a jeho poslušnost přinesla spravedlnost a život všem, kdo v něj věří.

Jidáš do zahrady Getsemane přivedl ozbrojený oddíl římských vojáků a chrámové strážce, aby Ježíše zatkli. Do světla jejich pochodní vychází vstříc Ježíš, který je v celém pašijním příběhu hlavní postavou. On je Pánem všeho dění, má vše ve svých mocných rukou. Dvakrát se ptá, „*Koho hledáte?*“ a na odpověď „*Ježíše Nazaretského*“ dvakrát odpovídá „*Já jsem.*“ Když Ježíš ohlásil svou totožnost dvěma slovy „*Já jsem*“, Jidáš a ozbrojení vojáci a chrámová stráž couvají a padají na zem. Tajemství jeho osoby je Boží jméno zjevené Mojžíšovi „*Já jsem*“ (Ex 3,14). Ježíš toto jméno vyložil slovy, „*Já jsem světlo světa*“ (J 8,12), „*Já jsem chléb života*“ (J 6,35), „*Já jsem cesta, pravda i život*“ (J 14,6), „*Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít*“ (J 11,25). Ježíš je ochoten pít z Boží ruky kalich utrpení a dobrovolně se vydává do rukou těch, kteří usilují jej připravit o život. S autoritou však žádá, aby nechali odejít jeho učedníky. To se děje navzdory tomu, že Petr vytasil meč a uťal ucho sluhovi velekněze.

II/ Výslech před veleknězem

Spoutaný Ježíš je veden k výslechu nejprve k Annášovi, bývalému veleknězi a tchánovi tehdy úřadujícího velekněze Kaifáše. Výslech před Annášem a později před Kaifášem a veleradou je pouze formální záležitostí, protože již předtím Kaifáš rozhodl, „*aby jeden člověk zemřel za lid*“

(J 11,50) a velerada rozhodla již dříve, že Ježíše zabijí (J 11,53). Annáš se ptá na Ježíšovy učedníky a obsah jeho vyučování. Ježíš odpovídá, že vyučoval veřejně v chrámu a tak se má velekněz zeptat těch, kteří slyšeli, co vyučoval. Pro tuto odpověď veleknězi jej udeřil jeden ze strážců do obličeje. Ježíš jej žádá, aby strážce prokázal, že řekl něco špatného. Ježíš neustupuje bezpráví a tyranii, pouze se sklání před vůlí nebeského Otce. Nemluví jako obžalovaný, ale jako Pán, jímž skutečně je. Výslech před veleknězem Annášem nebyl úspěšný a tak jej Annáš posílá k veleknězi Kaifášovi. Ostatní evangelia uvádějí, že tam je veleradou odsouzen k smrti. Plivají po něm a bijí jej po hlavě (Mk 14, 64-65).

III/ Zapření Petra

Petr při poslední večeři sliboval Ježíši před ostatními učedníky: „*Svůj život za tebe položím*“ (J 13,37). „*I kdybych měl spolu s tebou umřít, nezapřu tě*“ (Mk 14,31). Myslel to opravdu vážně. Při Ježíšově zatčení se mu snažil svoji oddanosti prokázat tím, že tasí meč a začíná za něj bojovat. Boj mečem v této chvíli je však vzpourou proti Boží vůli. Proto jej Ježíš žádá, aby schoval meč do pochvy. Zachraňuje Petra i ostatní učedníky od zajetí a ti mohou odejít.

Petr však neodchází domů, ale spolu s druhým učedníkem, zřejmě Janem, pobývá v době Ježíšova výslechu na nádvoří veleknězova domu. Výsledkem je, že nejen jednou, ale třikrát Ježíše zapře a nepřizná se k tomu, že je jeho učedníkem. Poprvé je to vrátné, která jej do nádvoří uvedla spolu s druhým učedníkem, který se znal s veleknězem. Podruhé a potřetí tehdy, když se v noci ohřívá u ohně a nechá osvítit svou tvář. Tam jej někteří poznají, že patří mezi Ježíšovy učedníky, což potvrzuje i příbuzný velekněze, jemuž Petr v zahradě utál ucho. Zřejmě se začalo rozednívat a v tu chvíli podle Ježíšovy předpovědi kohout zakokrhál. Zakokrhání kohouta Petrovi připomnělo, že Ježíš mu předpověděl, že jej třikrát zapře (Mt 26,75). Lukáš 22,61 poznamenává, „*Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra.*“ Byl to zřejmě Ježíšův pohled lásky, který mu věnuje, když ráno odchází k dalšímu výslechu před veleradou. Sebevědomý Petr je přemožen a jeho selhání a pohled jeho Pána jej vede k pláči a k pokání.

Tento příběh o Petrově trojím zapření svého Pána je jedním z nejsmutnějších v celém Písmu. Současně však vyústění Petrova příběhu, který pohřbil své sebevědomá Já a pak se stal skalou, na které Kristus zbuduje svou církev (Mt 16,18) je pro nás evangeliem, radostným poselstvím.

Jestliže Ježíš mohl pro budování své církve použít takový lidský materiál, jako byl Petr nebo Saul z Tarsu, který se „*snažil církev zničit: pátral dům od domu, zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře*“ (Sk 8,3) a pak se stal apoštolem Pavlem, pak si jistě může použít i každého z nás. Děkujeme za to, že Ježíš položil za každého z nás svůj život a přes naše slabosti a selhání dává život věčný a i nás povolává pro práci v díle jeho království.

Ježíš před Pilátem (J 18,28-19,16)

Smrtí na kříži vrcholí Ježíšova služba lásky a jeho dílo spásy. Kříž Kristův, význam jeho smrti, stojí v centru zvěstování církve. Apoštol Pavel vyznává: „*Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic, než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného... Kážeme Krista ukřižovaného*“ (1 K 2,2; 1,23). Kříž je právem symbolem křesťanství. Římský politik, spisovatel, filozof a řečník Cicero tvrdil, že ve slušné společnosti nemá být slovo kříž ani zmíněno. Jednalo se totiž o nejkrutější a nejpotupnější způsob popravky, který starověk vymyslel. Odsouzený trpěl velkými bolestmi a po hodinách trýznění zemřel udušením.

Ježíš byl Sanhedrinem, nejvyšším židovským soudním tribunálem odsouzen na smrt jako rouhač a svůdce, který se vydával za Mesiáše, Syna Božího. Sanhedrin však tehdy neměl právo vykonat trest smrti a navíc si tehdejší vedoucí představitelé Židů přáli, aby Ježíš nezemřel jako mučedník pro Boží věc, ale jako podvodník, na kterém spočívá Boží zlořečení. Proto chtěli, aby Ježíš byl odsouzen Římany a zemřel smrtí ukřižovaného a platil o něm výrok Mojžíšova Zákona: „*ten, kdo byl pověšen je zlořečený Bohem*“ (Dt 21,22). Od velekněze Kaifáše je Ježíš veden k Pilátovi, nejvyššímu představiteli římské moci v tamní oblasti. Janovo evangelium nejpodrobněji ze všech evangelií popisuje trestní řízení s Ježíšem před Pilátem. Sledujme pozorně tento příběh Ježíše před Pilátem a snažme se porozumět hlubšímu významu těchto událostí.

I/ Žalobci přichází k Pilátovi se záměrem, aby byl Ježíš římským soudem odsouzen jako zločinec k smrti.

Od Kaifáše vedli Ježíše do místodržitelského paláce. Jednalo se o výstavný palác, který vybudoval Herodes Veliký a kde zvláště o židovských svátcích, kdy hrozilo vypuknutí židovského nacionalismu, bydleli představitelé římské moci (jejich sídlem bylo přístavní město Caesarea). V letech 26-36 byl římským prokurátorem Pontius Pilát. Židé však do paláce nevešli, aby se vstupem do domu obývaného pohany rituálně neznečistili. Intrikami usilují o popravu nevinného, ale kultická čistota pro ně prioritou. Pilát k nim vychází ven a ptá se, co je podstatou oficiální obžaloby proti Ježíši. Když odpoví všeobecně, že se jedná o zločince, odpoví jim, aby jej soudili podle vlastního zákona. Žalobci žádají popravu obviněného, ale sami právo hrdelního trestu v tehdejší době neměli. Pokud došlo k ukamenování Štěpána, šlo o lynčování a ne o výsledek řádného procesu.

II/ První výslech Ježíše před Pilátem

Pilát začíná výslech otázkou: „*Ty jsi král židovský?*“ (v. 33). Ježíš odpovídá též otázkou, jakého krále Pilát míní – politického nebo skutečně židovského krále tj. mesiášského? Pilát zřejmě podrážděně odpovídá, že není Židem a židovské náboženské otázky jej nezajímají. Jde mu pouze o to, zda se provinil proti římskému zákonu. Ježíš odpovídá: „*Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud*“ (v. 36). Ježíš je králem Božího království, kde se vládne duchovními zbraněmi pokojem, láskou a pravdou. „*Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas*“ (v. 37). Pilát se zřejmě cynicky ptá: „*Co je pravda?*“ a aniž by vyčkal odpovědi, odchází od Ježíše opět k Židům a oznamuje svůj vlastní soudní nález: „*Já na něm žádnou vinu nenalézám*“ (v. 38). Nabízí jim, že jim propustí židovského krále podle zvyku, který byl o velikonočních svátcích již řadu let praktikován. Zástup však křičí: „*Toho ne, ale Barabáš*“ (40). Raději si přejí propustit vzbouřence, teroristu, který měl na svědomí lidské životy, a žádají popravu nevinného židovského krále.

III/ Ježíš je zbičován a potupen a jako ubohá a směšná lidská troska předveden před zástup.

Pilát nechal Ježíše zbičovat a použil zřejmě nejpřísnější ze tří způsobů bičování – *verberatio*. Jednalo se o bičování koženými řemeny opatřenými bodci či ostrými kůstkami, takže bylo vyrváváno maso a objevili se často i kosti. Někdy odsouzcenci nepřežili samotné bičování.

Vojáci si z Ježíše tropí posměch. Nasadí mu trnovou korunu, přehodí přes něj imitaci drahocenného purpurového pláště a posměšně jej zdraví. „*Bud' pozdraven, králi židovský!*“ (19,3). Jedná se o parodii pozdravu: „Ave Caesar!“ Na místo uctivého líbání nohou jej bili do obličeje.

Pilát Ježíše ve zbědovaném stavu vyvádí ven před zástup, podruhé oznamuje, že na něm nenalézá žádnou vinu a očekává, že takovéto ztýrání Ježíše jim bude stačit, že vzbudí jejich soucit. „*Hle, člověk*“ (v. 5). Jen se na něj podívejte, jak jsem mu dal za vyučenou, není nebezpečný, ale spíše směšný a ubohý. Když jej však velekněží a jejich služebníci uviděli, dali se do křiku: „*Ukřižovat, ukřižovat!*“ Potřetí Pilát veřejně prohlašuje: „*Já na něm vinu nenalézám*“ (v. 6). Slyší odpověď: „*Podle zákona musí zemřít, protože se vydával za syna Božího*“ (v7).

IV/ Druhý výslech před Pilátem

Když se Pilát doslechl, že se Ježíš považoval za Božího Syna, naplnilo jej to pověřeným strachem. Při druhém výslechu se ptá. „*Odkud jsi?*“ Jsi z této země či ze světa bohů, jsi člověkem nebo vtělením božstva? Ježíš neodpovídá, protože Pilát již od něho slyšel dost, aby se mohl rozhodnout, jak s ním naloží. Strach Piláta vystřídala zlost. Nebyl zvyklý, aby mu lidé na jeho otázky neodpovídali, o to méně vězeň, jehož život měl ve svých rukou. „*Nemluvíš se mnou? Nevíš, že mám moc tě propustit, a mám moc tě ukřižovat?*“. Ježíš odpověděl: „*Neměl bys nade mnou žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shůry. Proto ten, kdo mě tobě vydal, má větší vinu*“ (v. 10-11). Ježíš ukazuje, že zdrojem pravé moci je Bůh sám. Tím, kdo má větší vinu než Pilát je zřejmě míněn nejvyšší kněz Kaifáš, který již dávno před procesem vynesl rozsudek smrti nad Ježíšem: „*Je pro vás lépe, aby jeden člověk zemřel za lid, než aby zahynul celý národ*“ (J 11,50).

V/ Pilát podléhá politickému tlaku vedoucích představitelů Židů a odsuzuje Ježíše k smrti ukřižováním.

Pilát usiloval až do poslední chvíle Ježíše propustit. Žalobci však vytáhli nejmocnější trumf: „*Jestliže ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se vydává za krále, je proti císaři*“ (v. 12). „*Přítel císařův*“ byl oficiální titul těch, kteří jednoznačně prokazovali loajálnost k císaři. Nebýt přítelem císaře, znamenalo být jeho nepřítelem. V té době byl císařem Tiberius, který neváhal popravit stovky lidí jen na základě falešného udání, že k němu někdo není loajální. Pilát pocházel z nižší římské šlechty a na své místo byl dosazen Sejánem, po císaři nejmocnějším mužem v říši. Sejánus byl však v roce 31 svržen a jeho příznivci byli popraveni. Pokud k ukřižování Ježíše došlo v roce 32-33, jak se mnozí vykladači domnívají, pak byla Pilátova politická situace velmi ohrožena. Ať již tomu bylo jakkoliv, skrytá hrozba, že si představitelé Židů budou na Piláta v Římě u císaře stěžovat, byla pro něj tak nebezpečná, že okamžitě jedná. Vyvede Ježíše na soudní místo zvané „*Na dláždění*“ hebrejsky Gabbata (to archeologové našli a mohl jsem na něm sám stát) a vyhlašuje Židům: „*Hle, váš král!*“. Odpověď velekněží byla rouháním vůči Bohu a odmítnutím Božích zaslíbení: „*Nemáme krále, jen císaře.*“ Vzdávají se mesiášské naděje Izraele. Ježíš je odmítnut ve jménu předstírané loajality vůči císaři. Proces před Pilátem končí větou: „*Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován, a oni se Ježíše chopili.*“

VI/ Ježíš je odsouzen na smrti jako židovský král, Mesiáš, který se vydával za syna Božího

Pilát jako představitel římské moci je bezmocnou postavou, která neprosazuje právo a spravedlnost, ale sleduje své osobní a mocenské zájmy. Jak často v dějinách, ale i v dnešní době sledují mocní tohoto světa své vlastní zájmy. Pilát je představitel politické moci, který žalostně selhal. Nejsmutnějšími postavami jsou však velekněží Annáš a Kaifáš, kteří vydávají Ježíše Pilátovi a jako duchovní vůdci tehdejšího Izraele jsou zodpovědní za rozsudek smrti nad Ježíšem. Jde o příklad náboženské korupce, selhání duchovních vůdců.

Pilát Ježíše pětkrát označuje jako židovského krále a na jeho kříž nechal pověsit trojjazyčný nápis: „*Ježíš Nazaretský, král židovský*“ (J 19,19). Třikrát veřejně potvrzuje jeho nevinu. Ježíš je podle svědectví Janova evangelia skutečně židovským králem, Mesiášem, jehož království není z tohoto světa. Je králem Božího království, království pokoje, spravedlnosti a pravdy. Svou smrtí dokonal dílo lásky, dílo spasení. Jeho vzkříšení je důkazem, že Bůh jeho zástupnou obětí za hříchy celého světa přijal. Je jednorozeným Božím Synem, stejné podstaty s Bohem Otcem. Kdo v něj uvěří a svěří mu celý svůj život, získává odpuštění a život věčný.

Z lidského hlediska je proces s Ježíšem největším zločinem a tragédií v dějinách lidstva. Z Božího hlediska je naplněním proroctví a dokonáním spasitelné Boží vůle.

Ježíšovo ukřižování, smrt a pohřeb (J 19,17-42)

I/ Ukřižování

Ježíš je vojáky veden na místo poprav y zvané Golgota, česky Lebka. Sám nese svůj kříž tj. příčný trám, na němž ukřižovaný visel a pak je ukřižován uprostřed dvou mužů. Evangelista popisuje události velmi stručně a střízlivě. Žádné románové zpracování, jež by bylo vypočítáno na efekt a mělo drásat city a nervy čtenářů. Nezmiňuje podrobně vše, co se událo, nýbrž pouze to, co považuje za závažné a významné.

Nejprve se dovídáme o nápisu, jenž dal zhotovit Pilát a byl připevněn nad prostřední kříž. „*Ježíš Nazaretský, král židovský*“ (v. 19). Nápis prozrazuje cenu, již žalobci zaplatili. Chtěli se zbavit Ježíše z Nazareta a zbavili se svého krále, Mesiáše, své největší naděje na kterého Židé po staletí netrpělivě čekali. Chtěli jej odstranit někde v ústraní, ale to se jim nepodařilo. Soud se konal veřejně před svátky velikonočními, jichž se účastnilo velké množství Židů z různých míst a zemí. Ježíš je vyzdvižen na viditelném místě nedaleko města a nápis je napsaný hebrejsky, latinsky a řecky. Židé nesouhlasili se zněním nápisu, ale Pilát trval na svém. Nápis je pravdivý a četli jej mnozí. Jedná se o zaslíbeného krále Židů, Mesiáše, Spasitele světa. Každý kdo odmítá Ježíše, zbavuje se trvalé radosti a naděje.

Ježíšovy šaty jsou rozděleny na čtyři díly a rozděleny mezi čtyři strážce. O cenný spodní šat, který byl z jednoho kusu, jako byl šat velekněze, je losováno. Naplnilo se tak proroctví Písma, „*Rozdělili si mé šaty a o oděv můj metali los*“ (viz Ž 22,19, Bible 21). Ježíš již o sobě svědectví nevydává, ale vydává je Otec skrze naplnění dávných předpovědí. U Ježíšova kříže stály jeho matka a vedle ní učedník, kterého miloval, zřejmě Jan a další ženy. Ježíš i ve svých krutých bolestech myslí na svou matku a říká, aby přijala tohoto učedníka jako syna. Učedníkovi říká, „*Hle, tvá matka!*“ (v. 27) a ten jí okamžitě přijímá k sobě a z Ježíšova pověření o ní zřejmě začal pečovat.

II/ Ježíšova smrt

Ježíš, král visící na kříži, ví o tom, že vše podle Božího plánu spěje ke svému vyvrcholení. Aby se až do konce splnilo Písmo, říká: „*Žízním*“. Vojáci mu podali k ústům houbu namočenou v laciném kyselém víně či octě. Zatímco před ukřižováním Ježíš odmítl víno smíšené s omamující látkou myrhou (Mk 15,23), které mělo tlumit jeho bolesti, Ježíš octa okusil. Pak zazní z jeho úst: „*Dokonáno jest*“ a zemřel. Dílo je dokončeno, uskutečněno, naplněno. Cíl je dosažen, záměr splněn. Jde o vyhlášení vítězství. Poslední Ježíšovo slovo z kříže tak vysvětluje jeho utrpení a umírání jako korunující uzavření a vrchol jeho díla, které vykonal v poslušnosti svého Otce.

Podle židovského zákona neměl být pověšený nechán viset přes noc, protože byl zlořečený v Božích očích a poskvrňoval by zemi (Dt 21,22.23). Protože večer začínala sobota velikonoční, velký svátek, Židé požádali Piláta, aby ještě předtím odsouzeným byly zlámány kosti: Tím měla být urychlena smrt zadušením a mohli být sňati z kříže. Vojáci zlomili kosti obou ukřižovaných spolu s Ježíšem, ale protože Ježíš již byl mrtev kosti mu nelámali. Jeden z vojáků probodl kopím Ježíšův bok, aby se přesvědčil, zda je skutečně mrtev. Došlo k odtoku vody a krve a tím byla potvrzena jeho smrt. Očitý svědek, jímž byl zřejmě Jan, to potvrzuje, aby o Ježíšově smrti nebylo pochyb. Naplnily se tak předpovědi Písma o velikonočním beránkovi. „*Žádnou jeho kost nezlámáte*“ (Ex 12,46c). „*Nepponechají z něho nic do rána a nezlámou mu žádnou kost*“ (Nu 9,12a).

Ježíš je velikonočním Beránek, který se obětoval, abychom mohli být zachráněni od Božích soudů. Naplnila se při něm též zaslíbení o Boží péči o trpícího spravedlivého: „*Mnoho zla doléhá na spravedlivého, Hospodin ho však ze všeho vysvobodí. Ochraňuje všechny jeho kosti, nebude mu zlomena ani jedna*“ (Ž 34,20-21). Také se naplňuje slovo proroka Zachariáše: „*Budou vzhlížet ke mně, kterého probodli*“ (Za 12,10). Bůh sám byl proboden, když tak učinili jeho reprezentantu, dobrému pastýři, který položil svůj život za ovce (J 10,11).

III/ Uložení do hrobu

Josef z Arimatie si na Pilátovi vyprosil Ježíšovo tělo a spolu s Nikodémem sňali tělo z kříže, zabalili je spolu s vonnými látkami do lněných pláten a uložili v blízké zahradě do nového hrobu vytesaného ve skále, v němž dosud nebyl nikdo pochován. Ježíšovo tělo tak neskončilo v hromadném hrobě spolu s ostatními zločinci. Jeho hrob byl strážěn římskými vojáky, ale Ježíš vstal třetího dne z mrtvých a jedním z důkazů jeho vzkříšení byl prázdný hrob. Tak to dosvědčili někteří z jeho učedníků a nemohli to popřít ani nejvyšší představitelé Židů.

Jádrem evangelia, radostného křesťanského poselství je podle apoštola Pavla toto: „*Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem*“ (1 K 15,3). Všichni, kdo věří v moc oběti Syna Božího, Beránka neposkvrněného, získávají odpuštění všech svých hříchů a věčný život.

Ježíšovo velkopáteční slovo „*Dokonáno jest*“ je pravdivé i v posledních chvílích našeho života. Smíme vyznávat společně se žalmistou: „*I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují*“ (Ž 23,4). Opustí nás naše síly, možná nás opustí i někteří naši přátelé, ale Bůh nás neopustí. „*Ani smrt nás neoddělí od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu*“ (Ř 8,38). Bůh za nás dokončí to, co jsme my nedokončili (Ž 138,8). Jemu samému patří sláva a dík.

Velikonoční události (J 20,1-18)

I/Význam velikonočních událostí

Velikonoční svátky jsou největšími svátky křesťanského církevního roku, protože si při nich připomínáme nejvýznamnější událost světových dějin – smrt a vzkříšení Ježíše Krista. Bez nich by nebylo křesťanské víry, církve, zvěstování evangelia, uctívání ani misijního působení. Kříž Kristův a jeho vzkříšení patří nerozlučitelně dohromady. Poselství velikonočního nedělního jitra zní: *"Proč hledáte živého mezi mrtvými? Není zde, byl vzkříšen"* (L 24,5-6).

Význam víry ve vzkříšení Krista jednoznačně podtrhuje sám apoštol Pavel: *„Jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých. Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí! Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli“* (1 K 15,14-20).

Reformátor Martin Luther prohlásil, že „vzkříšení je hlavním článkem křesťanského učení. Nikdo, kdo se nazývá křesťanem...je nemůže popírat.“ Od dob apoštolských křesťané vyznávají: „věřím v těla z mrtvých vzkříšení“. Reformátor Jan Kalvín též pevně věřil v historicitu Ježíšova tělesného vzkříšení. Podle něho diskreditovat tak mnoho autentických dokladů o Kristově tělesném vzkříšení není pouze projevem nevěry, ale též zkažené a bláznivé zatvrzelosti. O Kristově těle z mrtvých vzkříšení svědčí především svědectví evangelií o prázdném hrobě a Ježíšovo zjevování učedníkům v tělesné podobě.

II/ Svědectví o prázdném hrobě

Je zřejmé, že evangeliijní zprávy o událostech velikonoční neděle jsou sestaveny ze svědectví očitých svědků těchto událostí, kteří na ně nebyli připraveni. To, že se v jednotlivostech liší, svědčí pro jejich autenticitu. Všechna evangelia se shodují v tom, že nejprve ženy a poté i další Ježíšovi učedníci našli nedělního jitra kámen odvalený od Ježíšova hrobu a hrob byl prázdný. V Janově evangeliu je jako první svědek prázdného hrobu uvedena Marie Magdalská, i když ve druhém verši je naznačeno, že u hrobu nebyla sama. *"Vzali Pána z hrobu, a nevíme, kam ho položili."* Marie z městečka Magdaly poté, do z ní Ježíš vyhnal sedm démonů (Lk7,2) patřila k Ježíšovým učednicím, které jej provázely již během jeho působení v Galileji. Stála též s dalšími ženami u Ježíšova kříže, viděla hrob, kde bylo pochováno jeho tělo.

V neděli ještě za tmy přichází Marie k Ježíšovu hrobu a *„spatřila, že kámen je od hrobu odvalen“* (v. 1). Má za to, že Ježíšovo tělo bylo ukradeno nebo přemístěno někam jinam. Ničení či vykrádání hrobů bylo tehdy běžné a císař Klaudius musel vydat dekret, v němž nařídil trest smrti pro ty, kdo zničili hroby, nebo z nich odstranili těla. Marie je tak zaskočena, že v náhlém zmatku utíká od hrobu, aby podala zprávu Petrovi a učedníkovi, kterého Ježíš miloval (Jan). Oba učedníci okamžitě míří k hrobu. Nejprve šli spolu, ale pak oba běží a první ke hrobu dorazil Jan. Do hrobu zběžně nahlédl, ale nevstoupil do něj. Teprve Petr vchází do hrobu a vše si pozorně prohlíží. *„Uviděl tam ležet lněná plátna, ale šátek, jímž ovázali Ježíšovu hlavu, neležel mezi plátny, nýbrž byl svinut na jiném místě“* (v. 6). Detailní pohled na ležící plátna byl významný. Oběma učedníkům je jasné, že se nejednalo o vyloupení hrobu, protože zloději by se nezdržovali rozbalováním pláten a svinutím šátku, jímž byla ovázána Ježíšova hlava. Někteří

vykladači se domnívají, že podoba pláten odpovídala zavnutí kukly, z níž již vylétl motýl. Ať byla plátina zanechána v jakémkoliv tvaru, druhý učedník, který vstoupil do hrobu, „spatřil vše a uvěřil“ (v. 8). Janovi fakta, kterých byl svědkem, stačila k tomu, aby uvěřil v Ježíšovo vzkříšení. „*Dosud totiž nevěděli, že podle Písma musí vstát z mrtvých*“ (v. 9).

III/ Setkání se vzkříšeným Ježíšem

Marie Magdalská se opět vrátila, stála venku před hrobem a plakala. Když se naklonila do hrobu, spatřila dva anděly v bílém rouchu a poté samotného Ježíše, kterého však nepoznala. Teprve poté, co ji oslovuje jménem „Marie!“ jej poznává a oslovuje: „*Rabbuni*“, to znamená „*Mistře*“ (v. 16). Dobrý pastýř volá své ovce jménem a oni rozpoznávají jeho hlas. Proč Ježíš žádá Marii, aby se jej nedotýkala, když jiným ženám i Tomášovi dovoluje, aby se jej dotýkali? Zákaz je zřejmě duchovní komentář o Ježíšově proměněném vztahu s Marií. Řeckou větu lze přeložit: „Nelep se na mne“. (Ndrž se mne jako klíště.). Marie si má uvědomit, že její vztah k němu po jeho vzkříšení již nebude vázán na jeho fyzickou přítomnost, ale na přítomnost skrze Ducha. „*Dosud jsem nevystoupil k Otci*.“ Má jít k učedníkům s Ježíšovým poselstvím: „*Vystupuji k Otci svému i Otci vašemu a k Bohu svému i Bohu vašemu*“ (v. 17). Marie se stává nejen svědkem prázdného hrobu, ale také toho, že se setkala se vzkříšeným Pánem a přináší jeho poselství.

IV/ Význam osobního vztahu k živému Ježíši

Pouze vzkříšení jako historický fakt staví křesťanskou víru na pevný základ. Ježíšovo vzkříšení není resuscitací mrtvého, ale zjevení radikálně nového života v novém těle. Je dobré, že naše víra v Ježíšovo vzkříšení je založena na solidních historických dokladech, ale historické doklady nás vedou ke Slovu a Slovo nás vede ke Spasiteli. Svému učedníku Tomášovi Ježíš řekl: „*Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili*“ (v. 29). Je něco jiného přijmout a hájit učení o tělesném vzkříšení Ježíše z mrtvých a něco jiného mít osobní vztah k živému Pánu. Doklady, které nevedou k osobní zkušenosti setkání s Ježíšem skrze působení Ducha svatého, jsou pouhým mrtvým dogmatem. Historická víra říká: „Kristus žije!“ Spasitelná víra říká: „Kristus žije ve mně!“ Spasitelná víra v Krista je založena na slyšení a přijetí Božího slova. „*Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen*“ (Ř 10,9).

Ježíš se zjevuje svým učedníkům a oni prožívají moc jeho vzkříšení (J 20,19-31)

Zpráva o tom, že Ježíš je živý se začala šířit mezi jeho následovníky nejprve s rozpaky, ale potom s nadšením. Ani první učedníci nevěřili prvním zprávám a Tomáš žádal podání důkazů. Když však lidé byli konfrontováni s realitou jeho vzkříšení, jejich životy se proměnili. Tutéž proměnu je možné zažít i dnes.

I/ Moc vzkříšení proměňuje ze strachu k odvaze (J 20,19-23)

Den Ježíšova vzkříšení, neděle, připomíná Kristovo dokončené dílo vykoupení, „*nové stvoření*“. Ježíš se v tento den zjevil svým učedníkům nejméně pětkrát (J 20,11-18; 19-25; Mt 28,9-10; L, 24,13-32; 34). Jeho učedníci se pak v tomto dnu v týdnu začali scházet, aby si připomínali Ježíšovu smrt a vzkříšení (Sk 20,7; 1 K 16,2) a uctívali svého Pána. Neděli pak

nazývali „den Páně“ (Zj 1,10). Největší židovský svátek šabat je spojen se Zákonem, kdy podle Desatera se nejprve šest dní pracuje a sedmý den se odpočívá (Ex 20,8-11). Den Páně, první den týdne je spojen s milostí. Důraz je na víru v moc živého Krista a pak se pracuje.

Ježíš proměnil strach svých učedníků v odvahu, protože přinesl důkaz svého vzkříšení tím, že k nim přišel, uklidnil je přáním pokoje a naplnil je radostí. Mohli vidět jeho na kříži probodené ruce a ránu v jeho boku. Jeho vzkříšené tělo bylo tak pevné, že vešlo do místnosti, jejíž dveře byly zavřené. Pověřil je misijním posláním, které sám přijal od Otce, nést poselství o odpuštění všech hříchů těm, kdo v Ježíše uvěří a stanou se jeho *následovníky*. K tomuto misijnímu poslání je zmocňuje skrze Ducha svatého, jehož přijímají ti, kdo v Ježíše věří.

II/ Moc vzkříšení proměňuje nevěru ve smělou důvěru (J 20,24- 28)

Tomáš je pro nás varováním, jaký může mít dopad to, když se neúčastníme společných shromáždění s Božím lidem (Žd 10,25). V den, kdy Ježíš vstal z mrtvých, se neúčastnil společného setkání s Ježíšovými učedníky a tak prožil celý týden ve strachu a nevěře, na místo toho, aby zakoušel radost a pokoj. Problém Tomáše spočíval v tom, že nebyl jen pochybujícím, ale nevěřícím Tomášem. Když se následující neděli osobně setkává se vzkříšeným Ježíšem, slyší jeho slovo, „*Nebud' nevěřící, ale věřící*“ (v. 27, ČSP), což je přesnější podle řeckého originálu, než překlad „*Nepochybuj a věř!*“ (ČEP). Pochybnost je intelektuální problém. Chceme věřit, ale naše víra je přemožena problémy a otázkami. Nevěra je morální problém; prostě nechceme věřit a Bohu stanovíme své vlastní požadavky, na jejichž základě jsme ochotni uvěřit. Když se Tomáš následující neděli setkává se vzkříšeným Ježíšem, jeho nevěra je proměněna v úžasné svědectví víry, jež vyjadřuje slovy „*Můj Pán a můj Bůh*“ (v. 28). Osobní zájmeno „*Můj Pán a můj Bůh*“ je nesmírně důležité. Vzkříšenému Kristu vyznává, že mu patří a podřizuje se mu. Uctívá jej a je ochoten mu sloužit, jak si to Ježíš zaslouhuje. Zřejmě se ani nemusel dotýkat Ježíšových ran na těle a vyznává svou víru v Ježíše slovy, jež jsou posledním a vrcholným vyznáním člověka v Janově evangeliu.

III/ Moc Kristova vzkříšení proměňuje smrt v život (J 20,29-31)

Jan končí své evangelium ujištěním, že k víře není nutné vidět vzkříšeného Ježíše tak, jak jej viděli očití svědkové bezprostředně po jeho vzkříšení. Platí vzácné zaslíbení, „*Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili*“ (v. 29). Základní důraz Janova evangelia, který zaznamenává řadu mocných znamení, které Ježíš učinil před očima svých učedníků je v tom, že není důležité vidět, ale „*abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu*“ (v. 31).

Ježíše již dnes nemůžeme vidět tělesnými očima, ale vnitřním zrakem víry. Stačí nám slyšení poselství evangelia a celého Písma. „*Víra je tedy ze slyšení zvěsti a zvěst skrze slovo Kristovo*“ (Ř 10,17, ČSP). Když lidé věří, že „*Ježíš je Kristus, Syn Boží*“ jejich životy jsou proměňováni. „*Kdo věří v Syna, má věčný život; kdo však Syna odmítá, nespatří život, ale zůstává na něm Boží hněv*“ (J 3,36).

Ježíš nabízí život v Boží přítomnosti a s jeho požehnáním již na této zemi, ale také věčné přebývání s Bohem Otcem, Synem a Duchem svatým v jeho slávě. Děkujeme za to a staňme se posly této dobré zprávy též ostatním lidem.

Ježíš se zjevuje učedníkům v Galileji (J 21,1-14)

I/ Podivuhodný rybolov (21,1-8)

Když se Ježíš po svém vzkříšení zjevil ženám, pověřil je, aby řekly jeho učedníkům a zvláště Petrovi, že jej opět spatří v Galileji (Mk 16,7; Mt 28,10). Sedm učedníků se tak vrátilo do Galileje, odkud pocházeli a zřejmě byli všichni rybáři (pak by dva nejmenovaní byli Ondřej a Filip). Petr se rozhodl, že v jezeře Tiberiatském půjde opět lovit ryby. Zkušení rybáři však za celou noc nic neulovili. Za svítání neznámý muž stojí na břehu a dotazuje se jich, zda mají něco k jídlu. Odpověď je stručná, ale bolestná. Musejí přiznat, že nemají nic. Neznámý je vybízí, aby hodili na pravou stranu lodi síť, a ryby uloví. Učiní tak a síť je plná ryb.

Učedník, kterého Ježíš miloval, Jan, okamžitě rozpoznává, kdo je oním neznámým mužem na břehu. „*To je Pán.*“ Petr, muž činu, akce, se okamžitě opáše vrchním šatem a brodí se k Ježíši. Jedná o očitě svědectví, jak je zřejmé z detailů události, které jsou popsány. Vzdálenost lodi 100 m od břehu, ulovených ryb bylo 153. V dalším vyprávění se hovoří o tom, že všichni učedníci „*věděli, že je to Pán.*“ Ukřižovaný a zmrtvýchvstalý Ježíš je jim opět nablízku a zjevuje svou moc. Abychom mohli být v životě opravdově obohaceni, potřebujeme nejprve přiznat, jak jsme chudí a ubozí. Jedině ve víře v Ježíše Krista ukřižovaného a vzkříšeného získáváme plnost života a život věčný.

Při prvním podivuhodném rybolovu slyšel Petr a Ondřej Ježíšovu výzvu. „*Pojďte za mnou a učiním z vás rybáře lidí*“ (Mt 4,19). Před Ježíšovým odchodem k nebeskému Otci slyší v Galileji všichni jeho učedníci výzvu vzkříšeného Pána: „*Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku*“ (Mt 28,16-20). Takto Ježíš vyjádřil základní životní poslání svých učedníků. Mají se stát rybáři lidí, těmi, kteří zachraňují do sítě víry ty, kteří by jinak zahynuli v moři svých hříchů. Ryba se v době prvotních křesťanů, kteří byli pronásledováni, stala jejich tajným znamením. Ryba, řecky ἰχθύς je zkratkou vzácného křesťanského vyznání-Ježíš Kristus, Syn Boží, Spasitel.

II/ Společenství s Ježíšem, který je Pán (21,9-14)

K poslání Ježíšových učedníků nepatří jen to, že získávají Ježíši učedníky, ale mají též úzké společenství s Ježíšem jako svým Pánem a učí se zachovávat všechno, co jim přikazuje. Když jsme poslušní Ježíšových příkazů a na jeho pokyn konáme to, co od nás žádá, pak je to k našemu vlastnímu prospěchu. Tak to poznali i jeho učedníci, když podle jeho příkazu začali lovit na správném místě na pravém boku lodi. Když vstoupili na břeh, byli pozváni k tomu, aby měli úzké společenství s Ježíšem a společně jedli chléb a rybu. Poslední úzké společenství s Ježíšem před jeho ukřižováním prožili, když společně jedli chléb a pili víno. Chléb jim připomínal jeho tělo, které umíralo na golgotském kříži a víno krev, jež „*zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů*“ (Mt 26,26.28). To si jeho učedníci po celém světě připomínají i dnes při slavení Večeře Páně. Ježíšova snídaně s jeho učedníky, kdy jedli chléb a rybu jim připomínala, že se jim po vzkříšení zjevil jako Pán.

Základním posláním Ježíšových učedníků je vydávat svědectví o Ježíši Kristu a získávat mu nové učedníky a zůstat v úzkém společenství s ním a učit sebe i druhé zachovávat všechno, co nám ve svém slově přikázal. Naplňujeme věrně toto poslání ne ve své vlastní síle, ale tím, že máme úzké společenství s Ježíšem jako svým Pánem a necháváme se naplňovat Duchem svatým, abychom věrně plnili poslání, jež nám na tomto světě svěřil.

Rozhovor Ježíše se Šimonem Petrem (J 21,15-25)

I/ Příběh Šimona Petra

Šimon, syn Janův byl rybář z galilejského městečka Betsaida, kterého Ježíš jako jednoho z prvních povolal za svého apoštola a dal mu jméno Petr tj. Skála (J 1,42). Evangelisté jej líčí jako mluvčího apoštolů, který je velmi aktivní v různých situacích a v Novém zákoně se o něm hovoří více než na 150 místech. Před Ježíšovým zatčením slibuje: „*Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!..I kdybych měl s tebou umřít, nezapřu tě*“ (Mt 26,33.35). Po Ježíšově zatčení jej třikrát zapřel. „*Tu se začal zaklínat a zapřísahat: 'Neznám toho člověka'*“ (Mt 26,74). Po Ježíšově vzkříšení zvěstuje anděl ženám: „*Jděte, řekněte jeho učedníkům, zvláště Petrovi: 'Jde před vámi do Galileje; tam ho spatříte, jak vám řekl'*“ (Mk 16,7).

Ježíš splnil svůj slib. Zjevil se svým učedníkům v Galileji při zázračném rybolovu a věnoval speciální čas k rozhovoru s Petrem. Jak bude Ježíš postupovat po tak zlém selhání svého učedníka? Jak bychom v takovém případě jednali my? Požadovali bychom vyznání viny a uložili kázeň? Ježíš, jako Pán a Boží Syn věděl všechno o Petrovi, znal dokonale jeho smýšlení, jeho nitro a vede s ním rozhovor jako dobrý pastýř, který i za Petra položil svůj život.

II/ Rozhodující otázkou pro Ježíšova učedníka je to, zda miluje Ježíše

Ježíš pokládá Petrovi otázku: „*Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?*“ (v. 15). Má-li být vneseno jasno do Petrova vztahu k Ježíši poté, co Petr Ježíše zapřel na velekněžském dvoře, pak se Ježíš ptá, zda v Petrově životě zůstává v jeho vztahu to nejdůležitější – láska. Ve vztazích mezi dvěma lidmi není nic důležitějšího, než zda se jedná o vztah lásky. Podle apoštola Pavla je láska vůbec tím nejvyšším darem a ať má člověk cokoliv, nemá-li lásku, nic mu to neprospěje (1 K 13,3). Ježíš oslovuje Petra starým jménem, „*Šimone, synu Janův*“, což mu jemně připomíná minulost, z níž vyšel a formulace otázky „*miluješ mne víc než ti zde*“ mu připomínají chvíli, kdy ve falešné sebejistotě a pýše svého starého člověka tvrdil: „*Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!*“ (Mt 26,33). Petrovi ony trpké zkušenosti, jež učinil sám se sebou, bolestná vzpomínka na to jak zapřel, posloužily k pokoře. Již se nesrovnává s ostatními, netvrdí, že miluje Ježíše více než ostatní a pokorně odpovídá: „*Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád*“ (v. 15). I v našich životech je dobré, když nezapomínáme nejen na všechnu Boží dobrotu, ale též na naše selhání, aby rostla naše pokora a vědomí závislosti na našem Pánu. Ježíš Petrovu upřímnou a pokornou odpověď přijal a dává mu pověření: „*Pas mé beránky!*“ (v. 15). Petrova láska k Ježíši se má projevit tím, že bude s láskou pečovat o stádo Páně. Ježíš Petra pověřuje, aby se stal duchovním pastýřem Kristovy církve.

Stejná otázka, odpověď a pověření se objevují celkem třikrát (J 21,16-17). Opakování stejné otázky má vést Petra k tomu, aby zkoumal své srdce. Zamýšlet se nad stejnými otázkami a odpovídat stejnými slovy má často svůj hluboký význam. Jedná se o meditativní myšlení, které

nás chce vést na hlubiny. Nepohrdejme ani tím, když v prostých písních třeba vícekrát opakujeme stejná slova. Petr je zarmoucen, že Ježíš se třikrát stejně ptá. Jistě se mu připomnělo, že třikrát svého Pána zapřel. Odpovídá pokorně a oddaně. „*Pane, ty víš všechno, ty víš také, že tě mám rád*“ (v. 17).

III/ Pastýřem Ježíšových ovcí se může stát pouze ten, kdo miluje Ježíše

Pán přijal Petrovo vyznání lásky a třikrát jej pověřuje úkolem, aby se stal pastýřem jeho ovcí. Základním předpokladem služby v díle Božího království je láska k Pánu Ježíši. To platí pro kazatele, členy staršovstva i pro každého, kdo chce požehnaně působit a sloužit v církvi. Živá, upřímná láska k Pánu Ježíši se vždy projeví i láskou k těm, jimž sloužíme, láskou k bratřím a sestrám ve sboru, ale i všem ostatním, kteří jsou nám nablízku.

Jak je tomu s naší láskou k Ježíši? Neodpovídejme příliš rychle, zbrkle a neupřímně. Vždyť náš Pán zná všechno. Nemusí i nám říci vzkříšený Pán povědět to, co kdysi řekl sboru v Efezu: „*To mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátíš*“ (Zj 2,4-5).

IV/ Služba Ježíši znamená též ochotu snášet utrpení

V posledním rozhovoru, který měl Pán s Petrem před svým odchodem v nebeskou slávu, slyšel ještě další důležité slovo: „*Amen, amen, pravím tobě, když jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl; ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš*“ (v. 18). Někteří vykladači se domnívají, že je zde naznačen kontrast mezi Petrovou svobodou v mládí a omezeními života ve starším věku. Zde jde však o něco hlubšího a významnějšího. Pisatel evangelia připojuje význam tohoto Ježíšova slova „*To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha*“ (v. 19). Přepásání miní přivázání příčnému trámu kříže, který musel odsouzený nést na zádech s roztaženými rukama na popraviště. Podle církevní tradice, která je zřejmě spolehlivá, skutečně Petr skončil tím, že za své vyznávání Ježíše zemřel bolestnou a potupnou smrtí ukřižováním jako jeho Pán. Svůj slib, že nezapře Ježíše, i kdyby měl umřít, tedy napodruhé bezezbytku splnil. Tím zpečetil opravdovost své lásky k Ježíši.

Ježíšovo slovo o tom, jaký bude rozdíl mezi mládím a stářím Petra můžeme zobecnit i do duchovní roviny. K mládí často patří nejen to, že člověk má mnoho tělesných a psychických sil, ale i to, že je věnuje tomu, co se mu líbí. Psychologové by řekli, že člověk se ve všem řídí svým Já, naplňuje své potřeby a zájmy. Petrovi Pán ukazuje, že ve stáří jej jiný přepáše a povede, kam by Petr sám nechtěl. Duchovní zralost v dospělosti a stáří Božího člověka se projevuje v tom, že již to není naše Já, jež je řídícím centrem našeho života, ale je to Kristus. Apoštol Pavel svému životě vydává toto mocné svědectví: „*Jsem ukřižován s Kristem. Nežiji už já – Kristus žije ve mně*“ (Ga 2,20 Bible 21).

Když Pán Petrovi naznačil, jakou smrtí oslaví Boha, Petr je zvědavý, jaký bude úděl druhého učedníka, jenž je v Janově evangeliu označován „*učedník, kterého Ježíš miloval*“ a podle závěrečné poznámky Janova evangelia se jedná o autora tohoto evangelia, apoštola Jana, syna Zebedeova. Ježíšova odpověď dává jasně najevo, že Petrovi není nic do toho, jaká je Ježíšova vůle pro tohoto druhého učedníka. Jako nebylo kdysi správné, když Petr porovnával svou lásku s láskou ostatních učedníků, tak nemá nyní trávit čas srovnáváním životních údělů Ježíšových

učedníků. Poslední slovo, které slyší z Ježíšových úst na svou adresu je výzva: „*Ty mne následuj!*“ (v. 22).

Ukončeme toto přemýšlení nad biblickým textem dvěma otázkami, které spolu úzce souvisí. Když nám přibývají léta života, stárneme jen, nebo také duchovně dozráváme? Je v centru našich životů naše vlastní Já, nebo je v centru Kristus, služba jemu a následování jeho příkazu?